

Ccsar Millan

**GHIDUL
CÂINELUI FERICIT**

Cesar Millan

**GHIDUL
CÂINELUI FERICIT**

iHHHmimiHimmmimHinHHmimiiiiHnmniitiiiiiiHHnimnimunnnimHHimHi
98 de sfaturi și de tehnici de bază

Ediția din 2013 reprezintă versiunea în limba română a cărții publicată în București, România tel: 021 31946590, 031 425 16 19;

Traducere în limba engleză: Aurelia Ulici
Copyright © 2013 Cesar Millan Publicat de National Geographic Society. Toate drepturile rezervate

Nici o parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată în medii electronice sau transmisă în nici o formă și prin nici un mijloc, electronic, mecanic, prin fotocopiere, înregistrare sau altfel, fără permisiunea scrisă din partea National Geographic Society.

Design interior și copertă: Melissa Farris Copertă față: Gilles Bensimon/Trunk Archive Copertă spate: Michael Reuter

CELEBRATING 125
National Geographic Society este una dintre cele mai mari organizații științifice și culturale nonprofit din lume. Fondată în 1888, organizația „îmbogăți și difuza cunoștințe despre geografia, istoria și științele”. Scopul societății dorește să inspire oamenii să aibă grijă de planetă. National Geographic reflectă lumea prin intermediul revistelor, programelor de televiziune, filmelor, muzicii și programelor de radio, cărților, DVD-urilor, hărților, expozițiilor, evenimentelor, programelor editoriale școlare, interactive media și produselor sale. Revista National Geographic, publicația oficială a societății, ce apare în limba engleză și în 33 de ediții locale, este citită de peste 38 de milioane de oameni în fiecare lună. Canalul National Geographic este urmărit în 320 de milioane de case, în 34 de limbi și în 166 de țări. National Geographic Digital Media primește peste 15 milioane de vizitatori pe lună. National Geographic a finanțat peste 10 000 de proiecte de cercetare, conservare și explorare și sprijină un program educațional ce promovează dobândirea de cunoștințe în domeniul geografiei. Pentru mai multe informații, accesați site-ul nationalgeographic.com sau scrieți la următoarea adresă: National Geographic Society, 1145 17th Street N.W., Washington, D.C. 20036-4688 SUA. Vizitați-ne online la www.nationalgeographic.com/books. Mai multe pentru copii de la National Geographic: kids.nationalgeographic.com.

Technicile prezentate în această carte sunt doar pentru scopuri informative, întrucât fiecare situație în parte este unică, ar trebui să le folosiți cu precauție, ținând seama de sfaturile unui expert în comportamentul canin. Autorul și editorul nu își asumă responsabilitatea pentru orice efecte adverse rezultate din utilizarea sau aplicarea informațiilor conținute în această carte.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MILLAN, CESAR

Ghidul câinelui fericit. 98 de sfaturi și de tehnici de bază / Cesar Millan; trad.: Aurelia Ulici. - București: Litera, 2013 ISBN 978-606-686-086-4 I. Ulici, Aurelia

Cuprins

MULȚUMIRI ... 7

INTRODUCERE ... 9

CUM TREBUIE CITITĂ ACEASTĂ CARTE ... 15

CAPITOLUL 1 ... 19

Felul de a gândi al unui câine

CAPITOLUL 2 ... 33

Legile naturale ale câinelui

CAPITOLUL 3 ... 51

Nouă principii de baza pentru un câine echilibrat

CAPITOLUL 4 ... 75

Tehnici practice pentru șefii de haită

CAPITOLUL 5 ... 95

Nu mă port urât

CAPITOLUL 6 ... 139

Alegerea câinelui care ți se potrivește

CAPITOLUL 7 ... 165

Schimbările în viața câinelui și în viața ta

CAPITOLUL 8 ... 183

Formula desăvârșirii

CAPITOLUL 9 ... 195

Un câine mai bun, o viață mai bună

SURSE ONLINE ... 206

CREDITE FOTO ... 208

Dedic această carte fanilor mei din lumea întreaga. Fără susținerea lor, nu aș fi în măsură să dau sfaturi nimănui. Așa că le mulțumesc pentru receptivitate, iar câinilor lor, desigur, pentru că mi-au fost alături în ultimele sezoane ale reality show-ului Dog Whisperer.

*De asemenea, dedic această carte Jahirei Dar și lui Calvin Millan,
care îmi sunt alături și călătoresc cu mine în lumea întreagă,
astfel încât să îi putem ajuta în continuare pe oameni.
Fără voi, haita, mea nu este completă.*

Vă mulțumesc.

MULȚUMIRI

Doresc să-i mulțumesc lui Dumnezeu pentru că mi-a dat talentul deosebit de a împlânzi câinii. Vreau să mulțumesc echipei mele, celor de la Cesar Millan Inc., Dog Psychology Center, Cesar's Way, National Geographic Channel, Lisei Thomas și lui Hilary Black de la National Geographic Books, Tarei King și Fundației Millan pentru devotamentul lor statornic față de misiunea de salvare, de reabilitare și de adopție a câinilor. Mulțumiri speciale lui Jon Bastian și lui Bob Aniello, care m-au ajutat să scriu această carte, precum și lui Amy Briggs, care și-a dedicat weekendurile și serile redactării ei.

Cu toate că ultimii nouă ani au fost minunați, privesc cu nerăbdare spre viitor și le sunt recunoscător noilor membri ai echipei mele, inclusiv echipei de producție a reality show-ului *Leader of the Pack (Șeful haitei)*, lui Steve LeGrice de la revista *Cesar's Way*, și lui Cheri Lucas, lui Evo Fisher și lui Eric Rovner de la William Morris Endeavor. De asemenea, doresc să-i mulțumesc lui Pomi pentru că și-a extins ferma astfel încât să putem filma un show extraordinar.

CESAR MILLAN

Aș dori să le mulțumesc lui Stacy și lui Ted Milner pentru că m-au introdus în lumea lui Cesar; mulțumiri haitelor mele trecute și prezente de la CMI, *Cesar's Way* și de la *Dog Whisperer* lui Che'Rae Adams și celor de la L.A. Writers Center pentru inspirație, susținere și prietenie; de asemenea, haitei mele, Shadow și Sheeba, pentru că mi-au fost mereu alături și pentru că m-au învățat să le fiu șef. Le mulțumesc lui Bob Aniello și lui Dave Rogers pentru credință și încredere. Și, desigur, aș vrea să-i mulțumesc lui Cesar, de la care am învățat atât de multe de-a lungul anilor și care mi-a dat posibilitatea să lucrez într-un domeniu atât de pasionant.

JON BASTIAN

Aș vrea să le mulțumesc părinților mei — Al și Jean Aniello - pentru totala lor dăruire în găsirea inspirației; familiei mele - Daryle, Nick și Chris -, care m-a suportat și mi-a permis să fiu cine sunt, chiar și atunci când i-am scos din sărite; celor doi frați ai mei, Ron și Rick, care mi-au fost mereu alături și m-au îndrumat din punct de vedere creativ, moral și spiritual. Și lui Cesar pentru că m-a învățat că totul e posibil.

BOB ANIELLO

Aș dori să-i mulțumesc lui Cesar Millan și extraordinarei lui echipe pentru ocazia de a lucra la acest proiect incitant. Vă mulțumesc și vouă, Bob și Jon, că ați făcut tot posibilul pentru a preda textul în condiții pe care cei mai mulți le-ar considera imposibile. Voi, băieți, sunteți o echipă minunată — rapidă, deschisă la orice, având în permanență idei noi pentru a face o carte mai bună. Li mulțumesc soțului meu, Crenshaw, și fiicei mele, Diana. Convingerea că-mi sunteți alături face ca totul să fie posibil. Le mulțumesc pisicilor mele cenușii (of!), Colonel și Nellie, pentru că mi-au tors și mi s-au freat de picioare. Și le mulțumesc lui Hoss, Ralph, Max, Bud și Lucy pentru că sunt cei mai buni câini pe care și i-ar dori cineva. Sunt foarte norocoasă că îmi împart viața cu voi.

AMY BRIGGS

INTRODUCERE

Stau în nisipul fin al deșertului, iar pantofii mi se afundă în solul afânat și uscat. Așa cum stau nemișcat, nisipul începe să capete forma unui cofraj în jurul pantofilor mei, ca cimentul. Este cald, peste 40 de grade. Am o senzație de disconfort și îmi e greu să mă mișc.

În timp ce privesc dincolo de graniță, dinspre Statele Unite spre Mexic, brusc îmi vine o idee. Îmi dau seama că am trăit mai mult în Statele Unite decât în Mexic. Au trecut mai mult de 22 de ani de când am trecut ilegal granița, în 23 decembrie 1990, din Tijuana în San Ysidro, chiar la sud de San Diego, California, pe vremea când aveam 20 de ani.

Granița arata cu totul altfel atunci. Erau mai puține ziduri și mai puțini grăniceri, iar deșertul se întindea atât de mult, că mi se părea că nu se mai sfârșește. Deși în jurul meu totul este complet schimbat, recunosc același deșert și aceleași văi prin care am hoinărit de unul singur timp de două săptămâni, înainte de a ajunge la San Diego, în siguranță. Încă mai simt în nări uscăciunea aerului și goliciunea pământului când mă ascundeam printre pietre și tufișuri ca să evit să fiu prins. Sentimentul de singurătate nu va dispărea niciodată, și întoarcerea a intensificat amintirea celor trăite. Privind peisajul, mă întreb: cum de am reușit? Atunci aveam un singur vis — să ajung în Statele Unite și să mă fac dresor de câini. Atunci era un vis, acum este o realitate. Această călătorie are pentru mine semnificația unei împliniri.

Suntem în 13 septembrie 2012 și m-am întors la San Ysidro, chiar în locul unde am trecut granița ilegal. Numai că de data asta nu mă aflu aici ca un imigrant singuratic și speriat, ci având un vis pe deplin împlinit. Sunt însoțit de o echipă de filmare completă, de un fotograf și de producătorul meu, Allegra Pickett. Nu am ajuns pe jos, rătăcind prin deșert, ci cu un SUV confortabil, cu aer condiționat, pus la dispoziție de National Geographic Television, care face un documentar despre viața mea. Pentru mine e ceva ireal și sunt smerit, aproape jenat că unei rețele de televiziune povestea vieții mele i se pare atât de interesantă încât să vrea să o împărtășească și altora.

În timp ce camera merge, o mulțime de curioși și de fani au început să se adune la câțiva metri de noi. Mulți par să-mi cunoască numele. Unii îmi spun în spaniolă „El Encantador de Perros“ („Cel care vrăjește câinii“, așa cum este numit în Mexic reality show-ul *Dog Whisperer*). În pauzele de filmare, mă duc să stau de vorbă cu unii dintre ei și să dau câteva autografe. Este uimitor cât de diverși sunt oamenii din mulțime și asta dovedește cât de mulți fani are show-ul TV care este difuzat în peste 100 de țări. Se află printre ei: o femeie de 60 de ani din Canada care spune că a văzut toate cele 167 de episoade; o familie din Seattle; un domn din Argentina care mărturisește că a folosit unele dintre sfaturile mele psihologice pentru câini în creșterea propriilor copii; și o familie de tineri din Londra care îmi spun că au participat la seminarul meu „Cesar Millan Live“, când am fost în turneu, în martie 2010.

Și pe când stau la frontieră ascultându-i pe fani, îmi dau seama că deși m-am născut și am crescut în Mexic, iar apoi am devenit cetățean american, în 2009, nu aparțin unei țări delimitate prin granițe, teritoriu sau limbă. Aparțin unei comunități de oameni

' În România poate fi vizionat sub numele „Cesar și câinii“, (n.red.)

*înapoi acolo unde a început totul: întoarcerea mea din 2012 la graniță,
lângă San TTsidro, California.*

din întreaga lume care iubesc câinii. Asta este haita mea. Aparțin ei... și câinilor ei. Și în această haită, la nivel mondial, sunt peste 400 de milioane de câini și peste un miliard de oameni care au un câine în viața lor. Rolul meu în această uriașă comunitate este cel al șefului de haită.

Este un privilegiu pe care îl iau foarte în serios. Ca șef de haită, se

așteaptă de la mine să ofer protecție și îndrumare. Sigur, mulți oameni vin la mine pentru că sunt în căutare de răspunsuri la problemele pe care le au cu câinii lor. În cele nouă sezoane ale reality show-ului *Dog Whisperer*, am prezentat tehnici pentru corectarea fiecărui tip de comportament neadecvat pentru toate rasele posibile și am dezvăluit aproape toate greșelile pe care le fac oamenii în creșterea câinilor. Dar rolul meu de șef de haită este acum cel mai important pentru mine. Atât de important, încât am decis ca după nouă sezoane să pun capăt reality show-ului *Dog Whisperer* și să realizez un nou show, numit *Cesar Millans Leader of the Pack*.

În vreme ce *Dog Whisperer* a fost o emisiune despre reabilitare, *Leader of the Pack* este o emisiune despre salvare. Este o poveste despre abandon și despre a doua șansă. Este o poveste despre reabilitare și despre adopția într-o familie compatibilă. Pentru mulți dintre câinii din emisiune este o ultimă șansă. În rolul meu de șef de haită, găsesc case noi pentru acești câini minunați, oferindu-le noilor lor familii instrumentele potrivite pentru a le purta de grijă. În timp ce în lumea asta există puțini oameni care să poată fi îmblânzitori de câini, oricine poate fi un șef de haită.

Acest nou scop a stat la baza scrierii cărții de față, intenția fiind de a-i ajuta pe oameni să devină șefi de haită, așa cum am devenit și eu. Dacă stau să mă gândesc, acest ghid s-a născut în 22 de ani. În el sunt strânse, într-un singur volum simplu și ușor de citit, toate cunoștințele mele empirice despre psihologia canină și despre dresaj.

Am învățat foarte multe de la Junior, câinele care este mâna mea dreaptă.

În carte explic cele mai importante aspecte care ne ajută să-i înțelegem pe câini ca pe niște câini, nu ca pe niște oameni. Rememorez felul în care mii de ani de evoluție și intervenția oamenilor în genetica raselor i-au modelat pe tovarășii noștri canini. În continuare, analizez ceea ce eu numesc „Legile naturale ale câinelui” și cum afectează ele comportamentul și gândirea câinilor. În capitolul 3, veți găsi cele Nouă principii de bază, care sunt instrumente prezentate pe scurt, simple și ușor de folosit, și care o să vă ajute să creșteți un câine sănătos, fericit și echilibrat. Aceste principii și tehnici sunt cele pe care le-am urmat eu cu propria haită și în munca mea de rehabilitare. Următoarele capitole cuprind lecții și strategii importante privind găsirea celui mai potrivit câine, adaptarea la schimbările apărute în viața voastră și corectarea comportamentelor nedorite cele mai obișnuite. Analizez apoi fiecare problemă în parte și ofer soluții, așa că materialul este ușor de urmărit și de folosit.

Dar cel mai important lucru este faptul că am pus în aceste pagini tot ceea ce am învățat despre comportamentul oamenilor

din munca mea cu câinii, dar și din propria mea experiență de viață. Despre acest aspect vom vorbi mai mult în ultimele capitole, când o să vă împărtășesc povești interesante - inclusiv povestea vieții mele - despre oameni a căror existență a fost schimbată pentru totdeauna de tovarășia unui câine. Pentru prima dată o să vă împărtășesc secrete ale muncii mele cu oameni cum este antrenorul și starul din show-ul TV *The Biggest Loser*, Jillian Michaels. Astfel de oameni s-au schimbat profund aplicând Legile naturale ale câinelui, Principiile de bază și Tehnicile șefului de haită pe care le-am pus la punct în timpul numeroșilor ani în care i-am ajutat pe oameni și pe animale să trăiască în armonie.

Și, desigur, în paginile cărții veți cunoaște câini... unii obsedați, alții agresivi... unii atât de umanizați încât devin instabili, forțându-i pe stăpânii lor să renunțe la ei sau să-i izoleze în cuști ori în curtea din spatele casei. O să vă împărtășesc povești despre câini deosebiți din noul meu show, *Cesar Millan's Leader of the Pack*. Veți vedea cum metodele prezentate în carte i-au ajutat pe fiecare dintre acești câini să-și găsească echilibrul, dar și un cămin nou, iubitor, cu o familie perfectă.

Veți face alături de mine o călătorie pe drumul spre inima și mintea unui câine. Veți înțelege cum funcționează mintea unui câine, cum energia noastră afectează comportamentul câinilor și veți învăța cum să fiți un bun șef de haită. Veți înțelege mai bine dezechilibrele din propria viață și veți învăța cum să satisfaceți mai bine nevoile câinilor voștri.

Speranța și convingerea mea este că această carte o să vă ofere o înțelegere mai bună a felului în care puteți să vă îmbunătățiți și să vă îmbogățiți relația cu câinele, cu familia și cu comunitatea. Bun venit în haită!

CUM TREBUIE CITITĂ ACEASTĂ CARTE

nainte de a începe să citești, în primul rând este important să fii lipsit de prejudecăți. Am înțeles că folosesc cuvinte care îi fac pe oameni să se simtă inconfortabil. În experiența mea, cele mai folosite sunt cuvintele *dominare* și *control*. Sunt convins că acești doi termeni îi deranjează pe unii oameni pentru că le dau o interpretare negativă. Aș vrea să explic de ce, pentru mine, sunt cuvinte neutre, poate chiar pozitive și necesare.

Adesea, oamenii mă întrebă ce vreau să spun când folosesc aceste cuvinte. Aparent, în engleză, și mai ales în Statele Unite, astfel de termeni au conotații negative - nimănui nu-i place un soț/o soție sau un șef obsedat(ă) de „contror, iar conceptul de „dominare” implică faptul de a cuceri sau de a învinge un dușman.

Felul în care eu folosesc aceste cuvinte nu are nici o legătură cu astfel de asocieri. Cuvântul *dominare* vine de la latinescul *domi-nus*, care înseamnă pur și simplu „maestru”. Pentru mine, acest cuvânt are aceeași rezonanță ca spaniolul *maestro* care înseamnă „profesor”. În limba engleză, cuvântul *maestro* se referă adesea la un dirijor de orchestră - ceea ce creează o imagine mult mai plăcută pe care s-o asociezi cuvântului *dominare*, deoarece un dirijor asigură unul dintre cele două lucruri pe care un câine dominant le oferă haitei: direcție.

Al doilea cuvânt care este adesea înțeles greșit este *control*. Când folosesc acest cuvânt în carte, mă refer la începerea, schimbarea sau oprirea unei acțiuni făcute de alții. Când profesorul le spune elevilor să înceapă testul sau să pună pixurile jos la sfârșit, asta înseamnă control. Când un polițist din trafic cere mașinilor să se întoarcă din cauza unui accident și să-și schimbe direcția, înseamnă tot control. În relația cu câinele, omul ar trebui să fie cel care stabilește când lucrurile încep, se schimbă și se opresc. În cazul în care câinele ia aceste decizii, atunci tu, pur și simplu, nu mai controlezi situația. Ca să fii șef de haită trebuie să deții controlul.

Dacă ești la plimbare și câinele începe să tragă în față, preia controlul schimbând direcția. În cazul în care câinele are un comportament nedorit, oprește-l. Aplică-i corecția necesară. Înainte de a oferi câinelui ceva ce-și dorește - o plimbare, mâncare, apă, afecțiune -, așteaptă până când el manifestă comportamentul pe care îl vrei, într-o stare de calm și supunere. Acțiunea pe care câinele o dorește nu trebuie să înceapă până când nu-i permiți tu să înceapă și niciodată atunci când vrea câinele.

Cred cu tărie că acceptarea acestor cuvinte - *control* și *dominare* - face parte integrantă din procesul prin care devii șef de haită. Este esențial să le folosești - în felul în care eu le înțeleg.

Pentru că oamenii pot face asociații negative puternice cu unele cuvinte, actul intelectual de citire a unui cuvânt poate declanșa un răspuns emoțional - uneori unul defensiv - care poate afecta modul de înțelegere. Când citești această carte, te rog să acorzi atenție emoțiilor și să te oprești la orice cuvânt care te face să nu te simți confortabil. Subliniază cuvântul și apoi gândește-te de ce generează acel tip de reacție.

Încearcă chiar acum cu termenii *control* și *dominare*. Ce înseamnă

pentru tine fiecare dintre aceste cuvinte? Îți stârnesc sentimente pozitive sau negative? Ce anume din fiecare cuvânt poate face asta? Pentru orice cuvânt care te deranjează, încearcă să găsești sinonime care ți se par mai plăcute. De exemplu, multora li se poate părea că termenul *dogoare* declanșează emoții neplăcute, în timp ce cuvântul *căldură* poate fi pozitiv - deșertul dogoritor vara față de un șemineu, alături de cei dragi, la o petrecere în vacanța de iarnă.

Pentru câini cuvintele nu au nici o semnificație. Pentru ei există numai tonuri și inflexiuni ale sunetului. Asta include și numele cu care îi strigăm. Câinii comunică prin intermediul energiei și ne răspund cel mai bine când suntem calmi și fermi. Pentru a ajunge la starea de calm, trebuie mai întâi să ne controlăm noi emoțiile, mai ales pe cele care duc la stări de energie slabă, cum ar fi îndoiala, frica sau anxietatea. Dacă anumite cuvinte îți trezesc astfel de sentimente, atunci trebuie să le neutralizezi pe cele negative, identificând motivul care te face să te simți așa, eliminând aceste conotații ale cuvintelor și/sau, dacă e necesar, înlocuindu-le cu sinonime neutre pentru tine.

Cunoașterea alungă frica, iar scopul acestei cărți este să-ți ofere multe cunoștințe. Oricum, stă în puterea ta să ajungi la starea de calm. Dacă îmi urmezi sfaturile și citești această carte fără prejudecăți, atunci vei învăța cum să atingi starea de calm și vei ști din instinct cum să echilibrezi câinele.

Felul de a gândi al unui câine

Acum, pentru că pornim într-o călătorie spre o viață mai fericită alături de câinele nostru, cel mai bine este să începem prin a vedea lumea prin ochii lui — sau mai degrabă să o mirosim cu nasul lui. În primul rând trebuie să încercăm să înțelegem și să acceptăm felul în care gândește un câine.

Te-ai întrebat vreodată la ce se gândește câinele tău când te privește insistent? Li dai comenzi ca „șezi“, „cuminte“ sau „jos de pe canapea“ și, dacă este un câine echilibrat, le execută, dar ce se petrece în mintea lui *când* le execută? Creierul unui câine este un lucru minunat. Îi dă informații despre lume, îi spune ce să facă cu ele și îl ajută să-și dea seama cum să te mulțumească pe tine, omul din viața lui.

Câinii sunt motivați să placă oamenilor. Știi din instinct că oamenii sunt foarte importanți pentru ei și că pot obține aproape tot ce le trebuie dacă se bazează pe un om. Prin urmare, fac tot ce pot pentru a-i mulțumi pe oameni, și creierul lor este echipat pentru acest impuls.

Câinii sunt minunat de adaptabili, dar tendința de a plăcea este o sabie cu două tăișuri. Dacă vrei ca un câine să se comporte ca

un copil neajutorat, până la urmă câinele așa se va comporta, cu toate că instinctele lui îi spun să n-o facă. Pe de o parte, dorința câinilor de a plăcea face din ei animale de companie iubitoare și câini utilitari devotați, dar, pe de altă parte, le poate crea multe probleme. Când încearcă să se adapteze unor dorințe nefirești pentru ei, impuse de oameni, câinii își pot pierde echilibrul.

Înțelegerea felului în care funcționează creierul câinelui te poate ajuta nu numai să înțelegi câinele, ci și să fii un șef de haită mai bun, oferindu-i câinelui ce are nevoie pentru a fi sănătos, fericit și echilibrat.

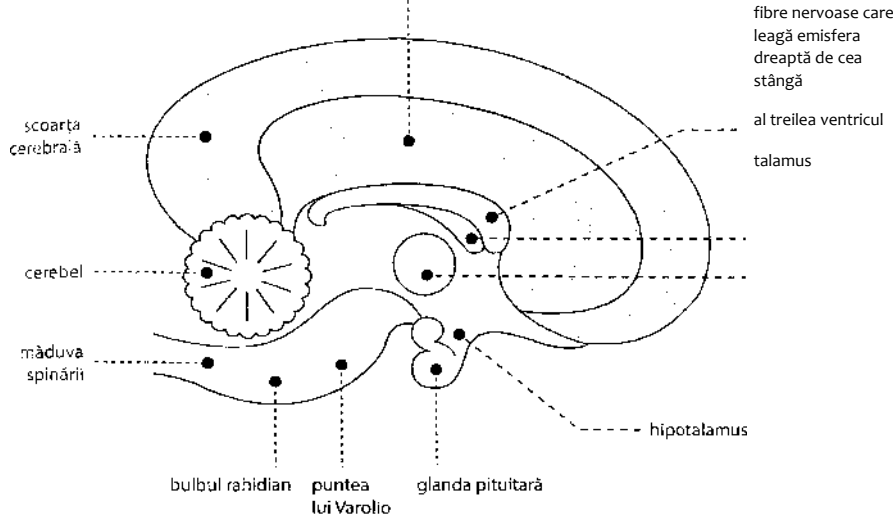
► Creierul câinelui

Ca să funcționeze corect, creierul unui câine are nevoie de mari cantități de energie. Deși creierul unui câine cântărește în medie mai puțin de 0,5% din greutatea corpului său, primește peste 20% din sângele care este pompat de inimă.

Creierul câinelui este cel care interpretează și reacționează la toate informațiile sau semnalele pe care le primește de la diferitele inputuri senzoriale. Mai simplu spus, creierul unui câine poate fi asemănat cu un soi de autostradă de informații senzoriale. Răspunsurile câinelui la aceste semnale sunt predeterminate de conexiunile alcătuirii genetice. Dar asta nu înseamnă că un câine va reacționa întotdeauna la fel la aceiași stimuli.

Anatomia creierului câinelui este asemănătoare cu aceea a majorității mamiferelor. Creierul mare controlează învățarea, emoțiile și comportamentul. Cerebelul controlează mușchii, iar trunchiul cerebral este conectat la sistemul nervos periferic.

O altă rețea din creier, numită sistem limbic, este considerată a fi zona care controlează funcțiile generale de memorie.

Un câine înțelege relația cu lumea din jurul lui prin intermediul sistemului limbic, care este alimentat de simțuri - miros, auz, văz, pipăit și gust.

►Instincte versus dresaj

Uneori există un conflict firesc între ceea ce vrea câinele să facă „din instinct” și ce vrem noi să facă. Acest conflict are loc în sistemul limbic al creierului câinelui.

Majoritatea metodelor de dresaj se concentrează pe neutralizarea reacțiilor naturale ale sistemului limbic, fie prin acordarea de recompense pentru a se supune și a-și ignora instinctele, fie prin pedepsirea câinilor pentru că își urmează tendințele instinctuale.

Cele mai multe metode de dresaj de astăzi se bazează pe aceste două școli de gândire: învățare bazată pe recompensă sau învățare

bazată pe pedeapsă. În munca mea de reabilitare am folosit tehnici din ambele metode de dresaj și am recomandat întotdeauna folosirea metodelor care sunt mai potrivite pentru tine și pentru câine. În loc să urmez o metodă sau o formulă specifică, întotdeauna încerc să-mi adaptez abordarea bazându-mă pe câinele pe care îl am în față.

Dresajul înseamnă aplicarea tehnicii. La Centrul de Psihologie Canină (DPC) predau cursuri în care se regăsesc majoritatea tehnicilor de dresaj al câinilor folosite în mod curent astăzi, cum ar fi dresajul cu ajutorul clickerului și dresajul pe bază de recompensă. Oamenii insistă să nu folosească tehnicile bazate pe clicker în dresaj, dar sunetele „Șșt!“ pe care le scot în timpul lecțiilor de reabilitare au același rol ca folosirea unui clicker. Asociază un sunet cu un anumit comportament pe care vreau să-l aibă câinele. De asemenea, înainte de a începe lecția de reabilitare, am folosit și recompense pentru a aduce câinii speriați într-o stare de relaxare.

În timpul cursurilor de dresaj ținute la Centrul de Psihologie Canină, u aude adesea pe instructori discutând și chiar contrazicându-se în legătură cu cea mai bună tehnică pentru o anumită situație. Când mi se cere părerea, mă întorc mereu la elementele de bază: cunoașterea nevoilor speciale ale câinelui; îndrumarea tendințelor câinelui spre activități sănătoase; o atitudine fermă și consecventă.

Nu contează dacă folosești o recompensă, un clicker sau disciplina pentru a obține comportamentul dorit, atâta vreme cât acest comportament este natural.

► **Lucrați cu instinctele, nu împotriva lor**

Multe dintre problemele pe care le avem astăzi cu câinii apar din cauza faptului că oamenii suprimă funcționarea naturală a sistemului limbic al câinilor. Cheia succesului în formarea unui câine

este canalizarea energiei naturale și a instinctelor câinelui către un comportament care este pozitiv atât pentru om, cât și pentru câine. Una dintre regulile mele de bază este redirecționarea și nu suprimarea instinctelor. Încerc mereu să încurajez și să cultiv toate abilitățile speciale tipice unei rase și să redirecționez tendințele naturale ale câinelui spre activități sănătoase.

De exemplu, am fost sunat de nenumărate ori de stăpâni de Schnauzer ce se plâng de câinii lor care distrug curtea săpând. Numele câinilor Schnauzer vine de la cuvântul *Schnauze*, care, în limba germană, înseamnă „bot“. Au fost crescuți ca să vâneze șobolani și alți dăunători din hambare și locuințe, și au un foarte puternic simț al mirosului. Această rasă nu face altceva decât ceea ce a fost proiectată să facă instinctiv. În loc să lupți împotriva instinctelor naturale ale câinelui, de ce să nu încerci să creezi un spațiu unde câinele să fie lăsat să sape? Săpatul este o formă de activitate fizică și consumă excesul de energie. Capacitatea de a lucra cu instinctele firești ale câinelui poate fi o soluție mai simplă.

La DPC avem o zonă specială unde câinii își pot manifesta instinctele naturale. Avem un bazin de înot pentru câinii de apă și retrieveri. Avem și o zonă pentru turme, utilă raselor care sunt create pentru mânăatul animalelor.

Îmi amintesc de o cățelușă pe nume Ginger, pe care o organizație locală de salvare a adus-o la DPC. Ginger era atât de încordată și de agitată, încât stăpânul a renunțat pur și simplu la ea. Mi-am dat seama că Ginger era bolnavă de anxietate și că în actuala stare de spirit n-ar fi fost niciodată adoptată. Oricum, am dus-o în zona cu turmele, unde nu cred că am văzut vreodată o transformare mai rapidă. Ginger a adunat oile în zece minute și imediat ce și-a satisfăcut instinctele a intrat într-o stare de calm și de supunere. Încă o folosesc pe Ginger la Centrul de Psihologie Canină ca personaj TV de câte ori am nevoie să demonstrez

cum se adună turmele. Ginger poate aduna oile mai repede decât orice alt câine pe care îl cunosc.

După părerea Jannei Duncan, care predă la clasele de câini ciobănești de la DPC, „strângerea turmelor este un instinct prezent la multe rase. Atunci când «muncesc» simt că au un scop în viață. Lăsându-i să muncească îi ajută să aibă încredere în ei și să-și elibereze anxietatea și agresivitatea”. La una dintre ore am urmărit-o pe Janna introducând în turmă o cățelușă de cinci luni. Janna a lăsat cățelușa „să-și descopere instinctele”. În câteva minute, cățelușa, pe nume Luna, a încercat instinctiv să adune oile și să le facă să se miște. După demonstrație, Luna s-a întors mândră înapoi la familia ei și s-a așezat liniștită și supusă la picioarele lor. Își făcuse treaba.

► Suprimarea instinctului de mânăturma al câinelui

- Tendință instinctivă = strângere; a animalelor
- Nivelul energiei = anxietate crescută, instabil
- Probleme de comportament = tendința de a aduna alte animale de companie sau chiar oameni din casă; mușcă și sare la oameni
- Soluție = orientarea energiei spre flyball, frisbee sau antrenarea agilității
- ® Rasele cele mai afectate = corgi, ciobănești, ciobănesc belgian (malinois), border collie, briard, ciobănești germani, câini de stână, vallhund suedez

În unele cazuri, este posibil să dorești să cultivi opusul trăsăturii specifice unei rase. La anumite rase puternice, cum sunt rott- weilerii și pitbullii, poate nu dorești să cultivi activitățile specifice pentru care câinele a fost proiectat genetic, cum ar fi vânătoarea sau paza. Va trebui să găsești modalități creative de a redirecționa aceste tendințe. De exemplu, mie și lui Junior ne place să ne jucăm trăgând de capetele unei sfori. Instinctul lui Junior îl atrage spre vânătoare. Când ne jucăm trăgând de capetele sforii, îi canalizez energia spre un joc de control.

Suprimarea tendințelor naturale, instinctuale poate duce la probleme serioase de comportament. Ginger este un foarte bun exemplu de câine cu o problemă de comportament care se dezvoltă atunci când oamenii neutralizează reacțiile sistemului limbic. Din diferite motive, unii proprietari nu pot lăsa câinii de turmă să adune animale, câinii de apă să înoate sau câinii săpători să sape. În astfel de cazuri, trebuie să acceptăm că acești câini vor avea un exces de energie care va trebui consumată. Un câine care este pus să alerge mai mult își poate consuma surplusul de energie, își satisface simțurile și comportamentul nedorit se diminuează.

► Ce tine minte un câine

Acum, pentru că ai înțeles principiile de bază după care funcționează creierul unui câine și cum procesează câinele inputurile senzoriale, este la fel de important să înțelegi modul în care câinele memorează ce are de făcut. Capacitatea câinilor de a „trăi numai clipa de față“ îi face ușor de dresat. În cei 22 de ani de experiență cu câinii, am lucrat cu mii de câini și au existat doar câțiva pe care nu i-am putut ajuta.

Cercetarea științifică legată de felul în care câinii percep timpul și își amintesc evenimentele este limitată. În ceea ce privește memoria și timpul, știm că un câine este diferit de om. Experiența îmi spune că un câine nu poate călători în trecut sau în viitor, așa cum putem noi. Capacitatea de a retrăi anumite amintiri și de a anticipa evenimente din

viitor pare un dar minunat, dar în același timp această calitate umană presupune un cost: anxietate, teama, vinovăție și regret.

Mulți dintre clienții mei sunt sceptici când le spun că un câine trăiește numai în prezent și că durata memoriei lui reale este practic foarte scurtă - circa 20 de secunde. La urma urmei, spun ei, câinele meu este dresat să găsească o minge și de fiecare dată când i-o arunc mi-o aduce la picioare. Își amintește ce trebuie să facă. Dar nu asta se întâmplă în creierul lui.

Amintește-ți, câinele a învățat cum să reacționeze la comenzi și să le facă plăcere oamenilor. Așa că un câine poate ști cum să răspundă la comanda „găsește“ fără să aibă amintirea evenimentului specific în care a învățat această comandă. Tu îți poți aminti toate amănunțele legate de acea zi luminoasă de primăvară când ți-ai învățat câinele să-ți aducă mingea, dar el nu poate. Cel puțin nu așa cum o faci tu.

Câinii își amintesc oameni și locuri pe baza asocierilor pe care le-au făcut în legătură cu acei oameni și cu acele locuri. Memoria asociativă poate funcționa atât pozitiv, cât și negativ. Dacă un câine a făcut o vizită la veterinar cu mașina, care l-a traumatizat, poate reacționa cu teamă la toate plimbările cu mașina, până când această asociere păstrată în memorie este înlocuită de o plimbare cu mașina care a însemnat ceva pozitiv - cum ar fi o plimbare în parc. Cu cât asocierea este mai puternică, cu atât este mai greu de înlocuit.

Când lucrez cu câini traumatizați, în primul rând trebuie să identific asocierile negative. Am nevoie de timp și de răbdare să refac aceste asocieri. Am avut mult de lucru cu câinii militari

Gavin și-a depășit teama de zgomotele puternice devenind din nou câine.

întorși din zonele de război. Mulți dintre ei au nevoie de o refacere extensivă a conexiunilor pentru a fi pregătiți să fie adoptați în familii noi. Un astfel de câine nu știe dacă este sau nu în zonă de război ori dacă războiul s-a terminat. Sunt câini care muncesc în permanență și prezintă multe asocieri negative, de obicei legate de zgomotele puternice. Focurile de artificii din 4 Iulie sunt deosebit de greu de suportat pentru astfel de câini.

Am lucrat cu un câine militar deosebit, pe nume Gavin, un labrador auriu de zece ani, care a fost pensionat de la Biroul pentru Alcool, Tutun, Arme de Foc și Explozivi (ATF).

Gavin a petrecut doi ani în Irak, unde a dezvoltat o serioasă aversiune față de zgomot. Când s-a întors în Statele Unite, era înspăimântat de zgomotul tunetului sau de focurile de artificii. Tulburarea a progresat și a inclus și teama de zgomote ascuțite, cum ar fi cele emise de detectoarele de fum sau țipetele copiilor.

Când Gavin a venit prima oară la mine, nici măcar nu știa cum să se

poarte cu alți câini. În preajma haitei era pur și simplu încremenit. Ca urmare a antrenamentului militar, Gavin se obișnuise cu oamenii, uitând cum să se poarte cu câinii. Era ca și cum devenise un robot, și tot ce avea de „câine” dispăruse din el.

Am reabilitat acest câine introducând o activitate care este înscrisă în ADN-ul canin, dar nu și în rutina de zi cu zi. În cazul lui Gavin a fost vorba despre înot. Labradorii sunt înotători înnăscuți, crescători inițial pentru a-i ajuta pe pescari să-și scoată năvoadele. La început, Gavin a fost oarecum ezitant, dar, după câteva încercări, realmente s-a aruncat în apă. Și-a recăpătat încrederea și, făcând asta, instinctele lui firești de câine au revenit. Imediat ce Gavin a redevenit el însuși, a putut fi ușor dresat. În loc să fie temător și neîncrezător în zgomotele puternice - ceva ce Gavin a învățat în viața lui militară - l-am învățat să asocieze zgomotul puternic cu poziția culcat. De fiecare dată când auzea un zgomot puternic, l-am învățat pe Gavin să se întindă și să stea pe loc. Cu timpul a învățat să fie mai relaxat în preajma zgomotului.

În cele din urmă, Gavin a fost adoptat de agentul lui de la ATF, L.A. Bykowsky, și nu se mai temea de zgomotele puternice. În zilele când L.A. era în misiune, Gavin venea la birou să-și viziteze vechii prieteni și câinii. Din păcate, Gavin a murit în februarie 2011, după o luptă cu cancerul, trăindu-și ultimii ani ca un câine fericit și echilibrat.

► Stimularea timpurie și frecventă a creierului

9

Am fost adesea întrebat dacă proprietarii câinilor pot face ceva pentru a avea un câine mai deștept. Dacă te uiți pe rafturile supermarketurilor, vei vedea o grămadă de hrană pentru câini despre care se spune că dezvoltă inteligența. Nu știu dacă dieta poate mări inteligența și nici câinii nu pot susține teste IQ prin care să dovedească dezvoltarea sau nu a acesteia. Oricum, sunt convins că „stimularea” câinelui în timpul perioadei cât este pui poate forma un creier mai dotat, mai echilibrat.

Creierul unui cățeluș este ca un burete - absoarbe toate mirosurile, imaginile și experiențele din lume, cât de repede poate. Un cățel bine stimulat va crește având un creier mai mare, cu celule mai multe și mai mari și cu mai multe interconexiuni. Auzind zgomote puternice, alergând regulat, întâlnind câini și oameni noi, călătorind în locuri noi și chiar participând la antrenamente de agilitate câteva minute în fiecare zi, creierul câinelui va fi mai bine dezvoltat.

De asemenea, un câine care este lipsit de stimulare sau care nu interacționează cu alți câini sau cu oameni este mult mai probabil să aibă un creier mai mic și să fie mai puțin echilibrat. Am întâlnit multe situații în care un câine puțin stimulat nu este doar nefericit, dar este și un animal plicticos, aproape lipsit de viață.

Dimpotrivă, însă, prea mult dintr-un lucru bun poate fi dăunător. Am văzut și situații în care un câine suprastimulat poate avea probleme de comportament și de agresivitate. Semne ale suprastimulării pot fi observate la un câine care intră într-o încăpere sau ajunge față în față cu un alt câine, cu limba atârânănd, gâfâind, trăgând de lesă sau lătrând. Mulți interpretează greșit astfel de semne ca fiind ale unui câine „fericit”, dar, în realitate, astfel de câini sunt scăpați de sub control și trebuie

tratați cu calm și cu precauție și îndepărtați de orice îi suprastimulează până când se calmează.

TEHNICI CARE DAU REZULTATE:

Stimulează mintea câinelui

Permanentă stimulare a minții câinelui și expunerea lui constantă la lucruri noi sunt la fel de importante pentru el ca plimbarea și alergarea. Un câine plictisit dezvoltă comportamente distructive și își consumă energia negativă pe obiecte, cum ar fi mobila. Iată câteva modalități creative de a stimula mintea câinelui tău:

Încearcă mereu trucuri noi. De fiecare dată când implici câinele într-o ședință de dresaj, îi oferi o stimulare mentală. Caută mereu trucuri noi pe care să le învețe și să le execute. Dacă ești pregătit să treci de comenzi de bază „șezi“, „stai“ și „vino“... încearcă să legi comenzi cum ar fi „găsește și șezi“.

Ejucați-vă cu jocuri și jucării interactive. Jucăriile pentru câini au evoluat, depășind jucăriile de cauciuc care scot sunete ascuțite și veverițele de cârpă. Mie îmi place să folosesc jocuri pentru câini care îți permit să ascunzi în ele recompense și obiecte și care îl obligă pe câine să-și dea seama cum să facă să le scoată. Dacă nu ai un astfel de joc, poți ascunde în mână o recompensă și lăsa câinele să ghicească în ce mână se află. Cum câinele are un foarte puternic simț al mirosului, va ghici în sută la sută dintre situații.

Schimbă drumul obișnuit. Mergeți mereu pe alte străzi sau în alte parcuri pentru a păstra treaz interesul câinelui.

Dă mereu câinelui o treabă de făcut. Câinii sunt făcuți pentru a îndeplini sarcini cum sunt vânătoarea și strângerea

turmelor. Atrage câinele într-un joc de frisbee. Implică-ți într-un joc de agilitate sau într-un concurs de flyball. Găsește activități care să satisfacă rasa din care face parte câinele.

Implică-ți câinele în activități de socializare. Câinii sunt animale sociale și ar trebui să-i satisfaci nevoia de activități sociale stabilind momente de joacă cu alți câini cu care este compatibil.

► **Privește lucrurile așa cum le privește câinele**

Majoritatea celor mai fericiți și mai echilibrați câini pe care i-am văzut par a avea stăpâni care îi înțeleg instinctiv, stăpâni care sunt capabili să înțeleagă lumea în care trăiesc câinii lor și care îi ajută să se orienteze în ea. Poți deveni și tu un astfel de șef de haită. De aceea este atât de important să înțelegi cum funcționează creierul câinelui, cum procesează informațiile și cum instinctele determină comportamentul. Înțelegând foarte bine toate aceste informații, vei fi pregătit să treci la următoarele capitole care sunt alcătuite pe baza lor. Capacitatea de a „înțelege” punctul de vedere unic al câinelui o să te ajute să folosești tehnicile și principiile care urmează.

Legile naturale ale câinelui

Una dintre cele mai frecvente întrebări pe care mi le pun proprietarii de câini este „Cu ce se ocupă exact psihologia canină?“ Mulți consideră că psihologia câinelui are același obiect de studiu ca psihologia umană, dar nu este așa. Ceea ce oamenii trebuie să înțeleagă este că psihologia câinelui este foarte diferită de cea umană. În loc să cerceteze emoțiile și reacțiile oamenilor, psihologia canină încearcă să înțeleagă și să explice comportamentul câinelui din perspectiva rasei canine și nu din cea a omului.

Și pentru a obține o perspectivă cât mai apropiată de modul de gândire canin, trebuie să înțelegi ceea ce eu numesc Legile naturale ale câinelui. Dacă intenționezi să deții controlul asupra câinilor și să fii șeful lor de haită, trebuie să înțelegi cine sunt ei și ce nevoi au *în calitate de câini*, în starea lor naturală.

Deci care sunt Legile naturale ale câinelui? În esență, aceste legi reprezintă rezultatul a mii de ani de evoluție a câinilor sălbatici. Acesta este adevărul fundamental care trebuie înțeles pentru ca un câine să trăiască în armonie cu oamenii. Aceste forțe puternice continuă încă să modeleze felul în care gândesc și se comportă câinii din zilele noastre. Sunt legile pe care Mama Natură le-a

imprimat speciilor. Ignorând aceste legi, acționezi împotriva Mamei Natură, care este o forță prea puternică pentru a lupta cu ea. Cele cinci legi sunt următoarele:

1. Câinii sunt instinctuali. Oamenii sunt raționali, emoționali și spirituali.
2. Energia este totul.
3. Câinii sunt în primul rând animale, apoi specii, apoi rase și apoi nume.
4. Simțurile unui câine formează realitatea lui.
5. Câinii sunt animale sociale de haită, cu un șef și cu subordonați.

Vom examina fiecare dintre aceste legi și efectele lor asupra memoriei, a comportamentului și a intelectului câinilor. Odată ce ai înțeles aceste cinci legi, poți începe să aplici Principiile de bază și Tehnicile șefului de haită care sunt analizate în capitolele 3 și 4. Pune toate aceste informații cap la cap și vei avea instrumentele esențiale pentru a-ți atinge scopul - un câine calm, supus, care te respectă, crede în tine și te iubește.

Conform experienței mele, majoritatea oamenilor se concentrează doar asupra rezultatului: „De ce nu vrea câinele meu să facă ce îi spun?” Unii se concentrează numai asupra tehnicilor - de exemplu, modul corect sau greșit în care se plimbă câinele. Dar fără să înțelegi Legile naturale ale câinelui, o să-ți fie greu să ajungi la un rezultat pozitiv, indiferent de tehnica pe care o vei folosi. Odată ce stăpânești Legile naturale ale câinelui, vei fi uimit de cât de simplu este să aplici cu succes tehnicile de dresaj care vor fi prezentate mai târziu în carte.

^ ; PRIMA LEGE NATURALĂ A CÂINELUI:

„) Căinele este instinctual. Omul este rațional, emoțional și spiritual.

Una dintre cele mai frecvente probleme pe care le întâlnesc la oameni este aceea că îi consideră pe câini asemenea lor. Observă cât de mulți oameni încearcă să-și umanizeze câinii. Le oferim petreceri de ziua lor, îi costumăm, îi punem în cărucioare pentru copii și purtăm cu ei conversații ca și cum ar fi confidenții noștri.

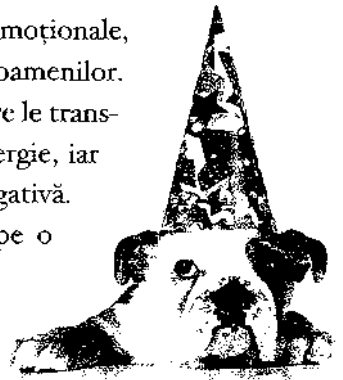
Oamenilor (cel puțin unora dintre ei) le plac astfel de lucruri. Deci de ce nu le-ar plăcea și câinilor? Ceea ce multă lume nu realizează este faptul că astfel de activități nu sunt satisfăcătoare pentru câini. Sunt satisfăcătoare pentru oameni. Este un fel al oamenilor de a-și folosi câinii ca să-și satisfacă propriile dorințe și nevoi emoționale.

O altă greșeală obișnuită pe care mulți oameni o fac este să atribuie emoții umane câinilor. De câte ori n-ai auzit un proprietar de câine spunând „Săracul, e trist pentru că...” și apoi creează o poveste complicată ca să explice nefericirea câinelui? „E trist pentru că am țipat la el” sau „E trist pentru că cineva l-a bătut.” Ca de obicei, folosim explicații bazate pe stări emoționale umane pentru tristețea sau depresia unui câine.

Deși un câine poate avea stări emoționale, sunt la fel de complexe ca ale oamenilor. Cu toate acestea, câinii simt emoțiile pe care le transmit oamenii. Ne simt emoțiile ca pe o energie, iar pentru câini energia este ori pozitivă, ori negativă.

Câinii interpretează energia negativă ca slăbiciune și reacționează în consecință.

Pentru că în mod constant explicăm problemele câinilor în termeni umani, relațiile noastre cu ei au de suferit.

Ceea ce nu reușim deloc să înțelegem este ca o soluție care ar fi utilă pentru un om este total greșită pentru rezolvarea problemelor câinelui. De exemplu, când un om vede un câine speriat sau agitat, în primul rând îl va mângâia și apoi va încerca să liniștească animalul speriat. Această acțiune poate duce la rezultatul opus calmării câinelui și îl poate face să nu se simtă mai în siguranță. Mângâierea și afecțiunea pot de fapt să consolideze comportamentul negativ al câinelui, pentru că îl recompensează. Problema se poate agrava, deoarece în felul acesta a fost încurajat un comportament instabil.

Desigur, o astfel de situație nu apare niciodată în lumea animală. În lumea animală, un membru instabil al haitei ar fi ignorat de restul membrilor haitei. Dacă instabilitatea ar persista sau ar ajunge pe punctul în care ar pune în pericol haita, animalul ar fi alungat. Când câinele simte o energie instabilă, instinctele lui sunt aproape la polul opus față de primul impuls al omului.

Ca să ne înțelegem câinii, trebuie mereu să ne amintim că sunt ființe instinctuale. Nu gândesc așa cum gândim noi, iar emoțiile lor nu sunt la fel cu ale noastre.

Iată prezentate mai jos câteva comportamente umane care arată în ce situații vă umanizați câinii și le ignorați instinctele.

CELE MAI FRECVENTE 5 MODURI ÎN CARE OAMENII ÎȘI UMANIZEAZĂ CĂINII

Umanizarea câinelui îi poate tulbura echilibrul și îl poate face să aibă, în timp, probleme de comportament. Oamenii își umanizează câinii în nenumărate feluri, dar următoarele obiceiuri proaste sunt cele mai frecvente:

1. Faptul de a permite câinelui să se comporte ca un om (adică să mănânce la masă, să doarmă în pat cu omul etc.)
2. Atribuirea de sentimente și emoții umane acțiunilor,

- limbajului corporal sau expresiei faciale ale câinelui
3. Imbricarea câinilor în costume care nu au scopuri de protejare sau de identificare
  4. Faptul de a aștepta ca un câine să priceapă și să interpreteze limbajul uman
  5. Rezolvarea problemelor câinilor cu soluții valabile pentru oameni (adică liniștirea unui câine anxios sau întâmpinarea entuziastă a unui câine foarte agitat)

" , , A DOUA LEGE NATURALĂ A CÂINELUI: **Energia este totul.**

Există multe studii științifice despre efectele geneticii, reproducerii și evoluției asupra comportamentului câinelui. Cu toate acestea, nu se cunoaște și nu se înțelege suficient modul în care energia omului influențează direct comportamentul câinelui. Deci ce este mai exact energia? Energia este ceea ce eu numesc *existența* . Este cine și ce ești în fiecare moment. Câinii folosesc în mod constant energia pentru a comunica. Câinii nu se recunosc unul pe altul după nume, ci după energia pe care o proiectează și după activitățile pe care le fac împreună. Li cunosc pe oameni în același fel.

Ca oameni, și noi comunicăm prin energie - fie că ne dăm sau nu seama de asta. La suprafață, prima noastră formă de comunicare este limbajul. Folosim cuvintele ca să ne exprimăm pe noi înșine. Dar câinii nu au cuvinte. Un câine va exprima ce are în minte prin poziția urechilor și a ochilor, prin felul în care își ține coada sau capul și prin felul cum se mișcă. Toate sunt indicii importante care, dacă nu simt înțelese de oameni, pot duce la neînțelegeri

sau, mai rău, la probleme de comportament. Și, deși oamenii pot încerca să convingă, să explice și să raționeze prin cuvinte cât e ziua de lungă, trebuie să recunoaștem că prin semnalele de energie transmitem cele mai puternice mesaje câinilor noștri.

Multor oameni le este greu să înțeleagă conceptul de „energie ca formă de comunicare”. Am constatat că această lege este cel mai greu de înțeles pentru oameni. Cu câțiva ani în urmă, mi s-a cerut să mă întâlnesc la Londra cu un grup de specialiști în comportamentul canin, ca să le explic felul în care energia poate influența și chiar anticipa comportamentul câinelui. După o oră de discuții, aș putea spune că încă dănuia confuzia. „Ce înțelegi prin energie? După ce o recunosc?”

Mintea câinelui funcționează urmărind cu privirea pozițiile corpului nostru și luând informații despre mediul înconjurător prin intermediul simțurilor lui - în primul rând prin miros, văz și auz. Câinii sunt capabili să facă lucruri uimitoare cu aceste „superputeri” - gândește-te doar la câinii pentru orbi și la câinii de căutare și de salvare.

Aflându-mă în acea încăpere plină de specialiști în comportament învățați și educați, i-am întrebat: „Dacă un câine poate detecta bombe, droguri sau poate găsi oameni răătăciți, de ce mai trebuie să argumentez că același câine poate fi în stare să înțeleagă și să ne simtă starea de spirit, emoțiile și energia?”

Cu doi ani înainte, vizitasem un centru de cercetare în domeniul cancerului, în nordul Californiei, unde câinii erau capabili să stabilească diagnosticul cancerului pulmonar cu o precizie de 77% doar mirosind respirația pacientului. Sigur, dacă simțul olfactiv al unui câine este atât de ascuțit, n-ar fi posibil să ne simtă și stările de spirit? Eu cred că majoritatea câinilor pot s-o facă.

Când mă gândesc la acele întrebări despre energie, îmi vine în minte una dintre cele mai importante experiențe din viața

mea, când m-am bazat pe instinctele și pe energia câinelui meu, Daddy, pentru a lua o decizie importantă pentru haita noastră.

Când Daddy, primul câine care a fost mâna mea dreaptă, se apropia de sfârșitul vieții, am început să caut un nou membru al haitei pe care Daddy să fie în stare să-l învețe și să-l integreze în haita mea. Daddy a împărțit cu mine viața și munca de când avea patru luni. Cât timp a lucrat cu mine, Daddy a ajuns să fie folosit pentru câini de toate taliile. Această situație și energia lui naturală echilibrată au făcut din el candidatul perfect pentru reabilitarea altor câini, în special a celor cu probleme de agresivitate. Energia calmă, docilă a lui Daddy a fost contagioasă. Am avut deplină încredere în el. Și era vital pentru mine să găsesc alt câine care să ducă mai departe moștenirea lui.

Prietenul meu avea un pitbull care tocmai fatase și m-am dus cu Daddy să văd puii. Am privit cu atenție cum interacționau puii cu mama lor și unii cu ceilalți.

Mi-a atras atenția în special un cățeluș. Era evident că era cel mai grozav dintre toți - puternic, arătos și cu o blană cu pete frumoase. L-am dus alesul lui Daddy și, spre surprinderea mea, l-a mârâit. Am ales apoi alt pui care mi-a plăcut. Era complet alb și avea un cap mare, dar Daddy l-a ignorat total.

Apoi am văzut un alt pui. Era cel mai aproape de mama lui și avea o blană minunată, deasă. L-am ridicat și l-am pus jos lângă Daddy. Daddy s-a apropiat de cățeluș și cei doi câini și-au atins boturile. Daddy a dat din coadă, s-a învârtit în jur și - spre marea mea mirare -, cățelul s-a luat după Daddy spre mașină și nu s-a mai uitat niciodată înapoi la mama lui. Acesta este puiul care mai târziu a devenit Junior. Daddy și Junior știau că se potrivesc. Era vorba de instincte și de energie în stare pură.

În lunile și în anii care au urmat, Daddy l-a instruit pe Junior. (Singurul lucru pe care l-am făcut

Daddy i-a arătat lui Junior cât de important este să traqi un pui de somn.
a fost să-l învâț pe Junior să-și facă nevoile, o sarcină la care Daddy a preferat să nu participe.)

Așa cum s-a dovedit, Daddy a știut ce era mai bine pentru mine. Junior are o energie perfectă pentru haită și a fost ideal pentru misiunea lui de a mă ajuta în reabilitarea câinilor. Am avut încredere în Daddy și m-am bazat pe instinctele lui ca să-și aleagă succesorul. Dacă vrei să-i înțelegi pe câini trebuie să trăiești în lumea lor. Este o lume instinctuală - nu una rațională sau spirituală. Pătrunzi în această lume având încredere în instinctele tale.

Comunitatea științifică începe abia acum să cerceteze efectele energiei asupra comportamentului. Sigur, foarte multe dintre lucrurile pe care le știu despre câini se bazează pe timpul cât am lucrat cu ei de-a lungul vieții. Deci este o mare satisfacție pentru mine când oamenii de știință publică un nou studiu despre comportamentul câinilor în care confirmă sau cel puțin susțin convingerile și observațiile mele de o viață.

În februarie 2012, *Gurrent Biology* a publicat rezultatele unui studiu realizat de Centrul de Dezvoltare Cognitivă al Universității

Central Europene din Budapesta, Ungaria, în care se arată că un câine poate răspunde la contactul vizual și la indiciile nonverbale ale oamenilor în mod asemănător cu niște copii de doi ani. În studiu se arată că un câine este capabil să citească semne nonverbale, mai ales atunci când oamenii folosesc contactul vizual. Nicholas Dodman, director al Clinicii pentru Comportamentul Animal din cadrul Școlii de Medicină Veterinară Cummings a Universității Tufts din North Grafton, Massachusetts, rezumă unele cercetări astfel: „Câinii caută într-o expresie ceea ce gândește o persoană.”

Studiul confirmă ceva ce eu am crezut dintotdeauna, și anume că între câini și energia și comportamentul nostru nonverbal există o concordanță mai mare decât am putea crede. Câinii pot citi mai bine energia decât pot înțelege tonul și inflexiunile din vocea noastră. Ne înțeleg mai mult limbajul corporal decât limbajul verbal.

“ ? A TREIA LEGE NATURALĂ A CÂINELUI: **Câinele este în primul rând animal, apoi specie, apoi rasă și apoi un nume.**

Acum, pentru că am înțeles ce este energia, putem începe să punem elementele cap la cap pentru a completa imaginea unui câine. Dar nu toate piesele sunt egale - trebuie să le așezăm în ordinea corectă.

Câinele este în primul rând **animal**, apoi **specie**, apoi **rasă** și în cele din urmă un **nume**. Adesea oamenii fac greșeala de a crede că lucrurile stau invers, începând cu numele câinelui și evitând să-l identifice după esența lui, ca animal.

CUM ESTE ÎNȚELES ȘI EXPLICAT COMPORTAMENTUL

PSIHOLOGIA UMANĂ	Nume Rasă Specie Animal
PSIHOLOGIA CANINĂ	Animal -> Specie -▶Rasă -*▶Nume

În psihologia canină, în primul rând și înainte de toate un câine este un animal. Nu este un om. Când ne raportăm la câinii noștri, mai ales când încercăm să corectăm un comportament nedorit, este important să ne gândim la ei în primul rând ca la un animal (mamifer), apoi ca la o specie (câine sau *Canis lupusfamiliaris*), apoi ca la o anumită rasă (ciobănesc german, husky și așa mai departe) cu anumite caracteristici sau competențe, și în ultimul rând și cel mai puțin important, la numele lui (personalitate). Pentru a avea un câine fericit și echilibrat, trebuie respectate aceste caracteristici - în această ordine.

Să luăm fiecare dintre aceste cuvinte și să examinăm de ce este importantă ordinea în care le-am enumerat.

Când mă gândesc la animal, mă gândesc la natură, la sălbăcie și la libertate. Animalele trăiesc în prezent și viața lor e simplă. Trăiesc pur și simplu clipa și își cunosc nevoile imediate. Animalele sunt instinctuale. Nu sunt raționale sau spirituale. Nevoile lor principale sunt adăpostul, hrana, apa și împerecherea. Deci, când mă gândesc la un câine, mă gândesc la el în felul în care o face un câine. Pe primul loc, înainte de toate, sunt nevoile esențiale. Satisfacerea acestor nevoi este cel mai puternic factor motivațional în viața unui câine.

Pe locul doi urmează specia. Câinii se trag din lupi. Această specie este preocupată de orientarea haitei, de comunicarea și de experimentarea lumii prin simțuri, de înțelegerea ierarhiei în haită și de conducerea haitei. Toți câinii au nevoie să aibă un rol în haită. Au nevoie de o sarcină. Pot fi apărători, vânători sau căutători. Odată ce ai înțeles care sunt nevoile instinctuale ale speciei, vei începe să înțelegi frustrarea câinilor când sunt scoși la plimbare câteva străzi în jurul casei, de câteva ori pe săptămână. Frustrarea este înăscută și, ca să compenseze, dezvoltă probleme de comportament.

Pe locul trei se află rasa. După ce oamenii au domesticit câinii, au început să-i crească pentru a le dezvolta anumite trăsături și

abilități genetice. În cea mai mare parte, rasele sunt creația omului. După definiția mea, rasele reprezintă caracteristicile pe care le-am modificat genetic sau le-am îmbunătățit în așa fel încât unii câini să îndeplinească anumite sarcini mai bine decât alții. De exemplu, copoii iau foarte bine urma, ogarii sunt sprinteri deosebiți, border collie este foarte deștept, iar ciobănescul german este un paznic bun.

Astăzi, aproape toate aceste sarcini sunt impuse de om, cum ar fi mânatul turmelor, căutarea și urmărirea vânatului. Aceste caracteristici diferite pot afecta psihologia și energia câinelui. În interiorul rasei, există diferite niveluri de energie - câini cu energie crescută, medie sau scăzută, care își îndeplinesc sarcinile specifice rasei cu diferite niveluri de intensitate.

Există diferențe clare de inteligență și de trăsături la diferite rase, mai mult, există diferențe considerabile între câinii de aceeași rasă. Deși ne grăbim adesea să generalizăm când vine vorba de rase, trebuie să ne amintim că rasa singură nu este suficientă pentru a explica modul în care se comportă sau cât de ușor de dresat sunt câinii, motiv pentru care rasa apare a treia pe listă.

În cele din urmă, câinele are un nume. Câinele tău nu știe și nici nu are nevoie să cunoască în ce constă diferența dacă îl strigi Sam, Fiona sau Fido. Numele este o creație a omului și îl obligăm pe câine să-l învețe. Folosim numele ca să proiectăm o personalitate asupra câinelui, dar ceea ce este „personalitate**” pentru om nu există în psihologia canină. Nu există la nici un animal, specie sau rasă. Dacă îți numești dobermanul pinscher „Rambo”, asta nu-1 va face mai agresiv, exact așa cum dacă îi spui unui yorkshire terrier „Baby” nu înseamnă că va fi docil și fericit să doarmă toată ziua ca un bebeluș.

Recunoașterea acestor patru categorii - în această ordine - și înțelegerea influenței lor asupra comportamentului canin reprezintă elementele esențiale pentru a avea un câine fericit și echilibrat.

A PATRA LEGE NATURALĂ A CĂINELUI:

~J j Simțurile câinelui reprezintă realitatea lui.

În capitolul i am analizat principiile pe baza cărora creierul și instinctele câinelui conturează viziunea lui unică asupra lumii. Am învățat că un câine simte lumea foarte diferit de felul în care o fac oamenii, astfel încât ceea ce experimentează în viață un câine este foarte diferit de ceea ce experimentăm noi. Pentru a înțelege mintea unui câine trebuie să pătrundem într-o lume instinctuală foarte diferită, o lume care ia naștere prin intermediul simțurilor lui.

Oamenii experimentează lumea în primul rând cu ajutorul văzului; ei văd o lume colorată, animată. Câinii însă simt lumea în primul rând cu ajutorul mirosului, apoi cu ajutorul văzului, în nuanțe de gri - ca și cum ai privi la un televizor alb-negru. Deoarece experiențele senzoriale ale oamenilor și cele ale câinilor sunt atât de diferite, cum ar putea un câine și un om să perceapă lumea la fel? Noi trăim ceea ce *vedem*. Un câine trăiește ceea ce *miroase*. Oamenii se văd unii pe alții și încep să-și formeze păreri și preferințe bazate pe ceea ce văd. Câinele miroase omul, de obicei de la o distanță mai mare de 50 de metri, și începe să-și facă o părere despre cine este persoana bazându-se pe miros.

IERARHIA INPUTURILOR SENZORIALE CĂTRE CREIER

IERARHIA UMANĂ	IERARHIA CANINĂ
1. Văz	1. Miros
2. Pipăit	2. Văz
3. Auz	3. Auz
4. Miros	4. Pipăit

Aceste diferențe fundamentale dintre simțurile unui câine și cele ale unui om sunt utile în explicarea unuia dintre cele mai iraționale comportamente pe care le au oamenii atunci când văd un câine pentru prima oară. Imediat ce se apropie de un câine oamenii se apleacă și îl mângâie, făcând acest lucru pentru că pipăitul este pentru ei, ca importanță, al doilea simț. Dar va garantez că, dacă ar putea vorbi, câinele ar spune: „Omule, pleacă de-aici, încă nu te cunosc.“

Mi s-a cerut odată să comentez ce i s-a întâmplat unei reportere de știri din Denver, pe nume Kyle Dyer, în cadrul unei transmisiuni în direct a show-ului *Today*. Kyle, o iubitoare de câini, a relatat povestea dramatică a salvării de către pompieri a unui mastiff argentinian, care căzuse într-un lac înghețat. În timpul știrilor, Kyle a alintat și a mângâiat câinele. Când s-a terminat interviul, s-a aplecat mai aproape de fața lui ca să-și ia rămas-bun. Din nefericire, câinele a mușcat-o în timp ce încă era în emisie. După mai multe intervenții chirurgicale pentru refacerea buzei și a nasului, Kyle s-a întors la muncă cu un sentiment diferit în legătură cu felul în care trebuie să interacționezi cu un câine necunoscut. A recunoscut în emisiunea *Today* că probabil a făcut o greșeală: „Poate ca m-am apropiat prea tare; poate că a fost tulburat.“

Este o greșeală care se repetă de mii de ori pe zi, pentru că oamenilor le place să atingă, dar eu folosesc o tehnică simplă, mult mai respectuoasă când întâlnesc pentru prima oară un câine. Abordarea „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi“ îi dă câinelui ocazia să te miroasă înainte de a-ți permite să pătrunzi în spațiul lui.

Când folosești tehnica „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi“, amintește-ți în primul rând să păstrezi o energie calmă și fermă. Concentrează-te pe oamenii din jur și ignoră câinele în timp ce-ți adulmecă picioarele. Ține-ți mâinile acasă și ignoră câinele. Nu te uita la el și nu-i vorbi. Lasă-l mai întâi să te cunoască.

Când are informațiile pe care le dorește, fie se va depărta de tine, fie va intra într-o stare de calm, de supunere și îți va da târcoale, postându-se în fața ta.

Înainte de a-ți îndrepta atenția spre câine, cere proprietarului câinelui permisiunea de a intra în contact cu câinele. În acest moment, privește câinele și vorbește cu el. În cazul în care se apropie, oferă-i pumnul închis, cu degetele în sus, ca să-l miroasă. Dacă nu dă semne de neliniște sau de agresivitate, atunci poți să-l mângâi, deși este o idee bună ca mai întâi să atingi un câine străin scărpinându-l pe piept sau pe umăr. Unii câini pot percepe o atingere pe cap sau pe gât ca pe o agresiune. În timp ce vă cunoașteți, cea mai înțeleaptă atingere este cea care nu prezintă nici un risc.

Tehnica „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi“ poate fi folosită în multe situații. De exemplu, este eficientă când ai de-a face chiar cu câinii tăi atunci când sunt foarte agitați sau anxioși. În cazul în care câinele începe să sară sau să se învârtască agitat când te întorci acasă, tehnica „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi“ 51va învăța că nu recompensezi un astfel de comportament agitat dându-i atenție. Dacă ești consecvent și nu acorzi atenție câinelui până când nu ajunge la o stare de calm, de supunere, vei putea reduce sau chiar scăpa de salutul hiperactiv la întoarcerea acasă.

De asemenea, este important să-i înveți pe oaspeții care îți intră în casă să folosească tehnica „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi“. De obicei oamenii spun că nu se supără când câinii prietenilor sar pe ei, dar acasă la tine trebuie să fii consecvent cu regulile. Câinele n-ar trebui să aibă voie să sară pe membrii familiei, așa că nu trebuie să i se permită să sară nici pe alți oameni. Este o atitudine care te și liniștește, pentru că sunt evitate astfel situațiile dificile care pot apărea din cauză că unii oameni nu știu cum să abordeze corect un câine.

A CINCEA LEGE NATURALĂ A CÂINELUI: r¹ Câinii sunt animale sociale de haită cu un sef si cu subordonați.

Dacă înțelegem felul în care câinii au evoluat timp de mii de ani pentru a deveni tovarășii noștri pe tot parcursul vieții, vom înțelege și comportamentul câinilor. Mama Natură a selectat câinele să fie una dintre speciile care avea să fie smulsă din sălbăticiie și aleasă să devină cel mai bun prieten al omului. Câinii au făcut acest lucru găsind diferite moduri în care să-i ajute pe oameni. Pornind de la ajutorul pe care ni l-au dat la vânătoare, la adunarea animalelor și la apărare, și ajungând simboluri ale bogăției, ale statutului social și nobleței, câinii au devenit - și au rămas - animalul favorit al omului.

Așa cum dovedesc resturile fosile și studiile de genetică, câinii din zilele noastre descind dintr-o mică subspecie de lupi care au trăit în Orientul Apropiat cu circa 20 000 de ani în urmă. Câinele domestic are 78 de cromozomi, același număr ca lupul. Câinii au fost probabil domesticiți la început din mai multe rase de lup diferite. De-a lungul timpului, aceste animale au fost crescute alături de diferite tipuri de lupi sălbatici și de câini sălbatici hibridi, care și-au schimbat informația genetică, ceea ce a dus la marile variații genetice ale câinilor din zilele noastre.

Câinele de astăzi nu mai seamănă deloc cu lupul ancestral. Reproducerea de către om a făcut ca, prin evoluție, câinii să aibă dinți mai mici și maxilare mai scurte decât lupii, ceea ce presupune o capacitate mai redusă de a prinde și de a ucide prada. Dar câinii au moștenit organizarea socială caracteristică a haitei de lupi.

Haitele de lupi acționează în grup, fiecare membru al haitei având același scop. Pentru ca grupul să dea cele mai bune rezultate, societatea organizată în haită a permis dezvoltarea unor

DOI veri foarte îndepărtați: un lup cenușiu și un bichon maltez pozează pentru un portret de „familie”.

personalități diferite. Fiecare joacă un rol: un lup ar putea fi cel mai bun vânător, în timp ce altul ar putea fi cel mai bun strateg sau apărător.

Mentalitatea de „haită“ este evidentă nu numai la lupi și la câini. Oamenii au și ei astfel de structuri sociale care se bazează pe haită, inclusiv stabilirea unui rol pentru diferiți membri ai „haitei“ și cooperarea pentru rezolvarea problemelor. Este important să joci rolul de șef de haită în familia ta și să transmiți energie calmă și fermă. Dacă rolul de șef de haită nu este îndeplinit, va fi doar o chestiune de timp până când câinele tău sau altcineva își va asuma acest rol.

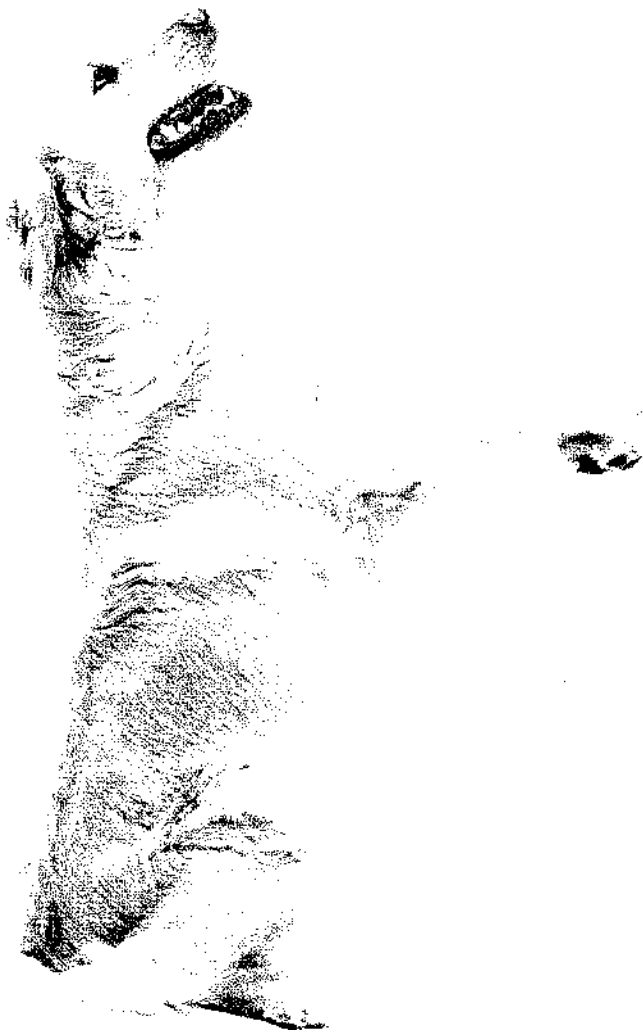
Intr-o după-amiază, predam lecția despre calitatea de șef de haită unui grup de 40 de cursanți de la DPC, când o femeie care avea un terrier Jack Russell mi-a atras atenția. Câinele era scăpat de sub control și voia să vâneze tot ce mișca în clasă. Biata femeie era atât de preocupată să-și țină câinele sub control, încât nu mai era atentă la ce se preda la oră. Am chemat-o împreună cu câinele în fața clasei. Apoi am folosit o țestoasă pe care o aveam la centru ca să ilustrez lecția despre comportamentul în haită. Câinele a încercat să atace țestoasa. Terrierul nu se liniștea; din

când în când sărea la biata țestoasă, care abia se mișca și care nu voia decât să se depărteze cât mai mult posibil de câinele foarte agitat și agresiv. Apoi am legat lesa câinelui de țestoasă și țestoasa a început să tragă câinele înainte. Și s-a întâmplat un lucru uimitor. Câinele s-a luat după țestoasă și energia ei lentă, domoală s-a transferat câinelui care părea mai calm și mai puțin agitat. Clasa a înțeles din această lecție că în absența unui șef de haită puternic, câinele fie va deveni el șef de haită, fie va permite altui animal sau om să devină șef în locul lui.

În cadrul haitei, fiecare are un rol și există o anumită ierarhie. Una dintre cele mai comune cauze ale instabilității canine apare atunci când, din neatenție, omul schimbă ierarhia în grup. Cineva poate lua un câine cu un nivel scăzut de energie, un câine nepăsător, fără griji, care este mulțumit să se afle la coada haitei și încerca să facă din el șef de haită sau câine de pază, ori să-i dea alt rol pentru care câinele nu este potrivit. De câte ori n-ați auzit pe cineva plângându-se: „Un străin ar putea trece de câinele meu fără ca el să-și dea seama sau să latre“. Ceea ce nu recunosc acești oameni este că rolul câinelui lor nu este să fie apărător și că îl preseză pe nedrept, împotriva instinctului și a ierarhiei firești. Important este să-ți cunoști câinele și să știi care este rolul lui în haită.

Toate aceste Legi naturale ale câinelui stau la baza vieții tale alături de un câine fericit. Fii conștient de instincte și de energie, înțelege locul unic al câinelui în lume. Respectă-i simțurile. Și respectă nevoile câinelui în haită. Înțelegând și acceptând aceste cinci legi simple, vei căpăta starea de spirit necesară pentru a-ți aprecia câinele ca pe o ființă minunată, așa cum este. Și pentru că acum cunoști aceste legi, a venit momentul să găsești echilibrul.

Nouă principii de bază pentru un câine echilibrat

Este mult mai ușor să ai o viață fericită alături de câinele tău dacă îl tratezi ca pe un câine și dacă îi respecti felul unic, canin, de a percepe lumea. Acum ești cu adevărat capabil să apreciezi modul diferit în care oamenii și câinii percep și interacționează cu lumea. Înarmat cu aceste cunoștințe, te poți instala în poziția convenită de șef de haită.

Când am combinat cunoștințele mele despre creierul câinelui cu acceptarea Legilor naturale ale câinelui am descoperit un set important de Principii de bază. Aceste lecții-cheie sunt arma mea secretă în crearea echilibrului pentru orice șef de haită - de la cei care au avut câini ani de zile până la cei care sunt începători. Indiferent de experiența lor, oamenii trebuie să înțeleagă că un câine echilibrat trăiește așa cum ar trăi în natură — cunoscându-și locul în haită, știind ce se așteaptă de la el și dovedind o energie calmă și supusă. Își urmează șeful de haită și nu are un comportament nepotrivit. Pentru a obține acest lucru, oamenii trebuie să respecte și să pună în practică cele nouă Principii de bază. Aceste instrumente bazate pe instinct sunt folosite la centru pentru a vă crea ție, familiei și câinelui tău o viață echilibrată.

Când vei atinge obiectivul de a aduce câinele într-o stare de echilibru, veți trăi o relație cu totul diferită. Veți fi capabili să comunicați prin instincte și să vă înțelegeți reciproc nevoile. Tu și câinele tău veți fi în armonie unul cu celălalt într-un fel mult mai profund, mult mai plin de satisfacții și veți învăța care sunt avantajele unei energii calme, ferme în toate aspectele vieții voastre.

PRINCIPIUL DE BAZĂ I:
Fii conștient de energia ta.

În capitolul 2 am învățat că energia este esențială. Ea reprezintă felul în care oamenii și animalele se prezintă în lume și se exprimă prin limbajul corpului, prin expresia feței și prin contactul vizual (sau prin lipsa acestuia). Pentru oameni este a doua formă de comunicare, după limbaj, dar pentru câini este prima formă de comunicare. Un câine își poate afirma dominația asupra altora pur și simplu mișcându-se cu energie calmă, fermă și revendicându-și spațiul. Câinii nu spun „scuză-mă“, „te rog“ sau „mulțumesc“ prin intermediul cuvintelor. Dacă își păstrează energia calmă, fermă nu au nevoie de așa ceva.

Totuși, în cazul oamenilor există cuvintele și ne bazăm pe ele atât în comunicarea verbală, cât și în scris. Din cauza capacității noastre intelectuale de a ne exprima prin cuvinte, ne este foarte ușor să pierdem legătura cu propria energie și să nu ne dăm seama ce transmitem spre lume. Cu toate acestea, în pofida dependenței noastre de limbaj, ne hrănim unii din energia celorlalți, fie că o știm sau nu, ceea ce ne afectează mesajul. Ați auzit vreodată pe cineva care ține un discurs plat, lipsit de entuziasm, monoton?

Oricât de incitante și de bine scrise ar fi cuvintele, un astfel de vorbitor ar plictisi de moarte

auditoriul. Invers, cineva care dovedește o energie încrezătoare, entuziastă, poate ușor convinge un grup de oameni să se alăture celei mai prostești idei care a fost concepută vreodată. De ce? Pentru că, din nou, energia lui exercită o influență asupra ascultătorilor, indiferent dacă aceștia conștientizează sau nu acest lucru.

Destul de des, când lucrez cu clienții, observ că habar nu au că transmit o energie agitată sau slabă, până când nu le atrag eu atenția asupra acestui fapt. Nu sunt absolut deloc în armonie cu propria lor energie, așa că nu înțeleg de ce câinii lor reacționează la ei în felul în care o fac. În schimb, deoarece câinii comunică în primul rând prin energie, ei sunt în stare să-i citească pe oameni într-o clipă. Sunt sigur că ai observat că unele persoane atrag în mod firesc câinii spre ele, în timp ce altele îi fac pe câini s-o ia la fugă imediat ce le văd. Câinii vor fi mereu atrași de energia calmă, fermă. De asemenea, vor încerca întotdeauna să evite energia slabă, agitată sau dezechilibrată.

Pentru a avea succes ca șef de haită - și ca persoană în general - trebuie să fii conștient de energia ta și să înveți s-o controlezi când nu te afli într-o dispoziție calmă, fermă. Ia o pauză în acel moment și acordă atenție felului în care te simți emoțional, apoi observă poziția corpului. De obicei, limbajul corpului va reflecta starea emoțională, fie că ești sau nu conștient de asta. Dacă în acel moment te simți agitat sau supărat, e foarte posibil să ai corpul încordat. Dacă te simți nesigur, atunci probabil că stai cocoșat sau că ai o poziție care exprimă oboseală.

Limbajul corpului îți poate influența starea emoțională și poți parcurge drumul lung spre dezvoltarea unei energii calme și ferme fiind conștient de postura pe care o ai. Stai drept, cu capul ridicat, cu

umerii trași în spate și cu pieptul înainte. Ține ambele picioare bine înfipite în pământ. Încearcă să eviți să încrucișezi brațele sau să ții mâinile îndesate în buzunare. Inspiră adânc și expiră încet. Rămâi în această poziție câteva minute, concentrându-te asupra respirației și încearcă să alungi din minte orice gând trecător. Dacă ți se pare sigur, închide ochii și concentrează-te asupra a ceea ce poți mirosi și auzi. În mod firesc ar trebui să te calmezi. Amintește-ți senzația și limbajul corpului, apoi exersează capacitatea de a intra în această stare de câte ori e nevoie.

În natură, când un câine din haită dovedește o energie agitată sau dezechilibrată, întreaga haită consideră această atitudine o avertizare de pericol iminent. Este impresionant cât de repede se trezește o haită de câini adormiți și intră în alertă când unul dintre câini latră și la fel de impresionant este și cât de repede se liniștesc la loc când șeful de haită stabilește că nu există o amenințare și revine la o stare de energie calmă și fermă. Când lucrezi cu câinele trebuie să înțelegi cât de important este să nu te afli într-o stare de energie instabilă. Într-o astfel de stare ai transmite mesajul că ceva nu este în regulă. Poți chiar să nu-ți dai seama de mesajele pe care le transmiți câinelui. De aceea este atât de important să devii conștient de propria energie și apoi să ți-o controlezi. Până nu te controlezi pe tine nu poți controla câinele.

PRINCIPIUL DE BAZĂ 2:

Trăiește clipa de față.

Oamenii sunt probabil unici printre animale prin capacitatea lor de a visa cu ochii deschiși și de a-și imagina diverse lucruri, în mod constant. E posibil ca în timp ce citești această carte să-ți amintești

ce ai mâncat la micul dejun sau că trebuie să cumperi becuri data viitoare când ieși. Dacă nu ți s-a întâmplat de curând, poate ți s-a întâmplat sau ți se întâmplă chiar acum - și dacă nu ești atent trebuie să recitești începutul paragrafului pentru că te-ai lăsat furat de gânduri. Aștept s-o iei de la capăt și să ne ajungi din urmă.

Nu sunt sigur dacă există vreun avantaj evolutiv în tendința oamenilor de a trăi în trecut, prezent și viitor în același timp, dar sunt destul de sigur că o facem datorită competențelor noastre lingvistice extrem de dezvoltate. Ne putem retrăi cele mai bune momente sau putem visa la o vacanță ideală ori putem repeta discursul pe care îl vom ține șefului în speranța unei avansări.

Acest lucru nu înseamnă că animalele nu au o legătură cu trecutul sau cu viitorul. Un câine care a mâncat o dată ceapă și i-a fost foarte rău poate să fugă toată viața până și de mirosul de ceapă. O verighetă care strânge alune în vizuină știe că le va mânca mai târziu, dar nu se gândește în mod conștient: „Asta o să fie cina de marți seara“.

În ambele cazuri, trecutul și viitorul au o mică influență asupra a ceea ce se întâmplă în clipa de față. După experiența neplăcută cu ceapa, câinele nu trece prin etapa mentală „îmi miroase a ceapă. O, îmi aduc aminte momentul când am mâncat ceapă și mi-a fost foarte rău. Mai bine plec“. Procesul de gândire este instinctual și momentan. Experiența cu ceapa a lăsat o impresie destul de puternică pentru ca stimulii să determine o retragere, dar fără un proces logic în spate. În mod similar, câinele nu-și petrece timpul gândind „Sper să nu dau peste vreo ceapă astăzi“. Câinele nu are nici un gând legat de ceapă până când ceapa nu devine din nou o realitate aici și acum.

Oameni fiind, uităm că un câine trăiește în clipa de față, și faptul că uităm poate fi un impediment pentru reabilitare și dresare.

Câinii care și-au pierdut un membru, auzul sau vederea nu-și deplâng abilitățile pierdute. Se mulțumesc cu abilitățile pe care continuă să le aibă și nu-și pierd timpul plângându-și de milă. Cu obsesia noastră specific umană pentru trecut, noi suntem cei care retrăim traumele trecute ale câinilor și apoi îi copleşim cu compasiune și cu afecțiune care, în mintea câinelui, reprezintă ceva nemeritat.

Câinii nu poartă ranchiună și nu-și fac griji în legătură cu trecutul. Chiar în cazul în care doi câini nu se împacă și se bat când se văd, unele amintiri ale incidentului din trecut nu duc la altă bătaie. Vederea celuilalt câine declanșează mai degrabă o amintire instinctuală, dar, chiar și atunci, câinii nu se bat decât dacă unul dintre ei are impresia că celălalt face un gest agresiv. Imediat ce bătaia a luat sfârșit, nu mai au resentimente și nici unul nu plănuiește cum să-l omoare pe celălalt în somn, spre deosebire de felul în care omul poartă ranchiună și o insultă (reală sau imaginară) poate duce la ani întregi de ură și de resentimente.

Această trăire firească a momentului este cea care face posibilă reabilitarea câinilor. Pentru că nu se agață de trecut și nu le pasă de viitor, au mintea deschisă și învață constant în prezent. Nu refuză să fie corecțați sau disciplinați pentru că atunci când ceva s-a terminat, s-a terminat. Ei asociază corecția cu momentul când s-a întâmplat și apoi merg mai departe.

Este una dintre cele mai importante lecții pe care le putem învăța de la câini. Obsesia pentru trecut sau pentru viitor poate duce la multe emoții negative: resentimente, regrete, anxietate, frică sau invidie. Renunțarea la ceea ce a fost sau s-a întâmplat și la ce nu putem controla reprezintă calea spre împlinirea noastră aici și acum. În plus, este încă o modalitate care te va ajuta să ai o | ^ relație echilibrată cu câinele tău.

PRINCIPIUL DE BAZĂ 3: **Câinii nu mint.**

În timpul filmărilor pentru *Dog Whisperer* am lucrat cu foarte multe familii la reabilitarea a mai mult de 400 de câini. Înainte de a mă întâlni cu oricare dintre aceste persoane, am cerut echipei de producție să nu-mi spună despre ce problemă sau situație era vorba. Era esențial să nu știu nimic când întâlneam pentru prima oară câinele și vorbeam cu familia pentru a putea înțelege care era cauza problemei în respectiva familie. În aproape fiecare situație oamenii îmi spuneau „povestea”⁴⁴ celor întâmplați, dar „adevărul”⁴⁴ mi-l spuneau câinii. Energia câinilor este complet sinceră. Observând câinele pot simți corect felul în care stau lucrurile.

Noi, oamenii, avem o mare capacitate de a spune povești, cu care la fel de bine ne amăgim și pe noi. Vă rog să nu mă înțelegeți greșit. Nu cred că vreuna dintre acele persoane au intenționat să mintă cu bună știință în legătură cu sentimentele și emoțiile lor sau cu felul în care percepeau problema. Nu făceau asta din rea-credință, ci mai degrabă ca să se apere pe ei înșiși. Când oamenii nu acceptă adevărul despre ce se întâmplă cu propria persoană, devine mult mai greu să le ajuți câinii. Cele mai dificile cazuri pe care le-am întâlnit au fost cele în care omul este în faza de negare și atribuie o explicație complicată comportamentului greșit al câinelui. Singurele cazuri pe care nu am reușit să le rezolv au fost cele în care oamenii nu și-au depășit faza de negare.

Am explicat diferența dintre „adevăr”⁴⁴ și „poveste”⁴⁴ unui grup de participanți la cursul despre principii intitulat „Training Cesar’s Way”⁴⁴ de la Centrul de Psihologie Canină. Pentru a-mi ilustra punctul de vedere, m-am decis să folosesc situații din viața reală, în clasă era o femeie pe care o vom numi „Ann”⁴⁴. Avea un câine

folosit pentru terapie, pe nume „Monarch“, unul dintre cei mai drăguți și mai sensibili câini care pot fi întâlniți. Acestea sunt exact calitățile care îl faceau perfect pentru sarcina pentru care era antrenat.

Ann mi-a spus: „Monarch și cu mine avem o problemă de comunicare. Nu vrea niciodată să facă ce îi spun și este foarte timid când îi arăt ce să facă”. Așa suna povestea umană prezentată de Ann, despre ceea ce se întâmpla. Dar limbajul ei corporal și energia ei spuneau cu totul altceva.

Era evident și pentru ceilalți cursanți că Ann era excesiv de preocupată de felul în care Monarch reacționa față de ea. Ochii ei priveau în jos spre Monarch ca să-i vadă fiecare reacție. Nu se mișca în voie și încrezătoare. Ținea lesa foarte strâns, așa că Monarch trebuia să stea foarte aproape de ea. Era foarte afectată de indiferența cu care Monarch reacționa la comenzile ei.

Adevărul care se ascundea în spatele situației era că Ann nu avea încredere în Monarch și Monarch știa asta. Acum, dacă stai să te gândești, ai urma o persoană sau un lider dacă ai ști că nu are încredere în tine? Ann era prea timidă, prea temătoare și își proiecta energia asupra câinelui. Pentru că Monarch era un câine antrenat pentru terapie, era foarte sensibil la oameni și deosebit de sensibil la comportamentul lui Ann.

Când am luat lesa lui Monarch, am ținut-o foarte ușor cu două degete. încrezător și calm, l-am condus pe Monarch cu comenzi nonverbale, pe care le-am dat prin mișcărilor corpului. M-a urmat fără ezitare. Apoi am dat de tot drumul la lesă și Monarch a revenit dintr-o dată la viață. Cel care fusese cândva un câine timid propus pentru terapie era acum o ființă fericită, dar calmă și supusă. Executa orice comandă cu plăcere. Clasa a aplaudat și Monarch s-a așezat pe picioarele din spate, apoi s-a rostogolit

pe spate - semn definitiv de supunere și de încredere. Ann trebuia să renunțe la povestea ei și să accepte adevărul - numai după aceea a fost capabilă să-și ajute câinele.

Poți încerca să analizezi diferența dintre poveste și adevăr cu un prieten sau cu partenerul. Pune pe hârtie ceea ce crezi că este cauza unei situații neplăcute sau a unei supărări din familie. Apoi, purtați o discuție sinceră cu privire la cauzele acestei supărări. Scrie-le, pentru ca toți membrii familiei să le vadă și să le analizeze. Înlătură cauzele ca pe foile de ceapă, până ajungi la adevărul rece, dur, despre ceea ce se întâmplă cu adevărat și despre ceea ce a provocat în realitate supărarea. Cu toate că exercițiul poate fi incomod, rezultatul final va fi eliberator și relaxant. În multe dintre cazurile din reality show-ul *Dog Whisperer* în care oamenii au reușit să depășească faza de negare, poveștile s-au terminat de obicei cu lacrimi din partea oamenilor, cu oftaturi de ușurare și cu câini reabilitați.

PRINCIPIUL DE BAZĂ 4: **iLzfiJ**

Lucrează cu Mama Natură, nu împotriva ei.

Am discutat despre acest aspect mai devreme, în capitolul 2, dar repetiția nu strică niciodată. Trebuie să ne gândim la un câine în ordinea următoare: animal, specie, rasă și apoi nume. Primele două fac parte din natura câinelui, în timp ce ultimele două sunt create de om. Animalele trăiesc în natură și au de-a face cu ea în fiecare zi. Pentru a avea succes și a supraviețui, toate animalele - de la șobolani la vulturi - trebuie să respecte legile naturii. Noi, oamenii, am uitat de legile naturii pentru că ne apărăm singuri de

consecințele ignorării lor, dar asta nu înseamnă că suntem scutiți de consecințe.

Dacă trăiești într-o țară modernă, occidentală, poate fi foarte ușor să pierzi contactul cu natura. Casa te protejează de forțele naturii. Probabil călătorești de acasă la serviciu cu mașina sau cu un mijloc de transport în comun. Masa pe care urmează să o iei este pregătită cu alimente din frigider, de la magazinul alimentar sau de la restaurantul din capul străzii. Singurul moment în care probabil că observi natura este când e vreme urâtă sau când mergi pe jos plimbând câinele.

Deși nimic din toate acestea nu reprezintă lucruri firești pentru un câine, am mutat totuși aceste animale de haită în casele noastre. În natură, viața unui câine este foarte simplă. Deoarece realitatea câinilor este în primul rând alcătuită din simțuri, ei trăiesc clipă de clipă și totul se concentrează pe ce au nevoie ca să supraviețuiască - adăpost, hrană, apă și, când vine momentul, împerechere. Împreună cu haita sunt în căutarea teritoriului unde să-și satisfacă aceste nevoi. Câinii nu sunt îngrijorați de viitor și nu le pasă de trecut. Există în clipa de față, ceea ce poate fi foarte greu de înțeles pentru oameni, mai ales în stresul vieții moderne. Nu uita, noi ne creăm realitatea în funcție de convingeri, de cunoștințe și de memorie.

Dacă vrei cu adevărat să afli cum e să trăiești clipa de față, încearcă să trăiești fără casă câteva luni. Mie mi s-a întâmplat când am venit pentru prima oară în Statele Unite și este interesant cât de repede încetezi să mai trăiești în trecut sau să visezi la viitor când cea mai mare preocupare a ta este când vei reuși să iei următoarea masă și unde vei dormi noaptea. Așa cum descriu lucrurile, ar părea că orice câine ar aprecia să trăiască într-o casă

cu masa asigurată, dar câinii nu-și pot explica în mod rațional

instinctele așa cum o fac oamenii. Poți lua un câine din natură, dar nu poți îndepărta natura din câine.

Ca specie, câinii sunt un tip de animal care interacționează cu natura în mod special, moștenind caracteristicile haitei de la lupi. La nivelul speciei, sunt diferiți de cerbi, de tigri, de lame — și de oameni. Nevoile lor gravitează în jurul nevoilor haitei, și haita urmează numai un șef calm și echilibrat. Împotriva oricărui membru al haitei care devine instabil sunt luate măsuri rapide: dacă este posibil este îndreptat, dacă nu se poate altfel este omorât sau alungat.

Acesta este motivul pentru care, în afară de satisfacerea nevoilor fizice, o conducere stabilă este atât de importantă pentru câine. Nevoia de a fi condus este imprimată în genele câinelui și există la nivel primar, instinctual. Când speciile sau animalele sunt rupte din natură prin domesticire, este deosebit de important ca nevoile lor, fizice și psihice, să fie satisfăcute pe deplin. Dacă nu hrănești un câine, va muri de foame. Dacă nu satisfaci nevoia câinelui de a fi condus și îndrumat, va trăi echivalentul canin al nevrozei umane și posibil chiar al nebuniei.

Câinii au nevoie să păstreze contactul cu natura și îi putem ajuta să facă asta rămânând conștienți de Legile naturale ale câinelui, prezentate în capitolul 2. Partea bună este că, totuși, prin intermediul câinelui, păstrăm legătura cu latura noastră instinctuală, cu care am pierdut contactul. Găsește un loc departe de lumea modernă, chiar dacă este doar un parc mare din oraș, și plimbă-te apoi cu haita ta, experimentând lumea așa cum o face câinele, creându-și realitatea prin simțuri. Conectarea la Mama Natură va aduce echilibrul în haita ta, în timp ce tu și câinele învățați unul de la altul.

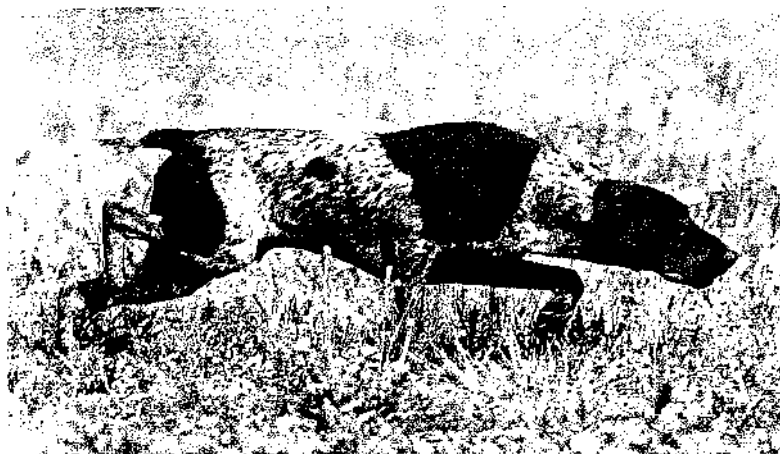
PRINCIPIUL DE BAZĂ 5:

Respectă instinctele câinelui.

Am scris despre câini ca animale și despre câini ca specie, cele două aspecte naturale ale ființei lor. Dar rasa, unul dintre cele două aspecte create de om, joacă un rol important în formarea instinctelor câinelui tău. Rasa se creează în urma împerecherilor selective, iar diversitatea raselor de câini este uimitoare, începând cu câinii-jucărie, cum sunt yorkie și chihuahua, și terminând cu rase uriașe ca Marele Danez și Saint-Bernard. Uneori e greu de crezut că animale atât de diferite fac parte din aceeași specie. Rasele au fost create din diferite motive - unii câini au fost crescuți pentru companie, unii pentru mânăatul turmelor și unii pentru apărare. Dar fiecare rasă a fost creată ca să evidențieze și să se concentreze pe instinctele dorite, creându-se astfel câini care au excelat în anumite sarcini.

Totuși, deși caracterele de animal și de specie ale câinilor sunt comune pentru toți, rasa poate uneori afecta comportamentul, și uneori este necesar să ai în vedere rasa atunci când lucrezi cu un câine, fie pentru a-l dresa, dându-i o sarcină potrivită, fie pentru a-l reabilita. Oricum, nu uita că rasa este „doar o haină“. Cu cât un câine este de rasă mai pură, cu atât mai mult va dovedi caracteristicile și instinctele rasei. Dar prin satisfacerea deplină a nevoilor de animal și de specie ale câinelui, prin mișcare și folosind formula pentru satisfacerea nevoilor pe care am creat-o, vei reduce abaterile care se datorează rasei.

Asta nu înseamnă că rasa trebuie ignorată total. De fapt, poate fi o experiență plăcută atât pentru câini, cât și pentru oameni să se implice în activități corespunzătoare rasei. În cazurile de abateri disciplinare provocate de instinctele rasei, este esențial.

Jocurile care presupun pontarea se adresează instinctelor naturale sportive ale câinelui.

De-a lungul secolelor, au fost crescute șapte grupuri principale de câini pentru diferite scopuri - sportivi, de vânatoare, utilitari, de turmă, terrieri, câini-jucărie și de agrement. Le poți satisface fiecare dintre nevoile specifice în moduri ușor diferite.

Câinii din grupul sportiv au fost crescuți ca să ajute la vânatoare, fie ca să ponteze sau ca să gonească prada, fie ca să recupereze vânatul, în special păsări de apă. Activități bune pentru acest grup sunt jocurile care stimulează găsirea sau recuperarea prăzii. Pentru pointeri, poți folosi un obiect cu un miros cunoscut pe care să-l ascunzi. Recompensează câinele când „pontează”, cu toate că, de fapt, nu trebuie să-l lași să ia obiectul, pentru că asta îi poate stimula instinctul de vânător. Lasă rasa spaniei să localizeze obiectul. Permite rasei retriever să îți aducă obiectul.

Câinii din grupul de vânatoare au fost crescuți tot pentru vânatoare, dar, spre deosebire de câinii din grupul sportiv, cei dintâi urmăresc și vânează prada, iar prada lor sunt de obicei

mamiferele și nu păsările. Câinii de vânatoare se împart în două grupe: câini de vânatoare care se orientează după miros și câini de vânatoare care se orientează după văz. Câinilor din prima grupă le poți satisface nevoile cu jocuri de urmărire a „fugarului”. Asta presupune să-i arăți câinelui obiecte de îmbrăcăminte cu mirosul cunoscut al unui om din haita lui și apoi să le ascunzi de-a lungul traseului obișnuit pe care vă plimbați. Recompensează câinele pentru fiecare obiect pe care îl găsește.

Câinii din a doua grupă sunt obișnuiți să vâneze la distanță mare, sunt alergători înnăscuți, așa că sunt candidați ideali ca să te tragă pe patinele cu roțile sau să alerge alături de tine când mergi cu bicicleta. Nu uita, totuși, câinii care vânează folosind văzul sunt sprinteri, nu alergători de cursă lungă, așa că practică o alergare scurtă, rapidă, urmată de un mers cu pași normali.

Câinii din grupul utilitari au fost crescuți când oamenii au trecut de la viața de vânători-culegători la viața în sate și numele spune foarte bine care este rolul lor. Acești câini au fost folosiți pentru dimensiunea și pentru forța lor - pentru pază, pentru tras și pentru salvare. În mod natural, acești câini excelează la tras, și a-i pune să tragă un căruț în timp ce merg este un mod ideal de a folosi acest instinct. Nu uita, câinii utilitari nu consideră trasul ca pe o corvoadă. Este o modalitate fizică și psihică de a-i face să se simtă utili și apreciați.

Grupul câinilor de turmă, cu instinctul lor de a controla mișcările altor animale, este un grup ideal pentru strângerea turmelor. Însă dacă nu ai o turmă de oi sau o cireadă de vaci, nu-ți face probleme. Această rasă este excelentă și pentru antrenarea agilității și, destul de ciudat, sunt campioni printre câini la prinderea discului (frisbee).

Câinii din grupul temerilor au fost la origine crescuți pentru vânat mic, în mod frecvent ca să urmărească rozătoarele în vizuină și să le omoare. Cu toate că sunt mai iniei, au fost creați prin împerecherea câinilor utilitari și a celor de turmă, așa că

unele dintre activitățile care satisfac aceste rase vor fi bune și pentru terrieri, în special pentru cei foarte energici.

Grupa câinilor-jucărie a fost crescută inițial pentru vânarea animalelor foarte mici, dar, așa cum s-a dovedit, au devenit foarte repede animale de companie; imaginea unei doamne bogate, cu un terrier cât o ceșcuță în poșetă nu e ceva neobișnuit, iar grupa s-a născut din tendința oamenilor de a se îndrăgosti de animale drăguțe și care își păstrează imaginea de pui. Cu fețele lor mici și cu ochii mari, câinii-jucărie se potrivesc perfect acestei descrieri. Cu toate că membrii grupului câini-jucărie provin din împerecherea altor grupe, nu au fost crescuți pentru nici o sarcină specială. De aceea este chiar mai important pentru câinii-jucărie să-i tratezi ca pe animale și ca pe niște câini în primul rând. Acest grup, mai mult decât altele, este alcătuit din câini cărora ar trebui să li se permită să fie câini. Nu-i faci câinelui-jucărie nici un favor purtându-l peste tot sau lăsându-l să meargă fără lesă. Scoate câinele din poșetă și pune-i lesa ca să poată fi un câine și lasă-l să meargă pe picioarele lui.

În sfârșit, grupul de agrement poate fi descris în multe feluri și ar putea fi definit ca fiind „nici unul dintre cele de mai sus“. Acest grup include pudelul, buldogul, Boston terrierul, bichonul frise, buldogul francez, Lhasa apso, shar-pei, chow chow, Shiba Inu și dalmațianul. În funcție de rasă poți găsi o activitate potrivită de la grupele de mai sus.

Cu toate că rasele de câini sunt diverse și au fost create pentru a îndeplini diferite sarcini, nu uita că toți câinii au nevoie de o formă de mișcare, de preferință mersul. Sugestiile de mai sus au rolul de a-ți oferi oportunități suplimentare pentru întărirea legăturii cu câinele tău, precum și de a propune căi de reabilitare dacă ai încă probleme, mai ales dintre cele care sunt influențate de instinctele naturale ale câinelui.

if

PRINCIPIUL DE BAZĂ 6:

-J) „Miros, văz, auz“ - în ordinea aceasta.

Așa cum am învățat, câinii sunt dominați de instincte și realitatea lor se formează pe baza simțurilor; cel mai puternic simț al câinelui este mirosul, urmat de văz, apoi de auz și aceasta este ordinea în care simțurile se dezvoltă la pui. Câinii învață cel mai mult despre lume cu ajutorul mirosului. Am mai aflat că oamenii abordează lumea mai întâi prin văz și în cele din urmă prin miros, ceea ce ne face să uităm foarte ușor acest principiu. Totuși, este unul dintre cele mai importante lucruri pe care trebuie să le ții minte atunci când intri în contact cu câini, fie că fac sau nu parte din haita ta.

Oamenii și câinii au trăit alături atât de multă vreme - io 000 sau poate 20 000 de ani - încât a devenit aproape o a doua natură pentru oameni să întâmpine un câine nou în același fel cum o fac cu alți oameni. Sunt sigur că cei mai mulți dintre voi ați procedat așa. Mergi în vizită acasă la un prieten și te întâlnești prima oară cu câinele pe care abia și l-a luat, îl saluți entuziast și îl mângâi pe cap în secunda când intri pe ușă. Poate chiar te apleci ca să-l lași să te lingă pe față. La urma urmei ar fi nepoliticos să ignori câinele, nu-iașa?

În realitate nu este. Nu ești deloc necivilizat dacă ignori un câine pe care nu-l cunoști. În schimb, îi respecti nevoile. La urma urmei, ești o persoană nouă, și asta poate intimidă un câine. Când pășești pentru prima oară pe teritoriul lui, nu știe dacă ești prieten sau dușman. Un câine bine echilibrat se va uita la șeful haitei ca să primească indicii și permisiunea de a acționa. În același timp, încearcă să-și facă o idee despre tine prin simțuri - prin miros, văz, auz, în ordinea asta.

Primul lucru pe care e probabil să-l facă este să miroasă picioarele omului necunoscut pe care îl întâlnește. Făcând acest lucru, câinele îți învață mirosul și îți simte energia. În timp ce

câinele

te cercetează, pune în practică tehnica „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi“, asigurându-te că întâlnirea decurge bine. Această tehnică respectă felul în care câinele percepe lumea, îi respectă spațiul și îi dă timp să te cerceteze primul (vezi capitolul 2, pagina 45).

Este foarte important să îți minte și să folosești acest principiu de bază, care influențează aproape fiecare interacțiune pe care o vei avea cu câinele - din primul moment când îl cunoști și pe parcursul fiecărei zile când pleci de acasă și când te întorci. Dar oferă-ți un răgaz ca să-ți studiezi câinele în timpul plimbării - vezi cum reacționează. Cum îi influențează corpul și energia un miros interesant? Ce fel de imagini și sunete îl atrag? Vei învăța foarte multe despre câinele tău doar prin această observare atentă - și cu cât știi mai multe despre câine și despre felul cum vede el lumea, cu atât vei fi un șef de haită mai bun pentru el.

PRINCIPIUL DE BAZĂ 7:

Acceptă poziția câinelui în haită asa cum este ea în natură.

5

În natură, câinele se poate afla în haită în trei poziții - în frunte, în mijloc și la urmă -, și fiecare câine va gravita în jurul poziției lui firești. Câinii mai slabi vor rămâne în urmă, iar cei mai dominatori vor sta în mijloc. Șefii de haită merg întotdeauna în frunte.

Fiecare poziție are propria funcție în haită. Câinii aflați în cele trei poziții acționează împreună ca să găsească hrană și apă și asigură supraviețuirea haitei apărând-o de pericole. Câinii din frunte (inclusiv șeful) asigură direcția și protecția haitei. Ei stabilesc direcția în care se îndreaptă întreaga haită și o apără de pericolele ce vin din față. Câinii care merg la urmă sunt în primul

Șeful de haită trebuie să se afle înfrunte, având câinii alături sau în spate.

rând preocupați să anunțe pericolul care se apropie din spate, iar rolul lor este să avertizeze restul haitei. Câinii din mijloc sunt mediatori, având rolul să facă legătura între cei din spate și cei din frunte.

Fiecare rol este important. Fără câinii din frunte, câinii din urmă nu știu încotro să se îndrepte. Fără câinii din urmă, câinii din frunte nu sunt conștienți de nici una dintre amenințările care se ivesc din spate. Și fără câinii din mijloc, care transmit mesajele, cei din fruntea și din spatele haitei sunt izolați unii de alții.

Șeful haitei de câini poate fi în stare să miroasă dacă există apă sau vânat disponibil de cealaltă parte a pădurii întunecoasă și înfricoșătoare și să continue drumul în acea direcție. În acest timp, câinii din spate știu doar că intră în pădurea întunecoasă și înfricoșătoare. Reacția lor normală ar fi să anunțe un pericol și să înceapă să latre. Câinii din mijloc simt energia calmă care vine din fruntea haitei și, prin propria lor energie calmă, îi liniștesc la rândul lor pe câinii speriați care merg la urmă. Oricum, în cazul

în care haita este amenințată din spate de un pericol grav, câinii din urmă vor rămâne agitați și vor continua să semnaleze pericolul. Câinii din mijloc, pe rând, vor prelua această energie și o vor transmite în față. Șeful de haită va schimba direcția haitei ca să ofere protecție împotriva acestei noi amenințări.

Comunicând prin energie și având o ierarhie stabilită, întreaga haită funcționează ca o unitate. Fiecare câine își cunoaște locul în cadrul acestei ierarhii și nu există abateri. Un câine care de obicei are locul în spatele haitei nu va încerca să treacă în mijloc sau în frunte, iar un câine din frunte nu va renunța la poziție decât dacă este obligat de alt câine; în general, așa ceva nu se întâmplă decât în cazul în care câinele care conduce devine instabil.

Ca iubitori de câini responsabili, nouă ne revine sarcina de a afla unde s-ar poziționa în mod normal câinele nostru în haită. Observându-i energia și limbajul corporal, poți să-ți dai seama unde s-ar putea potrivi câinele tău mai bine. Tot responsabilitatea noastră este să respectăm poziția câinelui în haită și să nu încercăm s-o schimbăm - pentru că nu putem. Ar fi o încălcare a Legii naturale a câinelui: câinii sunt animale sociale, de haită, care au un șef pe care ceilalți îl urmează. Dacă încerci să pui în poziția din frunte un câine care merge la urmă sau în mijloc (sau dacă îl obligi să conducă pentru că nu există alt câine care s-o facă), câinele va deveni instabil.

Majoritatea câinilor nu sunt născuți să devină șefi de haită, și acești câini, dacă sunt crescuți corect de oameni, nu vor încerca niciodată să-și asume poziția de șef. În cazul în care nu înțelegi sau nu respecti poziția câinelui în haită - fie încercând în mod activ să o schimbi, fie obligând câinele să se schimbe pentru că nu îi oferi un șef-, atunci nu acționezi în armonie cu Mama Natură și rezultatul va fi nefericit atât pentru tine, cât și pentru câine.

PRINCIPIUL DE BAZĂ 8:

i!
-Tu creezi starea de calm și de supunere.

Scopul celor șapte reguli prezentate până acum este sa creeze câinelui o stare de energie calmă și docilă. O să analizez mai în amănunt acest proces în capitolul următor. Totuși, totul pornește de la tine, și cel mai important lucru în acest proces sunt energia, starea de spirit și modul în care tu abordezi problema. Tu ești sursa stării de calm, de supunere a câinelui, iar el așteaptă de la tine să-l îndrumi. Dacă energia ta este anxioasă, agitată, surescitată, furioasă, frustrată sau negativă în orice alt mod, atunci câinele va reflecta această energie. Dacă nu ești consecvent în aplicarea regulilor, câinele va începe să te încerce ca să vadă ce poate face ca să scape. Dar dacă ai o energie calmă și fermă și ești coerent în explicarea și în aplicarea regulilor, atunci vei câștiga încrederea câinelui, iar el te va urma și va aștepta de la tine să-l conduci.

Dacă ți-e greu să-ți păstrezi o energie calmă, fermă, poate fi util să-ți faci în minte un plan și apoi să-ți imaginezi că așa stau lucrurile. De exemplu, în cazul în care câinele trage în timp ce mergi, gândește-te că te plimbi cu câinele la picior sau chiar în urma ta și imaginează-ți ce simți. Care este starea ta de spirit dacă nu tragi în mod constant câinele înapoi? Cât de plăcut este pentru amândoi să vă plimbați în acest fel?

Încearcă să stabilești o legătură cu câinele și să ajungeți amândoi la o stare de calm meditând împreună. Ca să reușiți, stai jos sau întinde-te alături de câine, apoi pune-i o mână pe piept și alta pe crupă. Urmărește respirația câinelui și apoi începe să-l imiți. Respiră în același ritm cu el cât timp te simți confortabil. După câteva zile, câinele ar trebui să înceapă să-ți imite respirația și amândoi ar trebui să simțiți că există o legătură între voi.

Adoptă o atitudine de șef de haită și câinele te va urma.

Cel mai important este să nu te lași intimidat. Poate părea că e nevoie de o mulțime de informații pentru a reuși, dar începe simplu și bazează-te pe fiecare moment de succes. Cu cât mai des reușești, cu atât vei fi mai încrezător în succes și mai puțin descurajat de o nereușită. Totuși, nu uita: nu ești singurul care vrei să reușești să atingi o stare de calm, fermă și să dobândești echilibrul cu câinele tău. Câinele vrea și el să reușească.

PRINCIPIUL DE BAZĂ 9:
, Trebuie să fii șeful haitei.

Totul se rezumă la aceste cuvinte: „Fii șeful haitei”. Marea majoritate a problemelor pe care constat că le au oamenii cu câinii lor

sunt cauzate de lipsa unei conduceri ferme a haitei de către oamenii implicați. Așa cum am învățat, câinii sunt animale sociale de haită, cu un șef și subordonați. În sălbăticie, majoritatea câinilor sunt de rang inferior, dar, dacă nu are un lider pe care să-l urmeze, atunci câinele va încerca să preia controlul situației. În familia omului, asta poate determina câinele să dea dovadă de tot felul de comportamente nedorite, inclusiv anxietate, tendință de a distruge, lătrat excesiv și agresivitate. Faptul că nu are un lider puternic aduce câinele într-o stare de dezechilibru mental, iar acesta va face ceea ce crede de cuviință pentru a-și satisface nevoile.

Pentru o comparație, imaginează-ți următorul scenariu: Ești brusc luat de acasă și dus în Biroul Oval. Un agent al Serviciului Secret îți spune: „Acum sunteți președinte. Succes”, și apoi te lasă, fără să-ți dea alte instrucțiuni. Numai o persoană ieșită din comun nu ar face greșeli îngrozitoare într-o zi sau două. Un câine fără un șef puternic este blocat în aceeași stare.

Puii primesc prima lecție de energie calmă și fermă de la mama lor.

Foarte des oamenii nu reușesc să se impună în fața câinilor lor pentru că, în special în Statele Unite, ei au tendința de a iubi și de a răsfăța câinii, considerând orice fel de disciplină sau corecție ceva „rău“. În loc să ofere îndrumare și protecție, ceea ce este treaba șefului de haită, mulți oameni încearcă să stea de vorbă cu câinii așa cum ar face cu un copil de cinci ani.

Singura problemă este că nu-i poți da explicații unui câine în termeni raționali, deoarece câinii sunt ființe instinctuale. Când îi spui „Bella, mama e foarte supărată când îi rozi lucrurile la care ține, așa că te rog să n-o mai faci“, câinele n-o să facă altceva decât să se uite la tine cu o privire nedumerită. Câinele habar nu are despre ce vorbește mami. O mamă de câine este liniștită și directă, folosindu-și energia, contactul vizual și atingerea pentru a transmite mesajul - „Stop“ - puilor care o iau razna.

De asemenea, șeful de haită nu trebuie să comunice cu energie emoțională sau agitată, ci trebuie să fie întotdeauna calm și ferm, folosind această energie ca să influențeze comportamentul haitei. Acum, probabil te întrebi cum să procedezi corect ca să transmiți o energie calmă și fermă. Un lucru care li se spune adesea oamenilor este să-și imagineze o personalitate pe care au admirat-o - un profesor preferat, o figură istorică, un erou de ficțiune - și apoi să se poarte ca și cum ar fi acea personalitate. O astfel de imagine mentală o să-ți influențeze limbajul corporal, care va transmite acea energie calmă și fermă. E greu să pari abătut când te imaginezi Cleopatra sau Regele Arthur. Dacă ți se pare că ideea sună prostește, urmărește din când în când un câine calm, încrezător și observă cum se mișcă - mândru, cu capul și urechile ridicate și întotdeauna cu atitudine.

De asemenea, ca șef de haită este foarte important să-ți adjudeci proprietatea asupra teritoriului, ceea ce poți face impunându-te

cu calm și încredere. Asta îi arată limpede câinelui că spațiul în care trăiește îți aparține și-l face să-ți respecte autoritatea. În timp ce-ți afirmi calitatea de proprietar, trebuie să-ți înveți câinele că pentru a primi mâncare și afecțiune trebuie să muncească, luându-1 la plimbare înainte de a-1 hrăni. În afară de faptul că trebuie să-l faci să muncească fizic, ar trebui să-l pui să facă și eforturi psihice, lăsându-1 să aștepte până devine calm și docil înainte de a-i oferi mâncare sau afecțiune.

În calitate de lider, cel mai important lucru este să-ți cunoști haita și nevoile ei, apoi să-i satisfaci aceste nevoi creându-i un mediu organizat, coerent, cu reguli, limite și restricții. *Domina'ie*: nu este un cuvânt urât. În realitate, deoarece majoritatea câini-

: lor nu vor să fie șefi, câinele tău o să te aprecieze cu atât mai mult dacă preiei controlul.

Principiile de bază din acest capitol funcționează în multe alte domenii. Unele principii se concentrează direct pe starea ta de spirit, pe energie și pe scop. Altele au legătură cu recunoașterea adevărului intrinsec despre câinele tău și despre felul în care experimentează lumea. Punând cap la cap aceste idei așezăm o fundație solidă pe care putem construi un cadru potrivit pentru câinii noștri și pentru viața noastră alături de ei. Următorul capitol prezintă tehnici practice, simple și solide, pe care, din nou, mă bazez pentru a forma câini echilibrați și fericiți.

Tehnici practice pentru șefii de haită

Drumul propriei transformări într-un șef de haită puternic este diferit pentru fiecare. Pentru unii ar putea fi o călătorie foarte lungă, în vreme ce pentru alții n-ar fi decât un drum până la colțul străzii. Indiferent de drum, totul începe cu un prim pas: să-ți înțelegi câinele așa cum este el cu adevărat. Și pentru a reuși, cel mai bun lucru este să te bizui pe cunoașterea Legilor naturale ale câinelui și pe Principiile de bază. Următorul pas este să faci aceste legi și principii să funcționeze prin câteva tehnici practice.

Cunoașterea este doar o parte a ecuației în crearea echilibrului în viață. Este minunat să fii înarmat cu informație, dar va trebui să folosești cele învățate pentru a crea un cadru adecvat pentru tine și pentru câinele tău. Cele cinci Tehnici ale șefului de haită descrise în acest capitol sunt clădite toate pe temelia solidă a Legilor naturale ale câinelui și pe Principiile de bază. Nu te lăsa înșelat de simplitatea acestor tehnici - sunt instrumente puternice, și folosirea lor va duce la o relație mult mai plină de satisfacții pentru tine și pentru câinele tău.

TEHNICA ȘEFULUI DE HAITĂ T

>!

3

— Transmite energie calmă, fermă.

Pentru că energia este atât de importantă în lumea câinilor, oamenii trebuie să știe și să înțeleagă ce fel de energie este nevoie să transmită pentru a avea un câine fericit și sănătos. Transmiterea unei energii calme, ferme este una dintre sarcinile importante ale unui șef de haită. Dacă ești în căutarea unui model care inspiră o energie calmă, fermă, gândește-te la Oprah Winfrey sau la înotătorul olimpic Michael Phelps. Faptul că sunt lideri în domeniile lor se transmite nu numai prin felul lor de a vorbi, dar și prin modul în care se comportă - stăpânire de sine, încredere, control.

Energia câinelui este diferită de a ta. Câinele ar trebui să fie calm și docil, starea naturală a „subordonatului” în haita de câini. Când câinele întruchipează această energie calmă, docilă, își relaxează postura, își ține urechile pe spate și răspunde ușor la comenzi.

Adesea, prima energie pe care un cățeluș o cunoaște după naștere este energia calmă și fermă a mamei, care îi dă puiului prima senzație de siguranță și de protecție. Mai târziu, cel mai probabil, puiul îl va urma pe șeful haitei, care transmite aceeași energie calmă și fermă. Ca membri ai haitei, câinii revin la o energie calmă, docilă, care desăvârșește echilibrul haitei. Este important de înțeles faptul că majoritatea câinilor se nasc să fie subordonați, pentru că nu pot fi atât de mulți șefi de haită.

Când se asociază o persoană calmă, fermă cu un câine calm, supus, se obține un echilibru firesc care alimentează stabilitatea și creează un câine echilibrat, încrezător și fericit. Dar când un câine supus de la natură trăiește alături de un om care nu îl conduce, va încerca să refacă echilibrul haitei ocupând locul șefului de haită, pe care îl consideră liber. În felul acesta apar problemele de comportament.

Pentru a te impune ca șef de haită, trebuie să transmiți întotdeauna o energie calmă și fermă. De exemplu, când câinii ne intră în casă, mulți dintre ei se lovesc de o intensă energie emoțională umană pentru prima oară în viață. Li coplesim cu afecțiune și le vorbim ca unor copilași, așa că ne percep ca pe o energie entuziastă—nu calmă și fermă. De aceea mulți câini nu-i ascultă pe oamenii care au grijă de ei. Mamele lor nu s-au purtat niciodată în acest fel. Pentru ei este ceva nefiresc.

Ca dovadă, nu e nevoie să căutați mai departe de parteneriatul meu cu Junior, un pitbull de patru ani. Junior și cu mine suntem împreună de când era pui. Ne petrecem tot timpul unul cu altul. Junior a zburat mai mulți kilometri decât mulți oameni - peste 300 000 de kilometri în jurul lumii ajutând la educarea, salvarea sau reabilitarea câinilor cu probleme. Rareori îi vorbesc, dar el știe ce vreau să facă. Comunicarea noastră este aproape nonverbală. Când sunt într-un oraș mare cum este New Yorkul, îl iau pe Junior la plimbare noaptea, fără lesă. Junior merge la picior și lumea e uimită de câtă „armonie“ este între noi. Probabil nu există în lume un loc care distrage atenția mai mult decât Manhattanul, dar în timpul plimbărilor noastre nocturne Junior nu se dezlipește de mine, citindu-mi fiecare mișcare.

Vara trecută m-am dus la New York împreună cu Junior pentru o călătorie de promovare. În timpul călătoriei am primit un telefon

disperat de la o clientă foarte bogată care avea o problemă

cu airedale terrierul ei, pe nume Paris. Proprietara hotărâse să dea o mare petrecere pentru a zecea aniversare a zilei de naștere a lui Paris, în eleganta zonă Hamptons. Urma să fie una dintre cele mai mari petreceri pentru înalta societate din timpul sezonului. Singura problemă era că Paris devenise temătoare și refuza să iasă de sub masa din sufragerie. Și a ținut-o așa două zile, iar problema a continuat până în ziua dinaintea petrecerii. Stăpâna era disperată, așa că Junior și cu mine am făcut o escală ca să le ajutăm.

Energia transmisă de Paris era cea a unei frici imense, care se transforma în agresivitate.-L-am dus pe Junior în casă, și el a simțit potențialul pericol. Eu am rămas în spate; Junior știa ce voiam să facă. După ce a stat 15 minute cu Paris sub masă, a reușit s-o scoată afară, unde puteam lucra cu ea ca să-i calmez anxietatea și frica. Nu mai e nevoie să spun că Junior a fost invitat la petrecere a doua zi.

Lipsiți fiind de avantajul limbajului, câinii trebuie să se bazeze pe intuiția, pe simțurile și pe instinctele lor foarte dezvoltate. Iar noi, oamenii, trebuie să învățăm să le recunoaștem. Când reușim, putem obține rezultate uimitoare.

►TEHNICI CARE DAU REZULTATE:

Cum să-ți schimbi energia

Așa cum am spus, energia ta determină modul în care câinele te percepe în rolul de șef de haită. Toată energia noastră - pozitivă și negativă - este o reflectare a stării corpului, minții și gândurilor noastre. O energie calmă, fermă, de exemplu, se manifestă printr-un comportament încrezător, umeri drepecți, mers hotărât și privire deschisă, toate avându-și originea în cunoașterea exactă a ceea ce vrei în acel moment. Următorul exercițiu o să te ajute

să identifice energia pe care tu și cei din jurul tău o aveți într-un anumit moment, concentrându-te pe două stări opuse: pozitivă și negativă.

IDENTIFICAREA ENERGIEI POZITIVE

Pentru acest exercițiu este util să ai un partener sau o oglindă:

Stai în fața unui prieten în care ai încredere (sau a unei —^ oglinzi) și gândește-te la un moment din viață când ai avut o stare cu adevărat pozitivă. Imaginează-te într-un moment fericit, expansiv și eliberează această energie. Dacă te ajută, închide ochii. Pentru un minut sau două, încearcă să faci tot ce poți pentru a reveni la acea stare de spirit pozitivă.

!! 2 Modifică-ți poziția corpului în așa fel încât să se potrivească stării pozitive pe care o ai în minte. Observă ce se întâmplă cu brațele, pieptul, umerii și expresia feței. Cum respiri?

3

Dacă ești împreună cu cineva, cere acelei persoane să redea orice schimbare pe care o observă. Așa cum am spus, energia este contagioasă și îi influențează pe cei din jur. Cere persoanei să-ți descrie felul în care corpul tău s-a schimbat când te-ai lăsat cuprins de gânduri pozitive.

4

Devenind conștient de energia pe care o degaji, faci primul pas spre schimbarea energiei. În orele sau în zilele de după acest exercițiu, încearcă să reproduci starea de energie pozitivă pe care ai creat-o. Chiar dacă nu te simți bine, modificarea poziției corpului și a minții într-o direcție pozitivă poate avea un puternic impact asupra energiei pe care o transmiți lumii și câinelui tău.

IDENTIFICAREA ENERGIEI NEGATIVE

Fă acest exercițiu cu un partener sau în fața unei oglinzi:

- 1** Imaginează-te într-un moment când ai fost deprimat, furios sau frustrat. Pentru un minut sau două, intră în această stare de spirit negativă.

(CZV) Modifică-ți poziția corpului în așa fel încât să se potrivească
I L J ■

v_v stării de spirit negative. Observă ce se întâmplă cu brațele, pieptul, umerii și expresia feții. Cum ți s-a schimbat respirația?

- 3** Dacă ești împreună cu cineva, cere acelei persoane să redea orice schimbare pe care o observă în limbajul corpului tău. Energia negativă este la fel de contagioasă cum este și cea pozitivă și îi influențează pe cei din jur. Cere persoanei să-ți arate în ce fel corpul și energia ți s-au schimbat când te-ai lăsat cuprins de gânduri negative, teamă sau anxietate.

- 4** Respiră adânc și revino la starea pozitivă din prima parte a exercițiului. Pentru un minut sau două, revino la starea de fericire, forță, inspirație. Observă cât de mult controlezi starea de spirit pozitivă sau negativă.

Poți încerca să repeți aceste exerciții cu câinele alături, ca să vezi ce fel de reacție are. Cum acționează când schimbi energiile? Poți exersa cu soția și cu copiii. Când vei înțelege că îi afectezi direct pe ceilalți, vei deveni mai conștient de propria energie și de felul în care aceasta influențează câinele și pe cei din jur.

, , TEHNICA ȘEFULUI DE HAITĂ 2:

Q Oferă mișcare, disciplină și afecțiune - în ordinea aceasta.

Dacă nu ești familiarizat cu munca mea, atunci afla că, din punctul meu de vedere, „formula succesului pentru câini este: „Mișcare, disciplină și afecțiune... în ordinea aceasta.⁴⁴ Din nefericire, în multe locuri din lume oamenii oferă câinilor afecțiune, afecțiune și iar afecțiune. Rezultatul final este un câine dezechilibrat.

Am auzit nenumărate scuze din partea oamenilor care nu le oferă câinilor destulă mișcare prin intermediul plimbării: „Nu am timp să mă plimb cu câinele în fiecare zi“; „Câinele se joacă în curte toată ziua, așa că nu are nevoie de plimbare⁴⁴; „Am probleme de deplasare și nu pot să mă plimb cu câinele⁴⁴; și așa mai departe, și așa mai departe. Adevărul este următorul: dacă îți asumi răspunderea de a adopta un câine, atunci trebuie să-ți asumi răspunderea pentru toate aspectele vieții lui, iar mișcarea este unul dintre ele.

Dacă nu ai timp, trebuie să-ți faci. Dacă fizicul nu-ți permite să ieși personal cu câinele, atunci angajează pe cineva care să-l plimbe sau, cel puțin, investește într-o bandă de alergat. Chiar dacă are o curte, câinele tot simte nevoia de plimbare pe jos - alergatul în jurul curții toată ziua nu este tipul potrivit de mișcare, deoarece nu este concentrat și nu este normal pentru un câine să stea închis într-un loc. Nu uita, plimbarea nu înseamnă pentru câine numai să-și facă nevoile; plimbarea nu se termină în momentul când și-a făcut nevoile.

Pentru câine mișcarea are un scop dublu. În primul rând se consumă excesul de energie al câinelui într-un mod natural,

concentrat. Când un câine merge pe jos și se deplasează înainte, mintea lui este îndreptată înainte, așa cum ar fi în timpul deplasării haitei în natură cu scopul de a vâna pentru hrană. Acest tip de mișcare înseamnă pentru câine stimulare mentală, dar și o muncă pe care o face înainte de a primi mâncare. În al doilea rând, prin plimbare se creează între tine și câine o legătură, și o să discut mai mult despre acest subiect mai târziu în acest capitol.

Al doilea element al formulei, disciplina, îi sperie pe unii oameni, probabil pentru că acest cuvânt poate avea conotații negative. Mulți dau cuvântului *disciplină* sensul de „pedeapsă”, dar nu asta este semnificația lui. O definiție mai bună este antrenamentul de a acționa în concordanță cu regulile. O „armată bine disciplinată” nu înseamnă o grămadă de soldați care au fost biciuiți; înseamnă un grup de oameni care lucrează bine împreună, pentru că urmează aceleași reguli. Obiectivul disciplinei așa cum este concepută în cadrul formulei mele este ca tu și câinele tău să lucrați bine împreună după niște reguli.

Cel mai important lucru pe care câinele trebuie să-l învețe este să intre într-o stare de calm și de supunere atunci când i-o ceri, și cel mai rapid mod de a-1 face să se comporte astfel este, desigur, să-l ajuți să-și consume energia prin mișcare. Din acest motiv disciplina este pe locul doi în cadrul formulei. Imediat ce câinele este obosit, mintea lui se va orienta spre odihnă, iar starea de supunere calmă se va obține mult mai ușor. De asemenea, este esențial ca animalul să fie într-o stare de calm și supunere înainte de a pune în aplicare ultima parte a formulei.

După ce câinele a făcut mișcare, a răspuns la comenzile tale și este într-o stare de calm și supunere, numai atunci este momentul să-i oferi afecțiune. Acesta este și momentul ideal să-l hrănești, pentru că a muncit pentru mâncare alergând și a urmat regulile.

De asemenea, îi poți oferi recompense sau îl poți mângâia, dar, în

cazul în care câinele iese din starea de calm și de supunere, trebuie să te oprești imediat. Dacă recompensa constă în timp pentru joacă, încetează imediat ce câinele devine agresiv sau excesiv de agitat.

Cu toate că în mod constant a trebuit să-i învâț pe oameni despre mișcare și despre cum să impună disciplina, rareori a fost nevoie să le explic cum să ofere afecțiune. De aceea este atât de important să înveți această tehnică și să-ți repeți mereu: „Mișcare, disciplină și apoi afecțiune... în ordinea aceasta.“

TEHNICA ȘEFULUI DE HAITĂ y.

~JJ Stabilește reguli, limite și restricții - și aplică-le.

Deci, trăiești clipa de față, transmiți o energie calmă, fermă și lucrezi în armonie cu Mama Natură, amintindu-ți cele cinci Legi naturale ale câinelui și urmând Principiile de bază. Ai pus în practică mișcarea, disciplina și afecțiunea. Acum ce urmează? Pentru a-ți impune definitiv statutul de șef de haită, mai trebuie să-i stabilești câinelui reguli, limite și restricții. Apoi trebuie să le aplici în mod constant, în așa fel încât să nu-1 derutezi. Organizarea combinată cu consecvența vor face minuni pentru starea de spirit a câinelui tău.

În haita din natură, mama puiului începe să facă acest lucru din primul moment, folosind atingerea și mirosul pentru a-1 controla când merge, când se joacă și când mănâncă. Dacă puiul nu este cuminte, mama îl va prinde ușor de după ceafa, ca un fel de corecție, îl va ridica și, dacă s-a depărtat prea tare, îl va aduce înapoi în culcuș. O cățea echilibrată care are pui nu este niciodată

emoționată sau agitată când se ocupă de puii ei.

Câinii adulți trebuie și ei să știe ce au și ce nu au voie să facă, iar în calitate de șef de haită ție îți revine sarcina să-i instruiști.

Ar trebui să-ți înveți câinele măcar comenzile de bază - „șezi“, „stai“, „lasă jos“, „vino“, „jos“ și „la picior“. Când îl dresezi, începe prin a-ți folosi energia și gesturile în locul cuvintelor. „Șezi“ este o comandă perfectă cu care să începi, deoarece vei fi surprins câți câini se așază când te apropii de ei cu energie calmă, fermă și te apleci ușor spre ei.

Când un câine a executat comanda dorită, oferă-i o recompensă, o laudă sau orice altceva ar putea să-l motiveze. Pe măsură ce repeți antrenamentul și câinele devine mai bun în îndeplinirea imediată a comenzii, poți începe, dacă vrei, să adaugi și comanda vorbită. Nu uita totuși că nu contează ce cuvânt folosești. Un câine poate să învețe la fel de ușor comanda „șezi“ și când aude cuvântul *creion*.

În timpul dresajului, în cazul în care câinele începe să dea semne de neatenție, privind în jur, căscând sau devenind hiperactiv, este timpul să te oprești pentru o vreme.

Cățelușii au o rezistență mai scăzută în comparație cu câinii adulți și se vor plictisi sau își vor pierde concentrarea mai repede.

„Șezi“ și „stai“ sunt comenzi esențiale cu ajutorul cărora să-ți înveți câinele ce limite are - sau, cu alte cuvinte, să-ți revendici spațiul care îți aparține și să stabilești care este teritoriul lui.

Dacă nu vrei ca animalul să intre într-o anumită cameră, cere-i să rămână la locul lui de cealaltă parte a ușii când tu intri și corectează-l dacă încearcă să intre în cameră, folosind limbajul corpului ca să-l determini să dea înapoi. Trebuie să fii

consecvent. Dacă vrei ca niciodată câinele să nu intre în acea cameră, nu trebuie să-l lași niciodată să intre. Dacă totuși poate intra uneori, asta nu se poate întâmpla decât dacă îl chemi tu.

De câte ori ieși din casă, trebuie să fii primul care iese pe ușă, tot așa cum trebuie să pășești primul peste prag când te întorci acasă. Folosește comenzile „sezi“ și „stai“ ca să determini câinele să aștepte liniștit când tu ieși primul pe ușă, apoi invită-l să te urmeze. Asta va ajuta câinele să învețe că spațiul îți aparține și îi va întări ideea că tu ești cel care face regulile. De asemenea, o să-l învețe să te aștepte înainte de a obține rezultatul dorit, făcându-l să înțeleagă de la cine obține ce vrea - șeful lui de haită.

Nu uita, majoritatea câinilor nu sunt șefi înnașcuți și nu vor să fie. Oricum, dacă nu primesc nici o indicație, vor încerca să facă tot posibilul pentru a restabili echilibrul în haită. Din nefericire, un câine într-o astfel de stare acționează adesea cu frustrare și cu anxietate, așa că se va manifesta printr-un comportament nedorit, deseori distructiv sau agresiv. Majoritatea câinilor nu știu ce trebuie să facă. Au nevoie să li se spună. Asigurând o conducere puternică prin impunerea unor reguli, limite și restricții, îi arăți câinelui direcția. O să-ți mulțumească pentru asta devenind calm și docil și considerându-te șeful haitei.

TEHNICA ȘEFULUI DE HAITĂ 4:

Păstrează controlul în timpul plimbării.

Cea mai importantă activitate la care poți participa alături de câinele tău este plimbarea. Ea oferă mișcare și stimulare mentală pentru câine, iar ție îți întărește poziția de șef de haită. În afară de faptul că trebuie să păstrezi o energie calmă și fermă, ar trebui

Plimbarea este un ritual zilnic important pentru Junior și pentru mine.

să folosești întotdeauna o lesă scurtă cu o zgardă fixată în partea superioară a gâtului câinelui. Asta îți permite să aplici corecții prin smucituri scurte, fapt ce va redirecționa atenția câinelui.

La plimbare, câinele ar trebui să meargă întotdeauna alături de tine sau în spatele tău. Dacă o ia înainte, el este șeful haitei, nu tu. Există mai multe modalități prin care poți învăța câinele să meargă în poziția corectă. Una ar fi să nu permiți câinelui să continue să meargă înainte dacă o ia în fața ta. Aplică o corecție și oprește-te sau schimbă direcția, continuând să procedezi astfel până când câinele merge în urma ta. De asemenea, poți folosi un băț sau un baston pe care să-l ții în fața câinelui, ca să-l obligi să rămână la locul lui.

Momentul ideal pentru plimbare este dimineața, deoarece câinele se va trezi plin de energie, dar este esențial să-i oferi timp suficient pentru plimbare - cel puțin între 30 de minute și o oră-, în așa fel încât să-și consume energia. Timpul poate varia în funcție de vârsta și de nevoile câinelui. Câinii în vârstă pot obose

după 15 minute, în timp ce câinii tineri și energici pot avea nevoie de 90 de minute sau mai mult. În cazul în care câinele tău are vreo problemă medicală, consultă medicul veterinar pentru a stabili o limită de timp sigură.

De asemenea, nu uita că nu scoți câinele la plimbare doar ca să miroasă în jur și să-și facă nevoile. Pentru a menține controlul, mergi drept înainte cel puțin în primele 15 minute, apoi recompensează câinele lăsându-l să exploreze mediul sau să-și facă nevoile. Oricum, timpul pentru recompensă trebuie să fie mai scurt decât timpul de plimbare; continuă în acest fel pe toată durata plimbării.

Nu uita să menții controlul și pe drumul de întoarcere acasă. Intră primul în casă, apoi invită câinele să te urmeze și lasă-l să aștepte în timp ce îi scoți lesa și o pui la loc. Este momentul ideal să-i dai să mănânce, deoarece câinele a muncit pentru masă.

Plimbatul câinelui este cea mai bună metodă pentru ca acesta să facă mișcare și îl ajută să-și mențină echilibrul. Este și cea mai bună metodă să te afirmi ca șef de haită în mod pozitiv. Ar trebui să mergeți la plimbare de cel puțin două ori pe zi, acordând suficient timp fiecărei plimbări pentru a consuma energia câinelui și a-i menține o stare calmă și docilă.

Prin mersul pe jos pui în aplicare, în același timp, toate metodele mele pentru menținerea unui câine echilibrat. Plimbarea oferă mișcare și disciplină, dar și ocazii pentru gesturi de afecțiune. Te ajută să stabilești reguli, limite și restricții și te pune atât pe tine, cât și pe câine în contact cu natura. În concluzie, este o ocazie foarte bună pentru tine să trăiești în prezent și să-ți reglezi energia. Punând toate acestea cap la cap vei descoperi că plimbarea este momentul de la care obții cele mai mari satisfacții și rezultate în relația ta cu câinele și că, în timp, amândoi veți deveni tot mai buni.

Citește limbajul corporal al câinelui.

Energia este un mijloc de comunicare nonverbal, iar unul dintre modurile elementare în care câinii își folosesc energia ca să comunice este limbajul corporal. Instinctiv, câinii se înțeleg unii pe alții prin limbajul corpului. În același timp, interpretează limbajul corpului nostru în felul lor. Dacă nu ne acordăm suficient timp pentru a înțelege cum folosesc câinii limbajul corpului, riscăm o comunicare greșită.

Pentru început, gândește-te la doi buni prieteni (oameni) care se întâlnesc după o lungă despărțire. Imediat ce se văd unul pe altul, amândoi se arată foarte vioi - se îndreaptă ca să pară mai înalți, zâmbesc cu toată gura, merg ceva mai repede, își ridică brațele și le agită cu entuziasm. Pe măsură ce se apropie, merg mai repede sau chiar aleargă, se îndreaptă unul spre altul direct, probabil se îmbrățișează sau cel puțin își strâng mâinile cu putere.

Nu uita - oamenii percep lumea în primul rând prin văz și prin pipăit, în vreme ce la câini văzul este pe locul doi, iar pipăitul pe ultimul loc (vezi capitolul 2, pagina 44). Deci, pentru oameni, acest fel de a se afla față în față, în contact direct pentru a se saluta, este cât se poate de firesc. În lumea oamenilor, faptul că nu-i privești pe ceilalți în ochi când te întâlnești cu ei poate fi considerat un gest necivilizat, iar contactul vizual este perceput ca un semn de interes sau de atenție și rareori ca o amenințare. Chiar și atunci când se întâlnesc oameni străini, stau față în față, au contact vizual și se exprimă verbal-vorbesc în semn de salut.

Dacă doi câini care nu se cunosc se întâlnesc în acest fel, probabil că se va ajunge la bătaie. În limbajul lor corporal, totul în

Câinii se cunosc reciproc prin cel mai puternic simț: mirosul.

timpul unei astfel de întâlniri - apropierea față în față, contactul vizual, exprimarea reciprocă prin voce - indică agresivitate.

Chiar și doi câini care sunt obișnuiți unul cu altul pot recurge la instinct și se pot repezi dacă percep o apropiere agresivă din partea celuilalt.

CUM SE SALUTĂ CĂINII ÎNTRE EI

Deci, data viitoare când ești în parc, urmărește cu mare atenție felul cum se apropie doi câini unul de altul când se întâlnesc. Dacă întâlnirea este prietenoasă, își vor folosi primul simț - mirosul - ca să-și „spună” salut. Se vor apropia unul de altul indirect și se vor mirosi într-o parte sau la spate, până când vor fi siguri de energia fiecăruia dintre ei. Observă postura și energia în general și felul

Un câine calm, docil este văzut adesea în poziția așezat sau culcat.

cum își țin capetele, urechile și cozile. Câinii își exprimă limbajul corporal în primul rând prin aceste părți ale corpului și, în general, felul în care sunt ridicate exprimă nivelul de fermitate, agresivitate sau dominare.

Desigur, trebuie să fii conștient de caracteristicile fizice ale câinelui. La unele rase, urechile stau întotdeauna în sus, drepte; la altele, sunt întotdeauna lăsate în jos. Totuși, dacă ești suficient de atent, vei fi în stare să spui când urechile câinelui sunt încordate și când sunt relaxate. Câinele este încordat dacă are urechile ridicate și relaxat dacă are urechile lăsate.

La fel se întâmplă cu coada. Unele rase își țin mereu coada încolăcită pe spate, alte rase nu au coadă sau li se taie imediat după naștere (nu e necesar și e o cruzime). În orice caz, dacă nu ești în stare să descifrezi mișcărilor subtile ale cozii, va fi greu de spus dacă e ridicată, e la mijloc sau e lăsată în jos.

Acum, să analizăm câteva exemple ale felului în care capul, urechile și coada exprimă limbajul corpului câinelui.

ATITUDINE CALMĂ, FERMĂ

Când un câine este calm și ferm, capul, urechile și coada vor fi ridicate, dar corpul nu va fi încordat. Dacă dă din coadă, o va face cu o viteză de la lent până la moderat și ritmic. Un câine în această stare va fi atent la mișcări, fie rămânând nemișcat, în poziție de repaus, fie mergând înainte hotărât. Nu uita totuși că fiind foarte puțini câini născuți să fie șefi, nu vei întâlni mulți câini în această stare de energie.

ATITUDINE CALMĂ ȘI DOCILĂ

Când un câine este calm și docil, urechile vor fi lăsate pe spate, lipite de cap și va ține coada în poziția mediană. Corpul va fi relaxat. Un câine calm, docil, adesea va sta jos sau întins, cea mai supusă poziție a câinelui fiind cu bărbia pusă pe labe sau pe podea. Un câine supus poate începe să dea din coadă când îl privești în ochi.

ATITUDINE AGRESIVĂ

Un câine agresiv manifestă toate semnele unui câine calm, ferm, cu excepția faptului că va avea corpul foarte încordat și rigid, ca și cum s-ar apleca în față, opunându-se unei constrângeri fizice. Un câine agresiv va susține contactul vizual.

Unii câini agresivi dau semne evidente de mârâit, își arată dinții sau latră, dar lipsa acestor semne nu trebuie să te facă să crezi că nu se repede sau că nu mușcă. În cazul în care limbajul corpului exprimă rigiditate sau încordare, lasă câinele în pace. În cazul în care dă din coadă, nu interpreta acest semn ca pe unul de prietenie. Câinii agresivi își ridică adesea foarte sus coada și o mișcă foarte repede.

ATTITUDINE DE FRICĂ ȘI DE ANXIETATE Un câine speriat, dacă nu fuge, va încerca să se facă mic. Face acest lucru lăsând în jos capul și urechile, lăsând corpul moale și îndoind picioarele. Un câine speriat își va ține de obicei coada în jos, de multe ori între picioarele din spate (de aici și expresia „a fugi cu coada între picioare“). La fel ca la câinele agresiv, coada se mișcă repede, dar în poziția coborâtă.

La unele rase, un câine speriat își poate ridica așa-numita coamă, o creastă mare de păr de la mijlocul spatelui până spre crupă. La origine, gestul a avut scopul să-l facă pe câine să pară mai mare și să-i sperie pe prădători. În unele cazuri, un câine speriat poate strânge din ochi ca să și-i apere. Acțiunea se poate extinde și la buza de sus, care se încrețește pentru a-și arăta dinții. Oricum, la fel ca în cazul unui câine agresiv care dă repede din coadă, și acest semn are altă semnificație. În cazul unui câine speriat, faptul că își arată dinții este un semn de supunere și face ca întreaga față a câinelui să se încrețească.

„LASĂ-MĂ ÎN PACE“

Indiferent de energie sau de dispoziție, uneori unii câini pur și simplu nu vor să fie abordați de oameni și vor comunica acest lucru. Cel mai adesea, un câine îți va întorce spatele și va pleca de lângă tine. Când un câine se poartă așa, nu te lua după el. Nu uita: subordonații sunt cei care îl urmează pe șef. Dacă mergi în spatele câinelui, nu ești șeful haitei. În același timp, nu-i respecti dorințele.

Alte moduri prin care un câine îți va da de știre că nu îl interesezi este să evite contactul vizual, întorcând capul într-o parte. De asemenea, poate să ridice coada, dar, ca urmare a nesiguranței, să fie inconsecvent în ceea ce privește poziția capului și a urechilor.

Un câine care nu vrea să fie abordat poate să rămână nemișcat și rigid, ca și cum dacă nu-și mișcă trupul s-ar putea face nevăzut pentru tine. În cazurile extreme de avertizare, ca să-ți transmită mesajul „Lasă-mă în pace“, câinele poate plescăi din buze sau poate mârâi.

Dacă înveți să citești limbajul corpului câinelui, capeți o mai mare capacitate de a comunica cu el, înțelegând ce vrea să-ți spună și, în același timp, ești mai în măsură să-ți folosești energia calmă, fermă, pentru a-i îndrepta instinctele în direcția dorită și pentru a-i forma comportamentul pe care îl dorești.

► Un set complet de instrumente

Toate aceste tehnici - plus legile și principiile din capitolele precedente - reprezintă esența muncii mele cu câinii. Stabilește acest cadru și nu renunța la el. Atât tu, cât și câinele veți beneficia de o rutină și de o abordare consecvente. Îți vei îndeplini rolul de șef de haită și, în consecință, câinele va adopta o stare de calm și de supunere.

Nu mă port urât

De obicei, comportamentele nedorite se manifestă la câini în două feluri: fie apar brusc, fie sunt obiceiuri proaste. În cazul în care câinele tău a avut întotdeauna probleme de comportament, abordează problema analizându-te mai întâi pe tine. Nu satisfaci nevoile câinelui sau nu reușești să asiguri conducerea haitei? De aceste întrebări - și de soluțiile lor - ne vom ocupa în acest capitol.

În cazul în care comportamentul câinelui se schimbă brusc, atunci el încearcă să-ți comunice ceva și va trebui să abordezi problema acordându-i atenție. Când vei înțelege care este mesajul pe care câinele încearcă să ți-l transmită, atunci vei fi în stare să-ți dai seama și ce trebuie să faci ca să rezolvi lucrurile. Problema s-a repetat de mai multe ori? A apărut un anumit tipar? Problema pare că nu se potrivește cu caracterul câinelui?

Dacă, de exemplu, câinele nu și-a făcut niciodată nevoile în casă, dar într-o zi vii acasă și găsești un cadou pe covor, s-ar putea ca asta să nu fie un motiv de îngrijorare. Pune-ți întrebarea dacă l-ai scos la plimbarea obișnuită în acea zi sau dacă, recent, s-a schimbat ceva în dieta câinelui. Dacă incidentul nu se mai repetă

fără o cauză clară, cum este una dintre cele menționate, atunci probabil că nu ai o problemă. Dacă dintr-o dată începe să se repete de mai multe ori pe săptămână, atunci e timpul să treci la treabă și să rezolvi problema.

În astfel de cazuri, în primul rând trebuie exclusă orice explicație medicală. De exemplu, un câine educat care începe dintr-o dată să urineze în casă poate avea o infecție a vezicii urinare. Agresivitatea bruscă, mârâitul sau faptul că se ferește să fie atins pot însemna o suferință fizică a câinelui. Dacă obiceiurile legate de mâncare sau de băut ale câinelui se schimbă brusc - de exemplu, mănâncă mai puțin sau bea mai mult -, atunci, înainte de toate, fa o vizită la veterinar pentru un control.

În cazul în care câinele este sănătos, îți poți pune întrebarea: „S-a schimbat ceva recent în viața noastră?” Câinii sunt foarte sensibili la schimbare. Pot deveni nesiguri dacă se simt derutați sau amenințați. Chiar ceva foarte simplu, cum ar fi o schimbare a programului zilnic - faptul că ai plecat de acasă cu 30 de minute mai devreme sau mai târziu dimineața -, poate deruta câinele până se obișnuiește cu noua rutină. Vestea bună este că dacă satisfaci nevoile câinelui în alt fel, cu mișcare, disciplină și afecțiune (vezi capitolul 4, pagina 81), și dacă ești un bun șef de haită, se va adapta oricărei schimbări foarte repede.

Pentru fiecare comportament inadecvat din acest capitol, prezintă problema care l-a determinat, analizează potențialele cauze și apoi oferă soluții pentru a te ajuta să aduci din nou câinele la starea de echilibru.

O ultimă observație înainte de a începe. În cazul în care comportamentul câinelui - fie el obișnuit sau brusc - determină serioase nereguli în haită, trebuie să ai în vedere să apelezi la un dresor profesionist sau la un specialist în comportament canin.

Cunoștințele și abilitățile lui o să te ajute să înțelegi problema și să

NU MĂ PORT URÂT

pui la punct un plan pentru a corecta comportamentul. Trebuie să subliniez faptul că, în cazul în care câinele se arată agresiv fără o cauză fizică sau manifestă agresivitate față de orice membru uman al haitei când e vorba de mâncare, a mușcat ori încearcă să muște pe cineva, este nevoie să chemi imediat un profesionist.

* COMPORTAMENT INADECVAT I:

N=±v Surescitarea

Cu toții am văzut câini agitați peste măsură. Ei sunt cei care încep să sară sau să se învârtască atunci când stăpânii vin acasă. Sar pe musafiri și aleargă prin toată casa. Trag când merg la plimbare, pufăie și gâfăie, dornici să ajungă la următorul obiect pentru a-1 mirosi. Aleargă prin parcul pentru câini ca niște ogari pe pista de curse. Astfel de câini sunt exemple clare de animale „hiperactive“.

Un câine care dă dovadă de o asemenea agitație este scăpat de sub control, ceea ce poate fi periculos atât pentru câine, cât și pentru oameni. Un câine care sare poate aluneca pe podea și se poate răni la picioare sau la spate. Poate zgâria oamenii cu ghearele. Dacă este un câine suficient de mare, poate dărâma mobila din jur sau oamenii. Ca șef de haită, când te întorci acasă, ar trebui să faci câinele să se simtă plin de o energie încrezătoare, calmă și docilă. Câinele nu va mai părea la fel de fericit, dar, crede-mă, un câine care stă liniștit și te privește când vii acasă este mult mai fericit decât un câine care sare pe pereți.

SURESCITAREA: CAUZE

Acest tip de comportament inadecvat este provocat de o combinație de exces de energie și de afecțiune greșit îndrumată. Cu siguranță, un câine foarte agitat, în general, nu face destulă

mișcare. Dar, în astfel de cazuri, am constatat adesea că stăpânii câinilor nu numai că nu au făcut nimic pentru a scăpa de acest comportament nedorit, dar chiar au reușit să realizeze contrariul, încurajându-l fără să știe.

Oamenii au tendința firească de a atribui câinilor propriile emoții, așa că primul lucru la care ne gândim când ne vedem câinele țopăind la întoarcerea noastră acasă este că e foarte fericit să ne vadă. Și de ce n-am gândi așa? Oamenii fericiți țopăie când au fost aleși să participe la un spectacol televizat sau când echipa lor a marcat golul câștigător. Oamenii țopăie când dansează și, în general, oamenii dansează numai când sunt fericiți.

Așa că venim acasă și câinele ne întâmpină țopăind sau învârtindu-se, iar reacția noastră firească este să fim și noi fericiți și să ne întâmpinăm câinele asigurându-l că ne-a fost la fel de dor de el. Ceea ce facem în realitate în acest caz este să acordăm afecțiune și atenție unui câine instabil, iar câinele primește un singur mesaj: „îmi place când te comporți așa!“

TEMPERAREA SURESCITĂRII

Primul pas în rezolvarea acestei probleme este să-ți ignori câinele când manifestă un astfel de comportament nedorit. În cazul în care câinele sare și se învârtește când vii acasă, pune în aplicare tehnica mea „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi“ (vezi capitolul 2, pagina 45). Nu băga în seamă câinele când este surescitat. În loc să-i dai atenție, poartă-te ca de obicei când vii acasă. Pune jos tot ce ai în mână, ocupă-te de treburile curente și așteaptă până când câinele se relaxează (obosit), înainte de a-l saluta și de a-i arăta afecțiune.

Metoda trebuie folosită și în cazul în care câinele sare pe musafiri, dar va trebui să-ți instruiști și musafirii. Oaspeții iubitori de câini au tendința de a tolera comportamentul lor agitat și le arată

afecțiune, probabil de teama de a nu părea nepoliticoși. Ca gazdă, îți poți educa oaspeții cerându-le să ignore câinele cât timp este

agitat. Dă-le asigurări că nici tu, nici câinele n-o să vă simțiți jigniți, ci, dimpotrivă, că vă ajută să vă educați câinele.

În general, întoarcerea acasă este și o bună ocazie de a-ți verifica energia. Câinele este oglinda ta. Ai tendința să te enervezi ușor sau ești în general violent? Dacă îți manifesti în mod constant surescitarea, atunci câinele îți va reflecta starea. Dacă vorbești tare, te agiți, te superi din orice fleac - totul îi va spune câinelui că așa trebuie să se poarte haita.

Desigur, ar trebui să consumi excesul de energie al câinelui printr-o plimbare pe jos lungă și susținută. Este un mod sănătos de a-și concentra toată energia asupra mersului înainte, alături de tine, epuizând-o. Dacă un câine este hiperactiv în timpul plimbării, dă-i de lucru punându-i în spate un rucsac, care îl va ajuta să obosească mai repede; greutatea îl va face să-și concentreze atenția asupra faptului că trebuie s-o care.

Un alt mod de a încerca să calmezi un câine surescitat este să faci apel la cel mai puternic organ al mirosului, nasul. Unele arome, cum este cea de lavandă, sunt calmante pentru om. Ele au același efect și în cazul câinilor, cu excepția celor cu mirosul foarte puternic. Consultă veterinarul pentru a afla ce arome sunt mai potrivite pentru câinele tău și cum este cel mai bine să intre în contact cu ele.

Cu toate că surescitarea poate părea o problemă oarecum inofensivă, pe termen lung este mai bine să-ți înveți câinele cum să te întâmpine cu o energie calmă, docilă și este mai sănătos să-i permiți câinelui să-și folosească excesul de energie într-un mod pozitiv și concentrat. Un câine care sare, se învârtește și aleargă poate părea fericit, dar așa percepe omul lucrurile. Un câine calm și echilibrat este mult mai fericit.

w COMPORTAMENT INADECVAT 2:

i—C' Agresivitatea

Agresivitatea câinilor este probabil una dintre cele mai frecvente probleme despre care mi se cere să vorbesc. Agresivitatea îmbracă multe forme. Unii câini sunt agresivi numai față de alți câini sau față de alte animale; unii, numai față de oameni; alții se dovedesc agresivi numai când e vorba de mâncare, recompense și jucării.

Agresivitatea câinilor este un comportament foarte vizibil și identificabil, mai ales pentru cei care trebuie să o suporte. Limbajul corporal al unor astfel de câini dovedește încordare și concentrare, și frecvent sunt zgomotoși: câinii agresivi vor mârâi, vor lătra, își vor arăta colții și adesea se vor repezi și vor mușca orice persoană sau animal care intră în raza lor de acțiune. Adesea, când sunt la plimbare, câinii agresivi sunt greu de controlat - trag în timp ce merg și latră la toți câinii sau oamenii pe care îi văd.

Agresivitatea poate fi una dintre problemele cel mai greu de rezolvat, mai ales în cazul câinilor care mușcă sau al celor care se află în „zona roșie”, adică acei câini care intră în stare de atac și care nu pot fi scoși din ea. În natură, când câinii dovedesc agresivitate, o manifestă numai până când au câștigat „disputa”. Scopul unui câine aflat în zona roșie, însă, este să omoare și nu se va opri până nu reușește.

Persoanele care au în casă un câine agresiv se simt în mod firesc agitate, dar asta nu poate decât să agraveze problema. Anxietatea, agitația și nesiguranța sunt toate forme de energie slabă și astfel de stări nu fac decât să-i aducă aminte câinelui că nu există în preajmă un șef de haită puternic. Dacă fiecare membru al familiei se teme de agresivitatea câinelui, atunci este

Deoarece trag și sar înainte, câinii agresivi sunt greu de controlat.

momentul să chemi imediat un profesionist. Câinii sunt capabili să simtă frica oamenilor și a altor animale, iar un câine agresiv va profita de o stare de energie slabă. De asemenea, în cazul în care câinele se dovedește agresiv cu unul dintre membrii familiei când mănâncă, apelează la un profesionist.

AGRESIVITATEA: CAUZE

Agresivitatea este adesea provocată de o combinație între frustrare și dominare. Câinele se poate simți frustrat din cauza lipsei de mișcare, și deci este încărcat de o energie care s-a acumulat. Câinii devin dominatori din cauza lipsei unei conduceri ferme din partea oamenilor din jurul lor. Combinația dintre frustrare și dominare îl determină pe câine să atace și să încerce să preia controlul. Fără reguli, limite și restricții, un câine nu știe ce trebuie să facă (vezi capitolul 4, pagina 83). Asta îi poate crea câinelui

o mare confuzie și o mare teamă, mai ales dacă acesta nu-și asumă în mod normal poziția de șef în haită - și, așa cum am mai spus,

marea majoritate a câinilor nu sunt șefi de haită înăscuți. Sunt foarte fericiți să fie subordonați.

Efectul unui câine agresiv, care nu a fost reabilitat, asupra oamenilor și a familiilor poate fi devastator. Am întâlnit familii care au devenit practic pustnice în propriile case, fără să primească musafiri și fără să-i lase pe prietenii copiilor să vină la joacă. În familii cu mai multe animale de companie toată lumea trebuie să joace jocul „ține separat animalele“, dacă au un câine agresiv care este mutat dintr-un loc în altul și ținut în spatele ușilor închise. Dacă problema este lăsată nerezolvată, inevitabil cineva va fi mușcat, ceea ce face ca oamenii să fie și mai speriați și mai frustrați, iar câinele să fie tot mai dominator. După ce mușcă a doua oară, cel mai adesea membrii familiei simt că nu au decât două soluții: sau scapă de câine sau îl eutanasiază. Așa că, pentru mine, rezolvarea unei probleme de agresivitate este una dintre cele mai mari provocări, pentru că în felul ăsta câinele rămâne acasă și oamenii sunt în siguranță.

TEMPERAREA AGRESIVITĂȚII

Cauzele fundamentale ale celor mai multe situații în care se manifestă agresivitatea sunt aceleași, și la fel sunt și soluțiile. Pentru a face față agresivității unui câine, toți membrii unei familii trebuie să se considere șefi de haită, iar câinelui trebuie să i se impună reguli, limite și restricții aplicate consecvent. În timpul procesului de reabilitare, procedați cu câinele așa cum ați face cu un om dus la reabilitare - câinele are o problemă care trebuie rezolvată și, până nu scapă de ea, nu trebuie să aibă aceleași avantaje și libertăți ca un câine care nu este agresiv. Asta nu înseamnă pedeapsă. Înseamnă un plan care va simplifica

STUDIUL DE CAZ

Teddy

Am avut de-a face cu mulți câini agresivi, și Teddy, un labrador metis galben, de nouă ani, a fost un caz tipic. Stăpânii lui, Steve și Lisa Garelick, l-au adoptat pe Teddy de pui. Era foarte energic și foarte agresiv din fire, dar pentru că familia Garelick n-a impus de la început o conducere fermă haitei, agresivitatea lui Teddy a continuat necontrolată, îndreptată împotriva oamenilor și a altor animale.

I-au tolerat agresivitatea timp de nouă ani. Inșă, odată cu nașterea fiicei lor, Sara (care avea doi ani și jumătate când i-am vizitat), au devenit tot mai îngrijorați. Ultimul lucru pe care îl doreau era ca Teddy s-o muște pe Sara. Totuși, interesant, Sara era singura persoană față de care Teddy nu se arăta agresiv. Asta petru că familia Garelick a făcut ce trebuia înainte ca ea să se nască: l-au pregătit pe Teddy pentru venirea unei persoane noi în familie, și apoi l-au făcut pe câine să înțeleagă limpede că noua ființă era foarte importantă. Fără să-și dea seama, au reușit să facă din Sara șeful haitei, dar tot nu puteau să facă același lucru pentru ei.

În loc să încerce să rezolve problema, familia Garelick a procedat așa cum o fac mulți oameni atunci când au câini agresivi - a evitat situațiile care puteau stârni agresivitatea. S-au temut că nu vor fi în stare să-și controleze câinele în astfel de situații. Când le-am dovedit că puteam controla agresivitatea lui Teddy scoțându-l din această stare de câte ori se manifesta, și-au dat seama că era posibil. Imediat ce le-am arătat că pot s-o facă și ei, au devenit mai puțin agitați și anxioși și mult mai încrezători, și au fost pregătiți să devină șefi de haită de succes. ■

viața câinelui cât timp durează reabilitarea. În special, fii foarte atent cu afecțiunea pe care i-o arăți. Ar trebui să-i oferi afecțiune numai atunci când câinele este într-o stare de calm, de supunere. Nu-i arăta *niciodată* afecțiune când câinele manifestă un comportament nedorit, în special agresivitate - asta nu face decât să-l învețe pe câine că poate fi agresiv pentru a primi afecțiune.

Stabilește reguli și limite. Dacă în mod normal câinele își petrece timpul pe canapea, acum impune-i restricții și asigură-te că stă pe jos. Nu-ți face griji că se simte jignit. Câinii nu gândesc așa. În realitate, va fi probabil mai greu pentru oameni să se obișnuiască cu noua regulă. Când oamenii umblă prin casă, asigură-te că niciodată câinele nu intră primul pe ușă într-o altă cameră; câinele trebuie să aștepte și să plece după oameni. Dacă încearcă să ți-o ia în față, întoarce-te la ușă și ia-o în altă direcție. Dacă sunt destule camere în casă ca să procedezi astfel, stabilește una dintre ele care să fie un timp interzisă câinelui și toți membrii umani ai haitei să fie consecvenți și să nu-i permită câinelui să intre în acea cameră.

De asemenea, în timpul reabilitării, strânge și pune de-o parte toate jucăriile, oasele și alte lucruri cu care câinele se joacă în casă, scopul fiind să-l înveți că totul îți aparține ție și că se poate juca numai în condițiile stabilite de tine. De cele mai multe ori câinele se consideră puternic dacă adună în jurul lui multe obiecte, așa că faptul de a fi înconjurat de o mulțime de lucruri pe care să le adune poate agrava problema unui câine agresiv.

Nu permite câinelui să-ți dea comenzi. Câinii încearcă adesea să ne atragă atenția cu ușoare ghionturi, punându-ne capul în poală sau sărind. Când face astfel de lucruri, nu-l băga în seamă; nici măcar nu-i spune „nu“. Ignoră pur și simplu comportamentul. În caz contrar, câinele ți-a spus ce să faci și tu ai executat.

NU MĂ PORT URĂT

Desigur, cât timp ține procesul de reabilitare, cel mai important lucru pe care trebuie să-l faci este să continui să impui câinelui să facă multă mișcare, ideile fiind plimbările lungi. Nu uita, mare parte din cauza agresivității este excesul de energie și trebuie să-l faci să consume această energie. Dacă plimbarea pare să nu fie destul pentru câine, pune-i în spate un rucsac, ca să-i dai o treabă care să-l ajute să-și consume energia, sau pune-1 să te tragă pe roțile sau să alerge alături de tine când te plimbi cu bicicleta. (În orice caz, trebuie să consulți un antrenor care să te învețe cum să faci acest lucru în siguranță.)

Un alt aspect important al mersului pe jos, în special când este vorba despre agresivitate, este legătura în interiorul haitei și impunerea liderului. În sălbăticie, haita de câini migrează împreună - în căutare de hrană și de apă, și pentru a explora și a-și stabili teritoriul. Cu cât călătoresc mai departe, cu atât e mai probabil să găsească mai multă mâncare și apă, iar teritoriul devine mai întins. Când dovedești o energie calmă, hotărâtă și preiei conducerea în timpul plimbării, devii șef de haită și indici direcția de care un câine agresiv are nevoie. Prin folosirea lesei, ai cea mai bună ocazie de a corecta pe loc comportamentele nedorite.

Ca animale de haită, câinii sunt în primul rând preocupați ca întreaga haită să alerge în liniște, și cei mai mulți câini preferă să fie subordonați, nu lideri. Agresiunea în haită este nefirească, iar membrii mai dominatori pun repede la punct un câine agresiv. Mult prea des, când aducem câini în haita noastră umană, uităm să le satisfacem nevoia de a le fi lideri, dar, în schimb, îi răsfățăm ca niște copii, oferindu-le o afecțiune pe care nu o merită. Fără un conducător puternic, câinii sunt împinși către un rol pe care

nici nu-1 vor, nici nu-1 pot îndeplini, așa că din cauza frustrării atacă totul. Oricum, agresivitatea nu este de obicei o problemă de nerezolvat, iar câinele o să-ți mulțumească prin loialitatea și afecțiunea lui imediat ce îi restabilești locul care i se potrivește în cadrul haitei.

COMPORTAMENT INADECVAT 3: **Anxietatea**

În lumea animală există două reacții naturale la un stimul amenințător: lupta sau fuga. Am văzut „lupta” în agresivitate, dar nu toți câinii reacționează în acest fel. Este cât se poate de firesc pentru un câine să se teamă de ceva care îl amenință, dar anxietatea nefirească apare atunci când câinii se arată extrem de temători față de lucruri care nu le pot face rău. Câinii fricoși pot manifesta o serie de comportamente, de la faptul că fug sau se ascund la primul stimul neașteptat până la faptul că rămân pe loc, tremurând îngroziți. Nu este ceva neobișnuit pentru astfel de câini să-și facă nevoile pe ei dovedind o supunere bruscă, ceea ce poate fi o situație neplăcută și pentru oameni. Astfel de câini se pot speria din orice, de la obiecte care cad la oameni care se mișcă și până la propria imagine reflectată în apă.

Mulți câini sunt fricoși și primul lor instinct este să fugă și să se ascundă de orice lucru nou. La limită, fuga devine o manifestare strict psihică. Ați auzit vreodată expresia „paralizat de frică”? Asta se întâmplă animalelor înspăimântate atât de tare încât își pierd orice capacitate de a-și controla corpul și fug ca să se salveze. În primul rând o ia razna mintea. În sălbăticie, astfel de animale speriate devin de obicei destul de repede prânzul altor animale.

Nu MĂ PORT URĂT

Totuși, nu trebuie să-ți imaginezi că astfel de câini nu pot fi periculoși. Orice animal care se simte destul de amenințat, chiar dacă pare paralizat de frică, mai poate să sară și să atace într-un ultim efort de supraviețuire. Dacă este lăsat necorectat, un câine poate deveni agresiv de frică, ceea ce se poate dovedi o problemă pentru acei oameni care au tendința de a compătimi și de a încerca să aline animalele speriate.

Pentru oameni și câinii fricoși poate fi dificil, dacă nu chiar imposibil, să aibă o relație împlinită. Încrederea este esența rezolvării problemei. Totul poate părea că merge bine, dar apoi câinele poate fi provocat de o mișcare greșită a omului. În astfel de cazuri, stabilirea unei legături de încredere poate fi extrem de dificilă. În plus, pentru câine este foarte nesănătos să trăiască într-o permanentă stare de anxietate, aceasta ducând la o creștere a ritmului cardiac, la o respirație rapidă și la un flux constant de adrenalină în organism. Un om care prezintă aceleași simptome este un om „stresat”, iar lucrurile stau la fel și în cazul câinelui. Anxietatea permanentă, necalmată poate fi periculoasă din punct de vedere fizic, dacă nu chiar fatală.

ANXIETATEA: CAUZE

Anxietatea paroxistică și frica excesivă sunt de obicei asociate cu un respect de sine scăzut, ceea ce pentru câini înseamnă că nu sunt siguri pe statutul lor. Asta se poate întâmpla din diferite motive. Poate au fost luați de la mamele lor prea devreme și astfel nu au învățat să experimenteze lumea mai întâi cu ajutorul nasului, apoi al ochilor și în cele din urmă cu ajutorul urechilor. De asemenea, ar fi posibil să fi ratat o socializare corectă prin felul în care mama i-a hrănit, curățat și corectat. Câinii pot avea un respect de sine scăzut dacă atunci când sunt mici sunt abuzați sau izolați.

STUDIUL DE CAZ

Luna

U

nul dintre cei mai anxioși și mai sperioși câini cu care am lucrat a fost Luna, un labrador metis galben, de un an și jumătate. A fost adoptată de la Pasadena Humane Society când era pui, de Abel Delgado, care a ales-o pentru că îi amintea de el însuși când era copil. Mi-a explicat că a crescut într-o familie mare de imigranți mexicani din Los Angeles, că amândoi părinții munceau tot timpul, așa că el era lăsat să le poarte de grijă fraților mai mici, existând permanent o temere în legătură cu ce făcea sau cu ce se presupunea că trebuia să facă.

Abel este acum profesor de muzică, dirijor și flautist, lucrează cu copii de școală în cadrul propriei fundații nonprofit și a reușit să-și depășească toate problemele de anxietate pe care le-a avut când era mic. În schimb, Luna n-a reușit la fel de bine. Așa cum o descria Abel, era îngrozită de orice mișca sau facea zgomot - în principiu de orice era viu. Orice obiect cu roți - biciclete, skateboarduri, camioane - o facea să intre în panică în timpul plimbării și nu se gândea decât cum să facă să fugă, fără să-i pese dacă e în siguranță.

Intr-o zi, în timpul plimbării, zgarda Lunei s-a rupt și câinele a fugit intrând direct în trafic, unde s-a atins de o mașină și apoi a dispărut pe cealaltă parte a străzii. Din fericire, Abel a găsit-o și nu era rănită. Dar era clar că Luna avea forma cea mai gravă a acestui tip de anxietate: reacția ei de a fugi a anulat orice instinct de autoapărare și literalmente a fugit de un pericol ca să dea peste altul. Și-a petrecut două luni întregi la Centrul de Psihologie Canină, dar, în cele din urmă, Luna s-a întors la viața ei alături de Abel, și acum poate chiar să-l însoțească la muncă, privindu-l liniștită în timp ce dirijează o orchestră mare și zgomotoasă de elevi. ■

NU MĂ PORT URÂT

Deoarece problema are rădăcini atât de adânci și de timpurii în viața câinelui, cazurile de anxietate au nevoie de mai mult timp pentru a fi rezolvate decât alte probleme, cum ar fi agresivitatea. De obicei, cu un câine agresiv obțin rezultate în prima jumătate de oră. Rezolvarea cazurilor de anxietate poate dura luni întregi.

TEMPERAREA ANXIETĂȚII

Cea mai bună modalitate prin care se poate rezolva lipsa de respect de sine a câinelui este puterea haitei - în aceste cazuri, puterea haitei câinelui în cauză. Dresajul organizat împreună cu alți câini va ajuta în ceea ce privește socializarea și va da unui câine anxios exemple de cum să se comporte. Asta înseamnă să lucrezi cu un antrenor, așa că va trebui să găsești unul care să te ajute să-ți descoperi energia corectă, dar și să înveți cum să te antrenezi personal în timp ce îți dresezi câinele.

Când un câine anxios începe să arate mai mult respect de sine, poți începe să-l expui la diferiți stimuli. O bandă de alergat este ideală pentru acest tip de exercițiu. Imediat ce câinele se simte bine mergând pe bandă într-un ritm constant, poți începe să folosești sunete sau obiecte care îi pot declanșa o reacție de fugă, scopul fiind să-l faci să nu mai reacționeze la ele. Motivul pentru care acest exercițiu funcționează este acela că mersul pe bandă implică creierul câinelui în mersul înainte, ceea ce este opus reacției de fugă. Situația îl obligă pe câine să asocieze stimulii care înainte declanșau teama cu acțiunea de a se îndrepta spre ei.

În continuarea procesului de rehabilitare, începe să-l expui unor situații diferite, progresând cu pași mărunți. Dacă este posibil, găsește un prieten sau un dresor care să aibă un câine, apoi plimbați-vă împreună în locuri unde se află și alți câini, apoi

și alți oameni; caută locuri cu zgomote și mirosuri neobișnuite; mergi pe lângă o alee pentru biciclete sau pentru patine cu rotile. Alături de oameni calmi, fermi și de alți câini echilibrați, câinele anxios va începe să aibă încredere în sine în astfel de situații. Acesta este și unul dintre puținele momente când recomand folosirea unei lese reglabile, dar cu moderație și grijă - vrei să încurajezi un câine anxios să fie în stare să se depărteze de tine și să exploreze, dar în același timp să se întoarcă la tine în caz că se sperie sau când îl chemi înapoi.

De obicei, câinilor anxioși le folosesc exercițiile de agilitate, pentru că le oferă o serie de sarcini clare pe care trebuie să le îndeplinească. Începe cu un grup sau două de exerciții și apoi mărește treptat numărul. Și nu uita - nu antrenezi viitorul campion mondial la agilitate; nu acesta este scopul. Îi dai câinelui o serie de mici obiective; încrederea câinelui va crește cu fiecare succes obținut.

În cazul în care câinele nu se dovedește anxios acasă, dar are un comportament temător când este în afara casei, atunci poți încerca să te folosești de simțul mirosului pentru a-i calma comportamentul. Începe prin a pune pe mână, înaintea unor momente plăcute pentru câine, cum ar fi ora mesei, o picătură sau două dintr-un parfum plăcut, de exemplu ulei de lavandă. Lasă câinele să cerceteze mirosul și să se obișnuiască cu el. Apoi, asociază în același fel acest miros cu plimbarea câinelui, punând câteva picături pe mână înainte de a lua lesa. În timp ce vă plimbați, dacă observi că se ivește o situație care în mod normal ar face câinele să intre în panică, scoate parfumul (înainte să se instaleze panica) și folosește-l ca să orientezi mintea câinelui spre simțul mirosului și spre asocierea plăcută pe care ai creat-o.

În sfârșit, de câte ori câinele intră într-o stare de panică, nu încerca să-l faci să se simtă mai bine cu afecțiune. În schimb,

păstrează-ți energia calmă, fermă și pune în aplicare tehnica mea „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi”. Spre deosebire de oameni, câinii interpretează afecțiunea, atunci când o primesc, ca pe o aprobare a felului în care se comportă în acel moment, și nu ca pe o încercare de a-i face să se poarte „mai bine”. Deci, dacă mângâi câinele și îi spui „O să fie bine” când este speriat, el înțelege că-i spui „E bine că ești așa. Te mângâi pentru că ești speriat”. Asta nu face decât să accentueze comportamentul nedorit.

Frica este o emoție puternică și pentru oameni, și pentru câini, dar câinii nu au capacitatea să o analizeze. Reacționează față de frică instinctiv, numai în două moduri: atacă sursa sau fug de ea. În cazul haitei, unii câini sunt apărători. Câinii care nu sunt apărători nu trebuie să-și facă griji în legătură cu ce li se va întâmpla când se apropie pericolul. Totuși, în afara haitei, câinii nu mai au nici o idee despre rolul pe care ar trebui să-l aibă. Când această nesiguranță se combină cu stimuli amenințatori, câinele intră în panică, își pierde încrederea în sine și nu mai știe cum să acționeze în situația dată. Cu toate că este o problemă greu de rezolvat, chiar și cel mai timid și anxios câine poate fi reabilitat în timp, cu răbdare și cu instrumentele potrivite.

COMPORTAMENT INADECVAT 4: **Frica de zgomote puternice**

Tunetul este unul dintre cele mai înfricoșătoare zgomote din natură. Dacă ai fost vreodată în aer liber și departe de un oraș mare în timpul unei furtuni cu tunete, atunci ai auzit bubuitul profund care pare să explodeze de pretutindeni și se rostogolește în valuri. Este aproape un sunet viu și e chiar plăcut să-l ascuți dacă nu ți-e

frică și înțelegi că se produce atunci când fulgerul lovește și încinge aerul. Dar pentru mulți câini este un zgomot înfricoșător.

Pentru câini nu este ceva neobișnuit să manifeste o teamă excesivă în prezența unor zgomote puternice, neașteptate. În afară de tunet, focurile de artificii, focurile de armă, rateul unei mașini, orice zgomot brusc pot declanșa această reacție. Nu este o întâmplare faptul că în Statele Unite, ziua de 4 Iulie și focurile de artificii coincid cu cel mai mare număr de câini fugiți de acasă în timpul unui an.

Nu e plăcut să vezi un câine care altfel e calm și fericit transformându-se într-o ființă distrusă, agitată, în timpul unei furtuni izbucnite din senin sau în timpul unei festivități. Din nefericire, odată ce un câine a intrat într-o astfel de stare, poate fi foarte greu de calmat. Așa cum am mai menționat, afecțiunea nu rezolvă nimic, doar accentuează starea instabilă. Și, din păcate, cu toate că 4 Iulie poate fi prevăzut, oamenii nu pot prezice cu exactitate starea vremii. Dacă poți, atunci probabil că ar trebui să-ți faci propria emisiune TV, în calitate de îmblânzitor de furtuni!

FRICA DE ZGOMOTE PUTERNICE: CAUZE Oamenii știu că tunetul este un fenomen natural. Cu toate acestea, pentru multe animale, inclusiv pentru câini, zgomotul puternic produs de tunet poate trezi o frică primitivă. Ei nu asociază lumina fulgerului cu izbucnirea zgomotului. Pentru ei, zgomotul vine de pretutindeni, deci nu există nici un loc unde să te ascunzi. De asemenea, zgomotul vine de sus, adică din direcția de unde atacă de obicei prădătorii.

TEMPERAREA FRICII DE ZGOMOTE PUTERNICE

Spre deosebire de alte probleme, este foarte greu să calmezi frica de zgomote puternice, deoarece zgomotele sunt fie imprevizibile,

NU MĂ PORT URÂT

fie se produc numai o dată pe an. Însă poți planifica dinainte ziua de 4 Iulie și nu e niciodată prea devreme să începi. Pregătirea din timp a câinelui pentru viitoarele focuri de artificii va preveni o mulțime de probleme și, în același timp, ajută la rezolvarea multor neplăceri produse de alte zgomote puternice neașteptate.

Poți începe în orice moment să pregătești câinele să se obișnuiască cu zgomotele. Înregistrează zgomotul făcut de focurile de artificii, de tunet, de explozii și alte sunete puternice, apoi pune câinele să le asculte, la un volum scăzut, în timp ce este implicat într-o activitate plăcută, cum ar fi masa sau joaca. Mărește treptat volumul în fiecare zi, până când câinele pare că s-a obișnuit și nu mai este deranjat de zgomote.

Dacă începe pe neașteptate o furtună, încearcă să distragi atenția câinelui cât timp durează aceasta. Exersează comportamentele de supunere, cum ar fi să se așeze sau să dea laba și dă-i o recompensă. Pune în spatele câinelui un rucsac sau pune-1 să meargă pe banda de alergat. Scopul este să-și concentreze atenția spre altceva decât spre tunet. Poți folosi și mirosul câinelui pentru a-i distra atenția de la zgomot, dându-i să miroasă arome plăcute, cum ar fi lavanda sau pinul. Dacă este necesar, ține câinele în lesă, lângă tine, chiar și în casă. Asta îl va împiedica să fugă și-l va ține aproape de energia ta calmă și fermă.

Nu uita că fiind om ai un avantaj - poți folosi fulgerul ca un indicator al momentului când urmează tunetul și apoi să-ți păstrezi energia calmă și fermă în timp ce aștepti răbdător zgomotul puternic, transformând totul într-un joc cu câinele. Anunță-1 „Vine, vine“ și apoi, după ce tunetul a lovit, bucură-te alături de el. Așa va începe să asocieze zgomotul puternic cu afecțiunea, iar energia ta pozitivă îi va demonstra că nu îți este frică.

Intr-una din zilele când știi că se vor organiza focuri de artificii, ia câinele la o plimbare lungă, cu mult înainte să înceapă

festivitatea și fa-1 să-și consume energia. Dacă în mod normal te

plimbi jumătate de oră, de data asta plimbați-vă două ore. Câinele va fi atât de obosit încât creierul lui nici nu va mai înregistra focurile de artificii. De asemenea, pentru a reduce intensitatea zgomotului și pentru a preveni reacția de fugă, poți folosi și dopurile de urechi pentru câini. Și, desigur, pentru cazul în care zgomotul îl face să fugă, asigură-te că are asupra lui codul unic de identificare, ideal un microcip cu codul de identificare.

Deși zgomotele puternice apar în natură, mulți câini sunt speriați de ele și, dacă e posibil, încearcă să fugă. Oricum, consumând energia câinelui prin mișcare, îndreptându-i atenția către altceva sau obișnuindu-l treptat cu zgomotele, vei reuși să parcurgi lungul drum către diminuarea reacțiilor negative, astfel încât o furtună de vară sau niște focuri de artificii vor deveni niște zgomote ca oricare altele.

, COMPORTAMENT INADECVAT \$: **ruga**

Unii câini sunt fugari, și cum se va ivi prima ocazie vor pleca. În unele cazuri, comportamentul se datorează unei situații favorabile și câinele va profita de o ușă sau de poarta deschisă ca să plece să exploreze. Alteori, câinele va încerca în mod activ să scape, săpând sub un gard sau sărind peste el. Probabil că ați văzut un astfel de comportament la câinii fără lesă din parc, cu o persoană care aleargă disperată după câine când e momentul să plece acasă, iar câinele refuză să vină, indiferent de câte ori îl strigă stăpânul, transformând totul într-o joacă gen „prinde-ma dacă poți“.

În realitate, pentru un câine este mult mai periculos să fugă în lumea civilizată decât în sălbăticie. Câinele se poate rătăci, poate

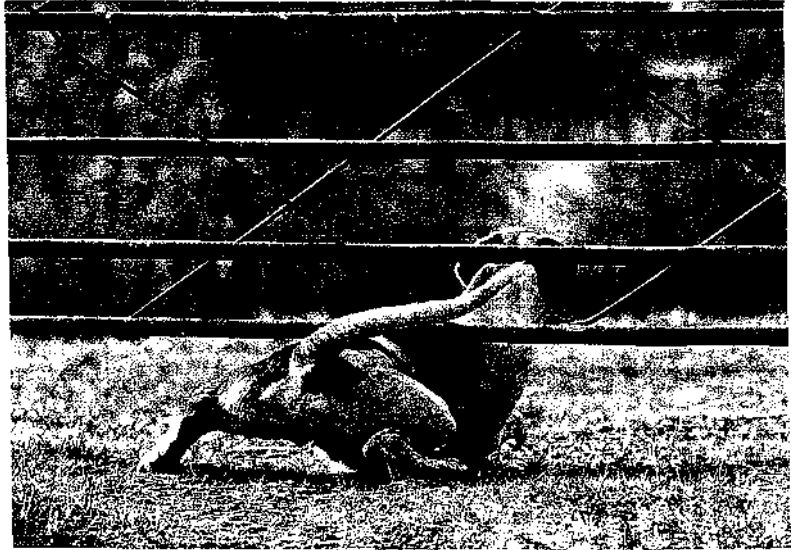

Chula

Chula, un Shiba Inu de doi ani, a fost un exemplu clasic de câine fugar, care o ștergea pe ușa de la intrare de câte ori o găsea deschisă. Pentru stăpânii ei, Rita și Jack Stroud, era o mare grijă, pentru că Chula ar fi plecat pur și simplu, fără s-o intereseze unde. Dacă ar fi încercat s-o oprească, ar fi transformat asta într-o joacă și ar fi fugit mai departe. Când era la plimbare, Chula trăgea, încercând să cerceteze sau să vâneze orice îi ieșea în cale. Acasă sărea de pe o mobilă pe alta, considerând că totul îi aparține.

În cazul Chulei, am înțeles imediat că Rita și Jack o plimbau numai o dată pe săptămână și că nu o certau când sărea pe mobilă. Deoarece rasa Shiba Inu a fost crescută pentru vânatoare, fiind un câine specializat în alungarea vânatului mic, instinctele naturale ale Chulei nu erau satisfăcute. Familia Stroud a recunoscut că au alintat-o; lipsită de disciplină, Chula era realmente șeful familiei. Tot ce era în casă și afară reprezenta regatul ei. Imediat ce familia Stroud a stabilit reguli, limite și restricții, comportamentul Chulei în casă s-a îmbunătățit și tendința de a fugi s-a calmat. Pot chiar să lase deschisă ușa de la intrare și Chula nu mai pleacă. ■

fi omorât sau rănit când fuge pe stradă. Poate fi găsit de cineva, dar fără un cod de identificare corect sau fără un microcip e posibil să nu se mai întoarcă niciodată la familia de unde a plecat. Câinii care folosesc orice ocazie ca să fugă vor ajunge până la urmă să creadă că sunt în fruntea haitei și vor fi imposibil de controlat sau de disciplinat acasă.

*Gardurile pot fi o tentație irezistibilă pentru câinii
cărora le place să hoinărească sau să vâneze.*

FUGA: CAUZE

Ca în multe alte comportamente greșite ale câinilor, principalele cauze ale fugii acestora de acasă sunt lipsa conducerii și a stimulării mentale, plus excesul de energie. Spre deosebire de oameni, care pleacă la muncă sau la școală și lasă câinii acasă, este cât se poate de neobișnuit în natură ca unul sau mai mulți membri ai haitei să-i părăsească pe ceilalți și să rătăcească pe cont propriu. Nu au un motiv ca să procedeze așa. Dacă un câine zărește vânatul, va alerta toată haita și vor vâna împreună.

Cu toate că orice câine poate avea un comportament de fugar, unele rase - în special din grupele de câini de lucru, ogarii și câinii de vânătoare - sunt mai tentate să fugă, pentru că își urmează instinctul înnăscut de urmărire a prăzii.

TEMPERAREA TENTAȚIEI DE A FUGI

În primul rând, sterilizarea sau castrarea câinilor le reduce tendința de a fugi, în special la masculi. Un câine castrat, mai ales la o vârstă mică, va scăpa de semnalele hormonale care induc dorința de a rătăci în căutarea perechii sau dorința de a-și revendica propriul teritoriu. Câinii castrați sunt mai puțin tentați să marcheze teritoriul în casă, să devină agresivi sau să se bată.

Apoi, este necesar să se stabilească limite, ridicând o barieră invizibilă la fiecare ușă. Pentru a face asta, membrii familiei trebuie să considere că aceste uși le aparțin, instruind câinii în așa fel încât să nu îndrăznească să treacă de ele fără permisiunea lor.

Începutul fiecărei plimbări zilnice este momentul ideal pentru un astfel de antrenament. În primul rând, câinele trebuie să fie calm, într-o stare de supunere și să stea liniștit înainte să-i pui lesa. Apoi, duci câinele la ușă, o deschizi, dar nu-i permiți să iasă. Obligă câinele să rămână în casă, cu ușa deschisă, și să aștepte. Primul trebuie să ieși tu. Câinele nu are voie să te urmeze până când nu-i dai un semnal clar și precis s-o facă. La întoarcerea acasă, repetă procedura în sens invers. Deschide ușa, dar nu permite câinelui să intre primul. Repetă procedeul în mod constant, de fiecare dată când plimbi câinele și modifică mereu durata timpului cât așteaptă câinele înainte de a intra sau de a ieși. Mai ales la început, înainte de a ieși pe ușă, lasă câinele să aștepte până când încetează să facă orice mișcare și este atent la tine.

În timpul plimbării propriu-zise, ține câinele aproape și folosește o lesă scurtă ca să-i ții capul în sus. Nu-i da voie să miroasă sau să cerceteze nimic de pe jos în prima parte a plimbării, «i

«
f

Continuă să mergi înainte, cu câinele la picior. După ce reușești să mergi un timp astfel, fără ca el să tragă, îl poți răsplăti lăsându-l să miroasă puțin pe jos, înainte de a reveni la mersul înainte, la picior.

În timpul plimbării, va trebui să stabilești limite, mai ales la intersecții, înainte de a traversa strada. Oprește-te la intersecție și obligă câinele să stea lângă tine până când devine calm și docil, dacă este posibil în poziția șezut. Câinele nu are voie să treacă strada până când nu-i dai voie; numai când tu treci strada poate să vină în urma ta. E posibil să ai nevoie de câteva încercări înainte să faci câinele să se oprească și să recunoască bordura, dar dacă ești consecvent și procedezi la fel la fiecare intersecție, în cele din urmă câinele se va opri iară să-i spui, recunoscând limita pe care ai stabilit-o.

În timp ce te ocupi de stabilirea acestor limite, va trebui să lucrezi cu câinele și comanda „aici”, termenul folosit de dresori pentru a cere câinelui să se întoarcă. Acest lucru ajută la reducerea tendinței câinelui de a transforma fuga într-o joacă de-a „prinde-mă dacă poți”. Pentru a aduce câinele înapoi poți folosi o lesă lungă. Depărtează-te cât mai mult posibil de câine și strigă-l. Dacă nu se întoarce, trage-l înapoi rulând lesa, apoi dă-i drumul și repetă acțiunea. Dacă vine atunci când îl chemi, recompensează-l cu afecțiune sau cu ceva bun.

În cele din urmă, când limita de așteptare înainte de a ieși pe ușă devine o a doua natură pentru câine, lucrează cu el să aștepte în afara ușii. Pentru acest exercițiu poți folosi tot o lesă lungă. Cere câinelui să stea într-un loc lângă ușă și apoi depărtează-te. În cazul în care câinele încearcă să plece de pe loc, corectează-l și obligă-l să se întoarcă în acel loc. Continuă în același fel cât timp este necesar până când câinele rămâne pe loc. Adesea, când câinele înțelege ce i se cere, se va întinde liniștit în locul respectiv.

Consolidează comportamentul de așteptare cu fiecare ocazie pe care o ai. Dacă iei câinele într-un loc necunoscut și unde este o ușă sau o poartă, cere câinelui să aștepte. Ar trebui să faci același lucru cu mașina, obligând câinele să stea înăuntru sau afară până când îi dai voie să iasă sau să intre.

Dacă tendința câinelui de a fugi te îngrijorează, un dispozitiv de urmărire GPS este o investiție rentabilă. Purtate la zgardă, aceste dispozitive includ un program de urmărire și o conexiune wireless. În cazul în care câinele se deplasează în afara unei zone stabilite, dispozitivul se activează și trimite un semnal pe telefon sau pe computer, indicând poziția de moment a câinelui.

Ca animale de haită cu instinctul teritoriului, câinii nu au o tendință firească să fugă de acasă. Cu toate acestea, fără suficientă mișcare, disciplină, stimulare mentală sau reguli, orice câine poate fugi pur și simplu din plictiseală, căutând ceva mai interesant în altă parte. Dacă îi oferi câinelui ce are nevoie și te asiguri că este echilibrat și satisfăcut, atunci nu are nici un motiv să fugă. Dacă îi stabilești reguli și limite în privința intrării și ieșirii din casă, câinele va fi mult mai puțin înclinat să profite de o ușă deschisă.

COMPORTAMENT INADECVAT 6:

Obsesia

Obsesia la câini este foarte diferită de cea a oamenilor. Deseori spunem că oamenii sunt obsedați dacă dovedesc un interes ieșit din comun pentru un hobby, un star de cinema, o echipă sportivă, iar cu excepția cazurilor extreme, acest gen de obsesie a oamenilor nu influențează viața de zi cu zi. Totuși, deoarece câinii nu trec prin filtrul minții și nu-și gândesc comportamentul, obsesia poate și de obicei interferează cu viața lor și cu cea a stăpânilor.

Ce înțelegem prin „obsesie“ la câini? Obsesia apare în momentul în care câinii se fixează pe un anumit comportament, se blochează într-o anumită stare mentală care îi ține concentrați pe un singur lucru. Comportamentul obsesiv poate avea multe manifestări: aleargă după umbre, lumini sau reflexii; fug sau se învârtesc încontinuu în cerc; se ling și se mușcă fără o cauză fizică reală, cum ar fi o boală de piele sau o tăietură. Când câinii ating acest nivel de obsesie, este foarte dificil să-i scapi de ea.

OBSESIA: CAUZE

Există două cauze principale ale obsesiei la câini. Una dintre ele este un exces de energie pe care câinele trebuie s-o consume. În acest caz, câinele va avea acest comportament până la epuizare. Acest tip de obsesie este de obicei cel mai ușor de corectat. A doua și cea mai dificilă cauză este nesiguranța. Acest tip de obsesie se poate dezvolta la câine din cauza unei traume sau a unui eveniment care a indus panica, în special dacă evenimentul are loc atunci când câinele este foarte tânăr. Când câinii manifestă un comportament nesigur, obsesiv, ne transmit faptul că le lipsește un conducător puternic și o direcție, ceea ce îi face să se concentreze în mod nesănătos pe ceva ce le dă un fals sentiment de securitate.

Uneori, nesiguranța poate duce la un exces de energie și alimentează ciclul obsesiei. Când un câine este într-o stare de permanentă alertă, produce un exces de energie ca și cum a luat cafeină - mereu anxios, mereu urmărind obiectul obsesiei.

Așadar, câinii a căror obsesie își are originea în nesiguranță, adesea își vor crea singuri o stare de exces de

lună sau două de corecții coerente și stabilind reguli, limite și restricții. *

energie, și asta se repetă în buclă: nesiguranța hrănește obsesia, care duce la accentuarea stării de anxietate, care creează exces de energie, care hrănește obsesia și așa mai departe.

Când vremea este prea caldă, ciclul poate fi periculos, căci câinele se încălzește excesiv. O stare mentală necorespunzătoare poate deveni cu adevărat un pericol fizic - dar problema poate fi rezolvată.

TEMPERAREA OBSESIEI

Pentru a ajuta câinele să-și recapete echilibrul, în primul rând trebuie să descoperi cauza comportamentului său. Este câinele tău nesigur, are un exces de energie sau este vorba de o combinație între amândouă? Descoperind cauza, vei reuși să stabilești cea mai bună soluție pentru animalul tău de companie.

Dacă ți se pare că un exces de energie este cauza, asigură-te că animalul face destulă mișcare în timpul plimbării și că îi distragi atenția când dă semne de comportament obsesiv, îndrumându-l spre o stare de spirit calmă și docilă. Câinii care sapă mereu în curte sunt de obicei frustrați din cauză că nu fac destulă mișcare. Dacă ai o rasă puternică, dornică să alerge și care rezistă mai mult decât tine la plimbare, încearcă să-i pui în spate un rucsac înainte de plimbare. Alternativ, câinele te poate trage cu patinele cu roțile sau cu bicicleta ca să se epuizeze înainte să obosești tu. De asemenea, îi poți deturna obsesia oferindu-i provocări mentale, cum ar fi o jucărie de cauciuc de mestecat cu o recompensă ascunsă în ea.

Pentru a reabilita un câine obsedat, animalul trebuie să fie scos din starea de spirit obsesivă când aceasta este pe cale să se instaleze, iar mersul pe jos este un mod ideal pentru a începe. (În cazul în care câinele nu arată un comportament obsesiv în timpul plimbării, felicitări. Pe jumătate ai reușit.) Ai nevoie de

o lesă scurtă și de o zgardă corectoare, care să stea sus pe gât, precum zgarda Illusion Collar. Folosește-o pentru a aplica o corecție cu o atingere ușoară imediat ce câinele dă semne că intră în starea obsesivă. Dacă îl atingi prea devreme sau prea târziu, tehnica nu funcționează. Momentul trebuie ales cu mare grijă.

În obsesiile care includ urmărirea lucrurilor, câinele va încerca să cerceteze pământul cu ochii. Scopul este să faci câinele să țină capul în sus, privirea în față, și să meargă înainte, în pas cu tine. Imediat ce câinele încearcă să lase capul în jos sau să privească în jur, distrat, aplică o corecție. Este important s-o faci în clipa când simți că animalul începe să intre în starea de spirit nedorită, și este vital să fii consecvent în aplicarea corecției.

La început câinele va încerca să „câștige“, rezistând mai mult decât tine, impunându-și voința. Nu renunța și nu ceda. Cel mai important este să nu te simți frustrat în cazul în care câinele nu ascultă de la început. Păstrează o energie calmă, fermă, tot timpul și nu uita: câinele nu are resentimente când îi arăți că ești capabil de o conducere fermă. În realitate, un câine nesigur va aprecia fermitatea, pentru că exact de asta are nevoie. Continuă să procedezi în acest fel la plimbare până când nu mai e nevoie să aplici corecția pentru a scăpa câinele de obsesie.

Între timp, trebuie să rezolvi și obsesia câinelui de acasă, procedând în același fel. Cu aceeași lesă și cu aceeași zgardă, plimbă câinele în jurul casei spre locurile unde își manifestă comportamentul obsesiv, apoi aplică corecția imediat ce câinele începe să intre în starea obsesivă. Trebuie să procedezi la fel în fiecare cameră în care câinele poate intra, ca să-l înveți că nu are voie să-și pună în aplicare obsesia numai pentru că este, de exemplu, în bucătărie.

În cele din urmă, în loc să se concentreze pe obsesie, câinele va trebui să înceapă să se concentreze asupra ta, cu energie calmă

și docilă. Acesta este momentul când îl poți lauda, îi poți oferi o recompensă sau orice altă încurajare pozitivă care se potrivește câinelui tău. Ca șefi de haită, noi trebuie să reorientăm această energie și să ne învățăm câinii că, pentru a le fi bine în lumea lor, nu trebuie să urmărească umbre sau să se învârtăască în cerc.

'jV

COMPORTAMENT INADECVAT 7:

Depozitarea

Unii câini vor căpăta obiceiul de a depozita, ascunzând mâncare, jucării sau bunătăți pe care le „îngroapă” în mobilă (de exemplu sub cuverturi sau sub pernele canapelei) ori le ascund prin colțuri, în dulapuri sau în alte locuri ferite. Nu puțini sunt stăpânii de câini care s-au dus la culcare și au găsit o grămadă de mâncare uscată sub pernă ori când au măturat sub pat au găsit toate jucăriile „pierdute” ale câinelui.

Lăsând câinele să depoziteze diferite lucruri îl faci să devină posesiv sau agresiv când e vorba de mâncarea ascunsă, pentru că își apără rezervele de oricine se apropie. De asemenea, este un obicei murdar și nesănătos, mai ales dacă îți hrănești câinele cu mâncare umedă sau îi dai oase necurățate. Îți poți imagina cât de neplăcut este să existe un miros neidentificat în casă și să descoperi peste câteva luni că se datorează unui morman de mâncare umedă ascunsă într-un dulap. (Ei bine, mirosul este neplăcut pentru oameni. Insectele și rozătoarele l-ar aprecia ca pe un banchet, alt motiv ca să nu accepți obiceiul.)

Până la urmă, cu toate că interiorul unei case nu este o pădure cu pământ moale peste tot, câinele nu va percepe neapărat lucrurile așa. Perna unei canapele poate semăna pentru câine cu

pământul, la fel și covorul. Lui nu-i pasă dacă este canapea din piele italienească de 3 000 de dolari sau una de 300 de dolari de la IKEA.

În acel moment își satisface doar instinctul natural de a săpa și de a îngropa. Un câine poate distruge la fel de bine și covorul, dar și covorul poate să rănească botul câinelui dacă încearcă să-l smulgă cu totul.

DEPOZITAREA: CAUZE

Depozitarea își are originea în comportamentul câinilor sălbatici și este o rămășiță a evoluției. În sălbăticie, sursa de hrană nu este sigură. Haida vânează. Uneori hrana va fi puțină sau deloc; alteori trag lozul cel mare și hrana este din plin. Deci, este foarte firesc pentru o haidă sălbatică să ascundă mâncarea care prisosește pentru a o avea la îndemână în momentele când vânătoarea nu e un succes, iar cel mai firesc mod de a ascunde mâncarea este să sape o groapă în care s-o îngroape.

În general, câinii din zilele noastre nu se confruntă cu problema asigurării regulate a hranei. Existăm noi care le dăm boabe sau hrană umedă după un program zilnic, mai mult sau mai puțin constant. Cu toate acestea, dorința înnăscută de a se asigura că vor avea hrană în cazul în care nu au succes la vânătoare îi poate determina pe unii câini să depoziteze surplusul. Mai ales pentru că există mereu o îmbucătură de hrană care prisosește, câinii care au acest obicei pot ascunde o parte din mâncare chiar înainte de a începe să mănânce, luând o cantitate și fugind cu ea în altă cameră. Nu fac asta pentru că nu le place să fie priviți când mănâncă. O fac ca să salveze cantitatea care își imaginează că este în plus.

TEMPERAREA TENDINȚEI DE A DEPOZITA Pentru a scăpa de obiceiul depozitării jucăriilor, trebuie să preiei controlul asupra acestora. Așa cum procedezi și în cazul rezolvării problemei agresivității, trebuie să strângi jucăriile pe care câinele le depozitează și să le pui într-un loc unde nu poate ajunge la ele. Nu-l lăsa să se joace decât cu o singură jucărie o dată - oricum nu se poate juca decât cu una. Pentru că nu mai are jucării în plus, va rămâne concentrat pe cea pe care o are în față și va rezista tentației de a o ascunde pentru că, dacă o face, nu mai are alte jucării.

Cel mai bun mod de a rezolva problema depozitării mâncării este să preiei controlul și să organizezi masa câinelui. Mai întâi ia câinele la o plimbare lungă, care îl va obliga să muncească pentru mâncare. Când te întorci acasă, pregătește mâncarea. Înainte de a umple castronul, cere-i câinelui să se așeze și să aștepte. Când este în stare să rămână așezat liniștit, transmițând o energie calmă, docilă, pune castronul în fața lui. Când se oprește din mâncat și pleacă de lângă castron, masa este gata. Ia castronul și nu-i mai da de mâncare până când nu repeți toți pașii de mai sus.

Luându-i castronul când a terminat de mâncat, ferești câinele și de tentația de a se întoarce mai târziu ca să ascundă ce a rămas. Va avea întotdeauna destulă mâncare, dar niciodată atât de multă cât să rămână și să fie păstrată pentru „zile negre”.

Depozitarea este unul dintre acele comportamente în care cele mai vechi instincte ale câinelui intră în conflict cu lumea modernă. Ironia este că, deoarece câinii trăiesc în prezent, faptul că îi hrănim atât de bine are ca rezultat declanșarea perspectivei foamei. Ei nu-și amintesc că le-ai dat un castron uriaș de mâncare ieri și nici nu știu că ai de gând să le dai și mâine. În schimb, nu văd decât un castron uriaș de mâncare în fața lor acum și o ocazie de a nu suferi de foame dacă reușesc să salveze mâncarea care prisosește.

Preluând controlul prin stabilirea meselor regulate, obiceiul neplăcut al depozitării este eliminat. De asemenea, ferește câinele de tendința de a deveni obez. O singură soluție, două avantaje.

^1 COMPORTAMENT INADECVAT 8:

-i) Lătratul excesiv

Este în realitate o simplă formă de manifestare a vieții. Câinii latră. Este una dintre formele lor de comunicare, cu multe cauze și sensuri posibile. Poate fi un simplu răspuns la un stimul brusc, cum ar fi prezența poștașului la ușă, sau poate fi o alarmă pentru a cere ajutor. În haită însă, în mod normal, câinii nu comunică între ei lătrând. De fapt, când o haită începe să latre, întregul grup răspunde la un stimul din afară sau la o amenințare.

Desigur, lătratul câinelui nu ar trebui să fie descurajat cu totul și, la momentul și în locul potrivit, este foarte folositor. Mulți ofițeri de poliție susțin că un câine cu un lătrat gros, care sună agresiv, este cel mai bun sistem de securitate pentru locuințe din lume. Câinii își folosesc lătratul pentru a-i avertiza pe oameni de diferite pericole, cum ar fi un incendiu în casă, și unii câini utilitari își avertizează prin lătrat supraveghetorii de iminența unei stări medicale, cum ar fi o criză de epilepsie sau scăderea nivelului de zahăr în sânge.

Acestea sunt exemple de lătrat la momentul și în locul potrivit. Totuși, nu ne dorim să avem un câine care să latre încontinuu fără un motiv clar, și nici care să continue să latre mult timp după ce momentul potrivit a trecut. Lătratul excesiv poate afecta corzile vocale ale câinelui. De asemenea, poate

STUDIU DE CAZ

Kuma

A

m lucrat cu un caz tipic de lătrat excesiv pentru Jason Zulauf, artist la Cirque du Soleil în spectacolul *KA*, din Las Vegas. Câinele lui, un American Eskimo, Kuma, lătra la orice, dar în special la musafiri, și nu se oprea când era corectat, liniștindu-se numai când era epuizat. Jason își descrie personajul din spectacol ca pe un clown poznaș, dar simpatic, o versiune exagerată a lui însuși. Din păcate, a luat personajul și energia lui acasă, lăsându-l pe Kuma să preia conducerea. Am început prin a-l învăța pe Jason cum să-și folosească energia calmă, fermă, ca să-și declare proprietatea asupra spațiului, în special în jurul ușii de la intrare. De asemenea, nu făcuse destulă mișcare cu câinele, deși trebuie să recunosc că într-un loc cum este Las Vegas, din cauza climei excesiv de calde, asta poate fi o provocare. Jason și Kuma au făcut progrese. Câteva luni mai târziu, cu toate că nu era complet reabilitat, lătra mai puțin și Jason îl controla mult mai bine. ■

crea probleme cu vecinii și poate duce la amendă sau la confiscarea câinelui.

LĂTRATUL EXCESIV: CAUZE

Așa cum am spus, câinii latră din multe motive, dar lătratul excesiv are o varietate de cauze, inclusiv acumularea de energie, frustrarea, anxietatea de separare sau plictiseala. Lătratul obsesiv este o manifestare a câinelui care spune în permanență „Nevoile mele nu au fost satisfăcute”*. Trebuie doar să-ți dai seama care sunt aceste nevoi și să le îndeplinești.

TEMPERAREA LĂTRATULUI EXCESIV

În primul rând acordă atenție situației în care apare lătratul. În cazul în care câinele latră non-stop când nu ești acasă, atunci poate fi un semn de anxietate de separare, de care ne vom ocupa mai departe în acest capitol. Secretul reducerii sau eliminării lătratului când nu ești acasă este să te asiguri că ai un câine echilibrat, aplicând formula: mișcare, disciplină, apoi afecțiune, în ordinea asta. Înainte de a pleca de acasă pune câinele să facă mișcare printr-o plimbare activă, oferă-i un loc unde să stea atunci când ești plecat și, după ce te întorci acasă, când câinele este într-o stare de calm și supunere, oferă-i afecțiune.

În cazul în care câinele latră când ești prezent, poți face mult mai multe pentru a rezolva problema, începând prin a rămâne calm în timp ce încerci să aplici o corecție. Foarte des am văzut persoane care corectează un câine strigând tare „NU!“ în special în cazul lătratului excesiv atitudinea nu dă rezultate. De ce? Pentru că un câine deja agitat nu o ia ca pe o corecție. Dimpotrivă, aude că te alături lătratului făcând și tu un zgomot puternic, încercând să rezolvi problema mărinzind zgomotul, nu faci decât să-i încurajezi comportamentul.

Încearcă să corectezi câinele și să-l oprești din lătrat cu o privire, cu un sunet cum ar fi „Șst!“ sau cu o atingere. Continuă să aplici corecția cât timp latră, dar într-un mod calm și hotărât. De fapt, poți obține rezultate mai bune cu un „Nu“ rostit foarte încet și liniștit, care se adresează clar câinelui, pentru că seamănă mai mult cu un mârâit de avertizare decât cu un lătrat puternic și nu exprimă o energie agitată din partea ta.

În cazul în care câinele continuă să latre la același stimul chiar și după ce ai încercat să-l corectezi, atunci pretinde că stimulul îți aparține. Cu alte cuvinte, folosește-ți energia și limbajul

corporal pentru a face câinele să se concentreze în altă parte, creând efectiv o barieră între el și cauza lătratului. De asemenea, orientându-ți atenția în altă parte decât cauza lătratului, îi comunică câinelui că nu prezintă un interes pentru tine.

Cauza lătratului oferă și un indiciu important despre starea de spirit a câinelui. Dacă se oprește la capătul curții lătrând neîncetat la vecini, asta înseamnă că este pe deplin satisfăcut mental de ce se petrece acolo și nu este satisfăcut acasă. Este în căutare de agitație și de provocare și le găsește acolo. Încă o dată, este momentul să te asiguri că face destulă mișcare în timpul plimbării și că are destule lucruri care să-l intereseze acasă pentru a nu se duce să caute în altă parte. Dacă ți se pare că nu ai nici o șansă să pui capăt lătratului excesiv, nu ezita să apelezi la un specialist în educarea câinilor.

La fel ca rosul, lătratul este un comportament firesc pentru câini, dar poate deveni o problemă când este excesiv sau când apare într-un moment nepotrivit. În funcție de cauza de fond, ar trebui să fii capabil să corectezi comportamentul câinelui oferindu-i satisfacție prin formula mișcare, disciplină, afecțiune și printr-o conducere calmă și fermă.

COMPORTAMENT INADECVAT 9: **Anxietatea de separare**

În sălbăticie, este ceva nefiresc pentru membrii haitei să o părăsească, așa că nu este un lucru normal pentru câini când oamenii îi lasă singuri acasă. Cu toate că mulți câini pot prezenta semne ușoare de anxietate când stăpânii lor ies pe ușă, starea nu se accentuează pe parcurs și sunt capabili să-și facă de lucru singuri până când haita se întoarce. Pentru unii câini, însă, absența

Anxietatea de separare este mai mult decât „mi-e dor de tine“.

stăpânilor este greu de suportat și dezvoltă ceea ce este cunoscut ca anxietate de separare. În cazurile grave, un câine poate da semne de neliniște din momentul când o persoană părăsește camera.

Anxietatea de separare se manifestă prin simptome cum sunt salivarea excesivă, scheunatul, lătratul, tentativa de distrugere sau de evadare, defecarea sau urinarea în casă sau în culcuș, zgârierea pereților sau a ușilor. În unele cazuri extreme, câinii chiar sar pe fereastră.

Este important ca anxietatea de separare să fie tratată imediat ce-ți dai seama de existența ei, deoarece poate fi un lucru periculos, atât pentru casă și bunuri, cât și pentru câine. Un câine care suferă de anxietate de separare poate distruge mobila, pantofii, hainele, actele, computerele și așa mai departe. Câinele poate distruge pereții, ușile, dușumelele și poate sparge geamurile.

De asemenea,

în efortul de a scăpa se poate răni singur. În cele din urmă, scheunatul sau lătratul câinelui pot determina vecinii să se plângă, ceea ce presupune și o vizită din partea protecției animalelor. În unele regiuni, câinii care fac zgomot excesiv pot fi luați și sechestrați.

ANXIETATEA DE SEPARARE: CAUZE

Anxietatea de separare apare atunci când un câine are un exces de energie, dar nu a fost învățat cum să se comporte când este separat de haita umană. În consecință, când haita pleacă, câinele va face tot ce poate ca să aducă haita înapoi sau s-o urmeze. anxietatea de separare se poate înrăutăți dacă, în drumul spre ușă, în loc să le ofere disciplină, oamenii le oferă câinilor afecțiune. Când câinele este deja într-o stare instabilă, afecțiunea nu face decât să accentueze energia negativă. De fapt îi comunică câinelui „E foarte bine să fii trist, e un lucru bun“. Dacă nu îți iei rămas-bun când pleci, nu-ți jighești câinele. Când doi câini interacționează, își termină întâlnirea pur și simplu depărtându-se unul de altul. Este un mod normal pentru câini de a se despărți.

TEMPERAREA ANXIETĂȚII DE SEPARARE Cel mai bun lucru care se poate face pentru tratarea anxietății de separare a câinelui este să-l ajuți să-și consume energia care o alimentează. Când câinele se trezește dimineața, nivelul de energie poate fi maxim. Scopul tău este să o epuizezi printr-o plimbare lungă sau prin alergare înainte de a pleca de acasă în timpul zilei. Când nivelul de energie al câinelui ajunge la zero, este un semn pentru el că e timpul să se odihnească.

Poți pregăti câinele pentru odihnă spunându-i „mergi la locul tău“, lăsându-l să se liniștească în patul sau în coșul lui, și apoi poți pleca. Scopul este să poți părăsi camera fără ca animalul să

Felia

Am fost odată chemat să tratez anxietatea de separare a unui câine pentru că, literalmente, viața întregii familii era pusă în pericol în această situație. După ce vecinii au făcut nenumărate plângeri din cauza scheunatului neîncetat al câinelui, Cindy Steiner și fiica ei, Sydney, au fost cât pe ce să fie evacuate. Câțelul lor, un terrier metis de un an și jumătate, pe nume Felia, manifesta o formă gravă de anxietate de separare de câte ori era lăsat singur acasă. Era și agresiv cu alți câini, și avea un comportament protector de câte ori Cindy îl lua în brațe, mârâind și repezindu-se la oricine se apropia de ea. Din fericire, folosind tehnicile pe care tocmai le-am descris, Cindy și Sydney au fost capabile să-l învețe pe Felia să intre într-o stare de calm înainte ca haita de oameni să părăsească apartamentul, iar eu le-am arătat cum să folosească un coș în care să creeze un spațiu sigur în care Felia să se retragă. Au avut nevoie de trei săptămâni și jumătate ca să-l schimbe pe Felia, dar încă locuiesc în același apartament și vecinilor nu le vine să creadă că este același câine. ■

se miște de la locul lui. începe cu perioade scurte, părăsindu-1 circa un minut, și revino. Când reușești să faci câinele să stea liniștit la locul lui timp de 15 minute, poți începe să ieși din casă și apoi să te întorci. începe cu 5 minute, apoi 10, 15, 30.

Poți constata că animalul nu stă în spațiul desemnat cât ești plecat pentru o perioadă mai îndelungată. Oricum, dacă ai asociat acel spațiu cu lipsa ta de acasă, câinele nu va încerca să te

caute. Poate se va ridica să cerceteze un zgomot, să bea apă sau să se întindă, întorcându-se apoi în același loc.

Când trebuie să pleci de acasă, ia-ți rămas-bun de la câine cu mult înainte de a pleca. Când este calm și docil și după mișcare, este bine să-i oferi puțină afecțiune și să-i spui că o să-ți fie dor de el cât o să lipsești. Cu siguranță, gestul o să-ți facă bine mai mult ție decât lui. Nu uita, în mod firesc câinii nu-și iau rămas-bun unul de la altul. După ce ai făcut ce ți-ai dorit ca să te simți mai bine, întoarce-te la rutină, punând în aplicare principiul „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi“. Dacă tu nu faci mare tam-tam în legătură cu faptul că te pregătești de plecare, nici câinele tău nu va face.

În natură, câinii nu pleacă aproape niciodată din haită, așa că separarea de stăpâni poate fi foarte stresantă. Este de datoria noastră să reducem energia care alimentează anxietatea de separare și să creăm un loc sigur pentru câine în lipsa noastră. Când pui în aplicare sfaturile de mai sus, nu uita să emani o energie calmă, fermă. Asta va da încredere câinelui și îl va ajuta să fie mai puțin anxios. Mai presus de orice, arată-i limpede care sunt așteptările tale în legătură cu locul unde ar trebui să stea și cu ce ar trebui să facă în timp ce ești plecat, creându-i un loc sigur pe care să-l asocieze cu o energie relaxantă.

.COMPORTAMENT INADECVATIO =>' Rosul distructiv

Practic, rosul este sinonim cu un comportament normal al câinelui, atunci când se întâmplă într-un mod potrivit și cu obiecte potrivite, și este de fapt un lucru bun, care poate fi încurajat. Ajută la întărirea și la curățarea dinților câinelui, îi dă o activitate

la care să se gândească și, în cazul puilor, calmează durerile de dinți și ușurează trecerea de la dinții de lapte la dinții definitivi.

Cu toate acestea, când câinii își ascut dinții pe obiecte nepotrivite, un astfel de comportament devine una dintre cele mai mari bătăi de cap pentru iubitorii de câini. Probabil că ai trăit acest sentiment - venind acasă, să îți găsești perechea de pantofi preferată făcută bucățele sau încărcătorul de la laptop transformat într-o bucată de plastic fără fir.

Și, totuși, în astfel de situații, disciplinarea câinelui la locul faptei nu este o idee bună. Sunt șanse să fi uitat deja ce a ros și să nu faci legătura între mustrea bruscă și penele împrăștiate peste tot prin casă. În realitate, în acest caz disciplina poate chiar înrăutăți lucrurile. Faptul că țipi la el fără un motiv evident pentru el nu face decât să-l agite, și rosul poate fi modul lui de a se calma. Dacă momentul în care aplici disciplina nu este cel potrivit, îți poți lua adio și de la alți pantofi la care ții.

Obiceiul de a roade poate fi foarte periculos și pentru câine. Poate rupe obiectul în bucățele pe care să le înghită, ceea ce îi poate afecta esofagul, stomacul sau intestinele. Poate trage de un cablu care este conectat și se poate arde sau electrocuta sau poate declanșa un incendiu.

Deci, în acest caz, provocarea este să te asiguri că o activitate absolut firească și sănătoasă pentru un câine rămâne orientată spre obiectele potrivite.

ROSUL DISTRUCTIV: CAUZE

Cel mai adesea, câinii adulți rod ca să se calmeze și să-și ocupe mintea cu ceva interesant de făcut. Poate fi o reminiscență a comportamentului determinat de dinți pe vremea când erau pui, când rosul ajuta la calmarea durerii de gingii când le dădeau dinții. Asocierea cu senzația de „calmare a unei stări neplăcute”

din copilărie poate fi suficientă să aducă un câine adult la o stare

de calm și supunere. Calmul și supunerea sunt foarte bune; este exact ceea ce îți dorești. Numai că nu trebuie să le obții pe seama distrugerii propriilor lucruri.

TEMPERAREA TENDINȚEI DE A ROADE

Este mult mai ușor de corectat acest comportament dacă prinzi câinele cu obiectul interzis în gură, deoarece poți asocia direct corecția cu comportamentul.

Am discutat deja despre cât este de important să-ți păstrezi calmul. Corectează câinele cu o atingere ușoară, delicată, cu degetele, pe ceafa sau pe crupă. Rostul gestului este să distragă atenția câinelui de la obiect. Nu încerca să iei obiectul până când câinele nu-i dă drumul după aplicarea corecției. Dacă nu-i dă drumul, distrage-i atenția cu un obiect potrivit, cum ar fi o jucărie de ros sau ceva bun de mâncare, ceea ce l-ar face să lase obiectul și să-l ia pe cel potrivit.

Imediat ce câinele a lăsat obiectul, spune-i că îți aparține. Folosește-ți energia și limbajul corporal ca să stabilești o legătură între tine și obiect și să-i arăți limpede câinelui că obiectul este al tău. Este util să-ți imaginezi o limită invizibilă în jurul tău și al obiectului. De asemenea, poți să ridici obiectul și să-l ții aproape de corpul tău în timp ce manifesti o energie calmă și fermă, comunicându-i prin gesturi, cât se poate de clar, „este al meu“. Dacă vei încerca să observi doi câini care stabilesc căruia dintre ei îi revine o jucărie unică, vei vedea că cel care câștigă de obicei nu trebuie să folosească decât limbajul corpului și energia, fără să recurgă la mârâit sau la agresivitate. Câinele se va așeza pur și simplu deasupra obiectului și apoi îi va trimite celuilalt câine o privire de avertizare. Acesta este felul câinelui de a spune „este al meu“.

În cazul în care câinele sau cățelușul este unul care roade, fa tot ce poți ca să-i oferi jucării sigure, bune de ros. Consultă medicul veterinar în privința obiectelor comestibile, cum ar fi oasele, pielea netăbăcită sau alte obiecte de ros. Asigură-te că jucăriile din

cauciuc sau din plastic sunt destul de mari ca să nu le înghită, și că nu sunt atât de mari încât să se înțepenească în gură, mai ales dacă au o gaură în ele. Fii deosebit de atent cu jucăriile care sunt făcute să se ascundă în ele ceva bun. Cu toate că de obicei sunt bine făcute, asigură-te că au găuri la ambele capete - una prin care câinele să încerce să scoată recompensa, și cealaltă ca să lase aerul să iasă, în așa fel încât să nu se creeze un vacuum care să prindă limba câinelui înăuntru. Gaura de aerisire ar trebui să fie cel puțin de dimensiunea degetului mic.

Oamenii adulți au 32 de dinți, dar câinii adulți au cu zece mai mult. În plus, dinții din față ai unui câine sunt ascuțiți și mai tăioși decât ai noștri, iar fălcile, în spate, unde se află molarii pentru mărunțit, sunt mult mai puternice decât ale oamenilor. Un om își poate rupe un molar într-un cub de gheață. Câinele poate rupe cu ușurință în două un os cu molarii. Deci, din punct de vedere biologic, câinii consideră rosul calmant și interesant. Nu descuraja câinele dacă roade ce trebuie, dar nu lăsa niciodată un câine să roadă în permanență obiecte nepotrivite.

► O bază solidă

Orice câine va avea din când în când un comportament nepotrivit. Dar folosind tehnicile din acest capitol, vei fi pe drumul cel bun pentru a rezolva problemele când apar. Folosind în același timp legile, principiile și tehnicile din capitolele anterioare, vei realiza o bază solidă și metodele pentru a crea echilibrul în haită.

Aceste instrumente au un rol important în toate aspectele relației tale cu câinele. Dar știai că le poți folosi în propria viață chiar înainte de a avea un câine? În capitolul următor o să-ți arăt cum să aplici toate aceste sfaturi când îți cauți câinele perfect, care să se potrivească stilului de viață și energiei tale.

Alegerea câinelui care ți se potrivește

I ntr-o sâmbătă după-amiază am primit un telefon de la bunul meu prieten, producătorul de film Barry Josephson. L-am cunoscut pe Barry acum vreo zece ani. Ne-am întâlnit în parcarea unui restaurant în anul 2000, cu mult înainte de a avea show-ul TV și înainte ca cineva să știe cine era Cesar Millan. A devenit unul dintre primii mei clienți din rândul „celebrităților”^{1*}.

Aveam o haită de vreo 12 câini în partea din spate a vechii mele camionete. Eu nu l-am observat pe Barry, dar el m-a văzut în timp ce dădeam fiecăruia câine comanda să sară din camioneta parcată. Fiecare câine a așteptat răbdător până i-am dat comanda. Barry a fost impresionat. De atunci i-am dresat toți câinii lui Barry.

Doi dintre câinii lui au murit de curând, și era încă afectat de pierderea lor. Al treilea câine al lui Barry, un pitbull de rasă pură, pe nume Gusto, era la fel de trist. Barry mi-a explicat că soția lui, Brooke, și-a dat seama că Gusto era atât de supărat, încât trebuia să mai ia un câine. Barry a convins-o să aștepte până când mă întorceam dintr-o călătorie în străinătate ca să pot ajuta familia să-l găsească pe cel care i se potrivea cel mai bine. Totuși, Brooke

n-a mai avut răbdare și s-a dus la o organizație de salvare ca să adopte un pui. Din nefericire pentru Brooke, îngrijitorii i-au dat un câine foarte energic, care nu era compatibil cu Gusto. Când Brooke a adus cățelul acasă, a început s-o muște pe fetița lor de trei ani, Shira. Sigur, Gusto n-a tolerat acest lucru și a intervenit ca s-o apere pe Shira. Din acea zi, Gusto nu l-a mai băgat în seamă pe cățel. Cu toate că soții Josephson și-au dat seama că puiul nu se potrivea cu familia lor, au decis să-l păstreze (ținându-l departe de Shira, desigur) până când îi vor găsi o familie potrivită.

Genul ăsta de întâmplare se repetă de mii de ori, pentru că oamenii nu cunosc toate etapele necesare alegerii unui câine care să li se potrivească. A alege un câine nu înseamnă pur și simplu să mergi la un adăpost și să iei unul - există o mulțime de elemente de care trebuie să ții cont. De exemplu, atracția energiilor compatibile. Incompatibilitatea energiilor poate fi un dezastru. Combinați incompatibilitatea cu introducerea necorespunzătoare a unui nou câine în haită și veți obține rețeta unei situații triste, dar cât se poate de obișnuite, a unui câine salvat care este trimis înapoi la adăpost. Când adopți un câine, faci promisiunea de a-i purta de grijă toată viața. Li ești dator câinelui să-ți faci temele și să alegi cu grijă.

După cum văd eu lucrurile, alegerea unui câine trece prin trei etape esențiale: autoevaluarea, evaluarea câinelui și, în cele din urmă, drumul spre casă.

FAZA i: Autoevaluarea

Această etapă începe cu o privire sinceră asupra ta și a vieții tale. Trebuie să ai în vedere diferitele aspecte ale vieții tale și modul în

care un câine se armonizează cel mai bine cu ele.

^—„y
;f. |) AUTOEVALUARE i:

A—/) Este o problemă de familie

Când decizi să iei un câine, decizia trebuie să includă fiecare membru al haitei umane, pentru că fiecare dintre voi va trebui să fie șef de haită. Va trebui ca toată lumea să fie de acord cu adoptarea unui câine. Dacă tata a promis copiilor un câine și mama a avut obiecții la această decizie, faptul poate crea probleme în lanț, în special în cazul în care copiii se plictisesc de responsabilități și mama se enervează că este singura care hrănește și plimbă câinele. Trebuie să purtați cu toții o discuție deschisă despre câine și despre felul în care fiecare membru al familiei poate participa la creșterea lui în mod real.

Iată câteva întrebări la care ar trebui să vă gândiți:

- Dacă aveți copii, sunt destul de mari pentru răspunderea de a împărți rolurile de conducător și de îngrijitor? Dacă nu sunt destul de mari pentru asta, sunt destul de maturi ca să înțeleagă că un câine nu este o jucărie și să-i respecte teritoriul?
- Înțeleg copiii că un câine este un membru al familiei și nu „aparține” unui copil mai mult decât altuia?
- Va fi cineva mereu acasă cu câinele, sau toată familia pleacă dimineața devreme și se întoarce seara?
- Familia obișnuiește să plece în vacanță? Dacă da, veți schimba modul de călătorie și de cazare pentru a putea lua și câinele? Ce veți face în cazul în care câinele rămâne acasă? Aveți prieteni pe care să vă bazați, o familie sau o canisă de încredere care poate avea grijă de câine cât timp lipsiți?

- Suferă cineva din familie de vreo alergie care ar face imposibilă adoptarea anumitor rase? (Dacă da, ar trebui să aveți în vedere rasele hipoalergene, cum este câinele de apă portughez.)

AUTOEVALUARE 2:

Analizează spațiul în care locuiești

Înainte de a începe să cauți, trebuie să înțelegi „regulile, limitele și restricțiile“ pe care ți le impune spațiul de locuit. Asigură-te că ai voie să ții un câine acolo unde locuiești. Dacă închiriezi, verifică contractul sau citește statutul asociației de locatari pentru a afla care sunt restricțiile legate de animalele de companie. În sfârșit, asigură-te că ai luat la cunoștință de legile locale cu privire la câini în comunitatea ta.

Apoi, aruncă o privire în jur. Care este situația ta locativă? Ai un apartament mic sau o casă mare cu grădină? Este un cartier de la periferie, cu drumuri lungi pentru plimbare și multă verdețură, sau este un oraș mare cu câteva petice de iarbă și trafic intens? Când te gândești să-ți iei un câine, încearcă să-ți imaginezi ce rasă se potrivește în spațiul în care locuiești. Un câine foarte energic ar fi probabil total nepotrivit pentru un cartier aglomerat.

Gândește-te apoi la planul casei. Ai în casă camere în care câinele nu are voie? Dacă da, cum te gândești să-i restricționezi accesul? Va avea câinele voie pe mobilă sau nu? Unde își va petrece câinele majoritatea timpului? Dacă începi prin a analiza „regulile casei“ înainte de a începe să cauți, îți va fi mult mai ușor să înțelegi de ce fel de companion ai nevoie.

AUTOEVALUARE 3: Evaluează-ți energia

Trebuie de asemenea să ai în vedere stilul de viață al familiei tale și nivelul ei de energie. Sunteți o familie de oameni comozi care preferați să vă petreceți timpul în fața televizorului, a computerului sau a jocurilor video imediat după cină și nu vă mișcați până la culcare? Sau sunteți o familie activă și în fiecare weekend plecați în excursie sau la plajă, ori în altă aventură? Nu ar trebui să adoptați un câine cu un nivel mai mare de energie decât al propriei haite - decât dacă aveți de gând să vă schimbați stilul de viață ca să se potrivească energiei câinelui. Un dalmațian sau un terrier Jack Russell, care sunt foarte energici, ar fi o alegere proastă pentru o familie cu o energie redusă, dar s-ar simți foarte bine cu niște excursioniști matinali.

Evaluează în mod corect starea emoțională a familiei. Este poate cel mai important factor, pentru că energia din familie va afecta mult comportamentul câinelui. În multe dintre cazurile mele, era suficient să arunc o privire câinelui ca să îmi dau seama imediat că există o problemă în relațiile din familie.

Trebuie să fii sincer și să stabilești dacă există probleme nerezolvate în dinamica familiei, indiferent că sunt între soți, între frați sau între părinți și copii. Câinii preiau cu ușurință energia instabilă și, simțind problema din haită, vor încerca să-și asume rolul de șef. Se întâmplă frecvent ca un câine să încerce să „protejeze” membrii puternici ai haitei umane de cei slabi, devenind posesiv și, uneori, agresiv.

STUDIU DE CAZ

Roșie, un Staffie stresat

C

u o lună înainte de a începe filmările pentru reality show-ul *Leader of the Pack*, producătorul executiv Gregoiy Vanger și asistenta mea, Cheri Lucas, au mers cu avionul la Londra ca să înceapă selecția câinilor pentru show. Prima oprire a fost la Animal Helpline, în Peterborough, Anglia. Așa cum se întâmplă la multe adăposturi, voluntarii care alcătuiesc personalul nu au cunoștințe pentru a putea rezolva multe dintre problemele de comportament cu care trebuie să se confrunte.

Făcând un tur al centrului, Cheri a întâlnit-o pe Roșie, un minunat terrier Staffordshire. Abandonată la un adăpost pentru eutanasiere de prima ei familie, Roșie era programată să fie eutanasiată în câteva zile, dar Animal Helpline a scos-o din adăpost, luând-o la ei.

Cu toate acestea, din cauza stresului, Roșie dezvoltase o formă necontagioasă de râie. A fost din nou plasată într-o casă iubitoare, dar noul stăpân a făcut o alergie gravă la ea și a ajuns la spital cu un șoc anafilactic. Cu părere de rău, Roșie a fost din nou trimisă la Animal Helpline...

Așadar, datorită lui Cheri, Roșie a devenit membră în echipa show-ului *Leader of the Pack*. Câteva săptămâni mai târziu, era în avion spre centrul nostru de psihologie canină din Spania, fără să știe ce aventură avea s-o aștepte. Imediat ce a ajuns, am început să facem eforturi serioase pentru a o trata pe Roșie de râie. Problemele de comportament ale lui Roșie erau medii, dar a devenit foarte pricepută în manipularea oamenilor. Înainte nu avusese nici o regulă și nici o limită, și dacă nu voia să meargă, ei bine, nu mergea nicăieri.

Personalul meu și cu mine am reușit s-o reabilităm pe Roșie foarte repede. Nu ne-a trebuit mult timp s-o schimbăm - n-a fost nevoie decât de un lider puternic. Dar acum aveam nevoie de o familie cu care Roșie să se potrivească. Problema era: cine corespundea acestui profil?

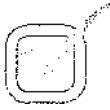
Au concurat mulți candidați pentru adoptarea lui Roșie, printre care o femeie care a supraviețuit cancerului, pe nume Debbie, și o familie cu doi copii. Debbie era într-o călătorie care să-i schimbe viața - nu se luptase numai cu cancerul, ci și cu obezitatea și cu o depresie severă. Debbie a decis să apară în show-ul *LeaderofthePack* pentru a găsi un câine care să facă parte din noua ei viață. Echipa de producție a preferat familia cu doi copii adorabili, pentru că au vrut ca Roșie să aibă familia iubitoare, stabilă, pe care o merita.

Totuși, eu am decis că Roșie s-ar potrivi mai bine cu Debbie. Am fost convins că Debbie și Roșie aveau un scop comun - amândouă aveau nevoie de reabilitare și reprezentau o provocare suficientă una pentru cealaltă pentru ca dragostea și aprecierea lor să crească în procesul de vindecare. Sunt încântat să vă spun că Roșie și Debbie sunt foarte fericite împreună.

Debbie se implică în procesul de a o ajuta pe Roșie să devină un câine de companie perfect, iar Roșie pare să-i dea un nou țel în viață lui Debbie. *

AUTOEVALUARE 4: **Cum stai cu portofelul?**

Se presupune că este nepoliticos să vorbești despre bani, dar trebuie să te gândești serios dacă familia își poate permite un câine. A avea grijă de un animal de companie costă. În afară de costurile inițiale pentru adopție, microcip, acte, accesorii și sterilizare sau castrare, există cheltuieli lunare pentru hrană și cheltuielile anuale pentru îngrijirile medicale. Acestea pot fi diferite în funcție de tipul și de dimensiunea câinelui, precum și de locul unde stai, dar Societatea Americană pentru Prevenirea Cruzimii față de Animale (ASPCA) apreciază că, în medie, cheltuielile pentru întreținerea lunară a unui câine se ridică la circa 70 de dolari.

Suma nu include cheltuielile cu medicul veterinar și asigurarea pentru animale de companie. Dacă nu ai asigurare pentru animal de companie, trebuie cel puțin să ai un cont de economii separat, cu câteva mii de dolari disponibili pentru cazuri de urgență. La fel ca oamenii, animalele se rănesc și se îmbolnăvesc. Având această sumă asigurată, scapi de griji în perioada de refacere a câinelui.

FAZA 2: Evaluarea câinelui

După ce ai făcut o evaluare corectă a stilului de viață al familiei, a nivelului de energie și a dinamicii, a venit timpul să începi să te gândești ce fel de câine ar trebui să-ți iei în haită.

v- Vârsta este mai mult decât un simplu număr

Cățelușii sunt drăguți și adorabili și nu se găsesc ușor în adăposturi deoarece sunt primii adoptați, dar adevărul este că puii cer o investiție mai mare de timp, energie și bani ca să-i iei în familie. Multe probleme de comportament care mai târziu necesită ajutor profesionist își au originea în felul în care este crescut cățelul. În afară de situația în care tu sau un alt membru al familiei poate sta cu el tot timpul câteva luni până la un an și sunteți capabili să vă petreceți acest timp cu formarea lui consecventă, un astfel de pui nu este alegerea ideală.

Câinii ajung la maturitate între vârsta de un an și cea de un an și jumătate și, dacă au fost crescuți corect până în acest moment, e mai puțin probabil să aibă probleme. Va trebui cel puțin să fii în stare să identifici potențialele probleme în timpul întâlnirii în care cunoști câinele la adăpost sau la asociația de salvare și să decizi dacă ești dispus să te ocupi de rezolvarea lor. Este mult mai puțin probabil ca un câine adult să distrugă casa și, în funcție de temperament și de rasă, nivelul lui de energie este, în general, mai scăzut decât cel al unui pui. Dacă nu ai suficient timp pe care să-l dedici câinelui, atunci un adult sub șapte ani este o alegere bună.

Totuși, nu exclude câinii în vârstă. Vor fi alături de tine încă multă vreme și, de obicei, sunt mai echilibrați și cu o energie mai redusă decât semenii lor mai tineri. Dacă ai un spațiu limitat și nu ai mult timp pe care să-l dedici dresajului și plimbării unui câine, atunci un senior prietenos se poate potrivi perfect cu familia ta. Va trebui însă să faci concesia de a te confrunța cu cheltuieli mai mari pentru veterinar - un câine mai bătrân este însă ideal pentru cineva care nu are copii în casă, cum ar fi o persoană singură sau un cuplu căsătorit ai cărui copii au plecat.

Când te gândești să adopți un câine, nu uita să iei în considerare vârsta și nivelul tău de energie. Pentru o persoană în vârstă poate fi prea greu să se ocupe de un pui cu multă energie, în timp ce unui câine mai bătrân i-ar fi greu să țină pasul cu o persoană energetică de 20 de ani. Insist, ar trebui să adopți un câine cu același nivel de energie sau mai scăzut decât al haitei umane. Ținând cont de toate aceste variante privind vârsta, vei avea mai multe șanse să găsești câinele potrivit.

~vj EVALUAREA CĂINELUI 2: ~—Ă Cunoaște rasa

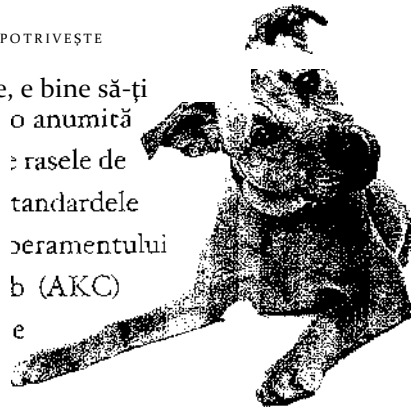
Așa cum am arătat, câinii trebuie apreciați în primul rând ca animale, apoi ca specie, ca rasă și la urmă după nume, în această ordine, dar rasa poate deveni mai importantă în cazul adopției și al deciziilor referitoare la potrivirea cu stilul de viață. Cu cât rasa este mai pură, cu atât e mai probabil ca un câine să prezinte trăsături caracteristice rasei și, prin urmare, să aibă nevoi specifice.

În capitolul 3, am vorbit despre șapte grupuri de câini: sportivi, de vânătoare, pentru mânăturmele, temeri, câini-jucărie și de agrement (vezi pagina 63). Pentru a satisface nevoile câinilor din aceste grupuri va trebui să-i pui să facă o activitate potrivită cu instinctele rasei lor. De exemplu, câinii sportivi pot avea nevoie să-și petreacă timpul aducând înapoi lucruri care li se aruncă, în vreme ce câinii utilitari pot fi fericiți să poarte un rucsac în spate în timpul plimbării. Terrierii trebuie să fie frecvent stimulați prin provocări mentale și adoră să depună o activitate pentru recompensă, așa că au nevoie de jucării care să le permită „să găsească bunătăți“. Câinii de vânătoare sunt alergători neobosiți, așa că este foarte bine pentru ei dacă îți place să alergi sau să mergi

cu bicicleta.

Când ai în vedere să-ți iei un câine, e bine să-ți faci o anumită temele, în special dacă ești atras de rasele de rasă. Găsești multe informații standardele despre câini atât în cărți, cât și Online, temperamentului iar s b (AKC) de clasificare a raselor pe baza tem] e stabilite de American Kennel Clu reprezintă un ghid excelent pentru te așteaptă.

Din păcate trăim într-o lume cu legi pentru diferite rase; multe clădiri de apartamente și asociații de locatari nu vor accepta anumite rase, așa că trebuie să te informezi și în legătură cu acest aspect. Deși agresivitatea este o caracteristică a unui animal cu o energie dezechilibrată, din păcate adesea se atribuie întregii rase, fără să se țină cont de comportamentul sau de temperamentul tipic al câinelui. Uneori nici măcar nu contează dacă un câine este membru pursânge al unei anumite rase; dacă pare să fie o rasă agresivă, este considerat agresiv. Lennox era un câine de rasă mixtă din Anglia, care semăna vag cu un pitbull și nu dovedea un comportament agresiv. Statutul rasei lui a fost suficient pentru ca Belfast City Council să-l confişte și, în cele din urmă, să-l sacrifice, în 2012, în pofida protestelor internaționale. Insist ca mai întâi să-ți faci temele pentru a fi informat despre orice câine care poate intra în conflict cu aceste concepții și legi.

În sfârșit, trebuie să ai în vedere eventualele probleme medicale la care sunt predispușe unele rase - de exemplu, displazia de șold, la ciobăneștii germani, sau problemele de tiroidă, la pomeranian. Cu cât o rasă este mai pură, cu atât este mai probabil să aibă probleme specifice rasei. Verifică posibilele costuri ale tratamentului în cel mai rău caz posibil și apoi adaugă la ele costurile de adopție pentru un câine.

Dacă îți faci timp să studiezi rasele - nevoile, problemele și nivelul lor de energie vei ști mult mai bine ce cauți și vei adopta în mod responsabil.

SD~5 | EVALUAREA CĂINELUI 3:

v—V Selectează nivelul de energie potrivit

Am menționat de mai multe ori în acest capitol și în altele că ar trebui să adopți un câine cu un nivel de energie potrivit cu familia ta, dar cum să stabilești care este nivelul de energie al unui câine de la natură? Când vizitezi un adăpost unde câinii sunt închiși în cuști, te poți înșela, pentru că un câine într-o astfel de situație poate dezvolta o frustrare, o energie agitată care nu este revelatoare pentru starea lui normală.

Profită de voluntarii și de angajații adăpostului și pune-le întrebări despre câinele care te interesează. Poți avea succes, căci ei își petrec o bună parte din timp cu toți câinii și le cunosc bine temperamentul și comportamentul, în general. Angajații adăpostului nu primesc comision pentru adoptarea unui câine și știu că o eventuală nepotrivire îl va aduce înapoi la adăpost, așa că este spre binele lor să fie sinceri și să dea informații.

Întrebările care trebuie puse sunt următoarele: Cum se poartă câinele cu membrii personalului și cu alți câini? Cum se comportă câinele în timpul mesei sau la plimbare? Cum reacționează câinele la vizitatorii care se apropie de cușcă? Pare să aibă vreo problemă cu anumiți oameni, cum ar fi copiii sau bărbații?

Când crezi că ai găsit câinele potrivit, va trebui ca întreaga familie să facă o vizită la adăpost, așa cum am menționat mai înainte, pentru „întâlnire și salut“. Majoritatea adăposturilor

sunt fericite dacă o faceți și au o zonă rezervată unde oricine se poate întâlni cu câinele fără lesă. Observând câinele în afara canisei și având un oarecare grad de libertate, vei afla mai multe despre el. Câinele este ușor derutat de ce este în jur? Cercetează fiecare persoană nouă sau pare că se fixează numai asupra uneia? Începe imediat să marcheze de jur-împrejur zona de întâlnire? Este sociabil sau timid? Este în permanentă mișcare sau simte nevoia să se așeze repede și să arate o energie calmă și supusă?

În cele din urmă, dacă adăpostul sau asociația de salvare permite, cel mai bun mod de a estima dacă energia și personalitatea câinelui se vor potrivi cu tine este să-l iei la plimbare; consideră acțiunea ca pe un „test de conducere”. Asta o să te ajute să-ți dai seama dacă obișnuiește să tragă sau dacă încearcă să te conducă. Dacă poți face o plimbare destul de lungă, în așa fel încât să consumi energia câinelui, îți vei putea face o idee despre adevăratul lui temperament în afara canisei.

Cel mai important lucru este să rămâi cât mai obiectiv posibil în timpul acestui proces. Vei avea destul timp să te îndrăgostești de câine mai târziu, dar o să-ți fie mult mai ușor dacă găsești câinele potrivit în primul rând. Poate fi ușor să te îndrăgostești de primul câine care îți

atrage privirea și apoi să-l adopți considerându-te vinovat că-l lași la adăpost, dar asta poate duce la o alegere greșită. De fapt, dacă locuiești într-o garsonieră și lucrezi 12 ore pe zi, n-ai cum să-ți dorești să iei acasă un pui de Saint-Bernard plin de energie.

Un câine nu este o jucărie sau un obiect de mobilier. Un câine este un angajament pe viață. Este mult mai bine să-ți

STUDIU DE CAZ

Sofia, o cățelușă italiană speriată

S

ofia a fost unul dintre cele mai sfâșietoare cazuri cu care am avut vreodată de-a face în reality show-ul *Leader of the Pack*. Cheri Lucas a zburat cu avionul aproape 24 de ore până la Roma ca să găsească un candidat canin perfect pentru show. S-a întâlnit acolo cu producătorul italian pe care l-am angajat ca să filmeze câinii italieni pentru show și au condus o oră în afara Romei, la un adăpost rural, care găzduia peste 400 de câini. Dintre acești 400 de câini aproape jumătate erau câini bătrâni. O pătrime din câini erau pitbulli sau pit metiși - câinii cel mai puțin căutați în Italia. Restul aveau probleme grave: fie erau agresivi cu oamenii, fie erau fricoși sau aveau un comportament antisocial. Și apoi a apărut Sofia...

Sofia nu era pe „lista scurtă” - o listă de câini făcută înainte de a vizita Italia. Aveam deja un „caz de frică”, așa că eram în căutare de alte probleme care ar fi prezentat mai mult interes pentru show.

Cheri povestește: „Când m-am îndreptat spre țarcul Sofiei, era înconjurată de alte țarcuri pline de câini care lătrau neîncetat, îngrămădindu-se la gard sau învârtindu-se în cuști. Ea era îngrozită. Sofia avea ochii cei mai mari și mai blânzi pe care i-am văzut vreodată. Am fost impresionată profund. O singură privire aruncată Sofiei și nu mi-am dorit altceva decât s-o ajut. Unul dintre angajații adăpostului m-a lăsat să intru în țarcul Sofiei. Am încercat să-i pun o lesă, dar era îngrozitor de speriată de prezența mea. Știam ce trebuia să fac - să n-o privesc în ochi, să nu încerc s-o ating, să nu-i vorbesc ca unui copil, dar nimic n-a contat. Nivelul de spaimă al Sofiei era atât de mare, încât m-am gândit la un moment dat că se va prăbuși.”

Povestea trecutului Sofiei era foarte tristă. Stăpânul ei fusese închis din cauza unor acuzații anonime. Apoi autoritățile au găsit peste 12 câini în curtea lui din spate. Toți erau adulți și toți păreau să fie frați. Toți fuseseră la fel de neîngrijiți, așa că erau speriați. Ceilalți frați ai Sofiei au rămas la adăpost.

În sfârșit, Cheri a primit o leasă pentru Sofia și a încercat s-o scoată din țarc. „Era complet absentă, dar în cele din urmă am reușit s-o scot din țarc. În acel moment, a clacat. Singurul mod în care aș fi putut s-o duc înapoi în țarc era s-o iau în brațe. 50 de kilograme inerte sunt greu de cărat, dar, în cele din urmă, am reușit s-o duc în țarc.“

Din fericire, Sofia a fost acceptată în show. Cum a ajuns în Spania, a început să se schimbe aproape imediat. Atmosfera senină, pașnică, de la Centrul Canin din Madrid a avut un efect magic

Sofia, continuare...

asupra Sofiei. Timp de câteva zile am filmat primele încercări de reabilitare a ei.

Am considerat că una dintre soluții pentru recuperarea ei era ca Sofia să fie introdusă într-o haită de peste 12 câini echilibrați. Sofia nu era familiarizată cu nimic altceva decât cu câinii, așa că era logic să-i folosesc ca s-o ajut să progreseze.

Dintre cele trei cupluri care au dorit-o pe Sofia, am fost interesat în mod special de un cuplu tânăr, Danilo și Sara, din Bologna, Italia. Danilo era „amator de pisici” și nu avusese niciodată un câine. Am fost fascinat de faptul că bărbatul iubea atât de mult pisicile, și mai ales pe pisica lui foarte răsfățată. Danilo era preocupat de faptul că adoptarea unui câine o va deranja pe pisică. Asta mi s-a părut amuzant, dar am și recunoscut că era un lucru delicat să duci un câine într-o casă cu o felină atât de alintată.

În acest caz special, era limpede că ceilalți doi candidați nu erau făcuți pentru o situație care avea nevoie de foarte multă dăruire. Aveau vieți foarte active și ocupate și căutau un animal de companie. Teama Sofiei avea să se schimbe numai dacă familia adoptivă era dispusă să acorde timp și efort pentru reabilitarea ei.

Înutil să spun că Sara și Danilo au făcut un lucru minunat cu Sofia. Cu toate acestea, după ce au ajuns acasă, s-au dus la medicul veterinar și s-a descoperit că Sofia avea o boală rară, numită hipertensiune pulmonară. Boala nu poate fi depistată fără un examen medical complet, dar echipa noastră de producție susține tratamentul Sofiei și oferă ajutor cuplului tânăr care a adoptat-o. ■

schimbi opțiunea dacă alegerea nu este bună și să găsești câinele cu temperamentul și cu nivelul de energie potrivite pentru tine, în loc să adopți un câine nepotrivit și mai târziu să fie nevoie să iei dificila decizie de a renunța la el sau de a-l duce înapoi. Punând întrebările potrivite și observându-l cu răbdare, îți poți mări șansele de a face alegerea perfectă.

FAZĂ 3: In drum spre casă!

Deci ai trecut prin toate etapele preadopției, ai vizitat adăposturi și ai găsit câinele care ți se potrivește perfect. Felicitări pentru noul membru al haitei tale! Iată mai jos alte trei lucruri importante pe care trebuie să le faci în continuare.

IN DRUM SPRE CASA I:

t **LIIJ Sterilizează sau castrază câinele**

Acum vom vorbi despre câinii de vânătoare de apă și despre rasa Beagle, așa că poate e mai bine să-i scoateți din cameră pe cei mici...

În multe locuri, toți câinii adoptați din adăposturile din oraș și de la țară trebuie să fie sterilizați sau castrați înainte de a fi dați, iar asta se include de obicei în taxa de adopție. Există excepții pentru rasele înregistrate și licențiate, dar taxele de licență pentru câinii necastrați sunt, în general, foarte mari. În Los Angeles, de exemplu, taxa anuală de licență pentru un câine sterilizat sau castrat este de 20 de dolari, iar taxa pentru un câine necastrat este de 100 de dolari, plus 235 de dolari taxa de permis, iar microcipul este obligatoriu.

În afară de cazul în care ești crescător profesionist și responsabil, nu există un argument destul de bun pentru a nu castra câinele. Spre deosebire de oameni, care se pot împerechea oricând, câinii masculi simt nevoia puternică de împerechere doar atunci când sunt cățele în călduri în apropiere, și femelele intră în călduri doar de două ori pe an - de obicei între ianuarie și martie, apoi între august și octombrie. Altfel, câinii nu știu și nu le pasă de ce pierd. În ciuda existenței unor produse ca Neuticles, care au rolul de a înlocui lipsa organelor genitale masculine, câinele chiar nu va avea sentimentul că regretă ce a pierdut, și un astfel de înlocuitor cosmetic este mai mult pentru confortul omului decât pentru cel al câinelui.

Castrarea câinilor este mai sănătoasă pentru ei în viitor, mai ales pentru femele. Sterilizarea timpurie poate preveni tumorile mamare și infecțiile tractului urinar. Atât pentru câinii masculi, cât și pentru femele, prin eliminarea impulsurilor hormonale se poate ajunge la un temperament mai previzibil. Se previne de asemenea și tendința câinilor de a fugi în timpul sezonului de împerechere și pericolul ca apoi să te trezești cu un culcuș plin de pui nedorți și neașteptați.

Din punct de vedere financiar, sterilizarea este o investiție mică dacă ținem cont de avantajele pe care le implică, și multe adăposturi și clinici oferă programe de sterilizare ieftine sau gratuite. Multe adăposturi includ procedura în taxele de adopție.

Cel mai important motiv pentru sterilizare sau castrare este totuși înmulțirea excesivă a animalelor de companie. Patru până la cinci milioane de câini și pisici sunt uciși anual din cauza numărului excesiv în Statele Unite. În toată lumea există șase sute de milioane de câini fără stăpân. Sterilizarea este singurul mijloc eficient de a rezolva această problemă. Am văzut rezultatele la fața locului când am vizitat Germania, în timpul producției pentru show-ul *Leader of the Pack*. În această țară, oamenilor care au câini - în afara crescătorilor - li se cere să-și sterilizeze animalele de companie; datorită acestui fapt, Germania nu are problema câinilor fără stăpân pe care o au Statele Unite. În realitate, țara a redus problema atât de mult încât ia în adăposturi câini din alte țări.

Când te decizi să ajungi un proprietar de câine responsabil, trebuie să oferi multe lucruri - hrană, adăpost, îndrumare, antrenament și conducere. Dar cel mai bun lucru pe care poți să-l faci pentru câinele tău și pentru tine este să garantezi că nu vei da naștere unei generații de pui nedoriți. Este o procedură simplă, sigură și ieftină, care va preveni multe probleme ale câinelui de-a lungul vieții.

ÎN DRUM SPRE CASĂ 2:

Microcipul este o necesitate

Cândva, singurele sisteme de identificare pentru câini erau plăcuțele de pe zgardă sau tatuarea, care nu a fost niciodată destul de populară sau de folosită. Ambele metode au dezavantaje. Câinii fugari pot ușor să-și piardă zgarda sau plăcuța, iar hoții le pot scoate. De asemenea, tatuajele pot fi îndepărtate sau modificate.

În 1990, prin apariția cipului RFID (*radio frequency identification*), un dispozitiv mic care se poate implanta și care poate

rezista până la 25 de ani, situația s-a schimbat. Acest cip este codificat cu un număr unic, care servește la identificarea câinelui și care îl va ajuta să se întoarcă acasă în caz că se pierde. În cazul în care câinele are microcip și este înregistrat, este foarte ușor să i se stabilească proprietarul atunci când este găsit, sau dacă cineva îl fură și încearcă să declare că îi aparține.

La fel ca sterilizarea sau castrarea, implantarea microcipului contribuie la reducerea problemei create de câinii vagabonzi. Deși unii oameni sunt deranjați de ideea identificării prin implantare, beneficiile sunt mai mari decât dezavantajele. La urma urmei, nu ne plângem că mașinile au plăcuțe de înmatriculare, și câinele este mult mai important decât mașina, nu?

Cipul în sine este un dispozitiv inofensiv, pasiv. Spre deosebire de telefoanele mobile sau de alte aparate electronice, cipurile RFID în sine nu sunt active. Nu emit niciodată nici un fel de radiații dăunătoare. Devin active numai în prezența unui scanner, care emite un semnal la care cipul răspunde cu numărul codificat pe el. Procesul durează doar câteva secunde.

Pe măsură ce tipurile devin ceva obișnuit și tehnologia, în general, se îmbunătățește, apar alternative interesante pentru codul de identificare. De exemplu, există o companie care produce acum o ușa pentru câini care are propriul scanner care citește cipul RFID. Dacă recunoaște câinele, ușa se deblochează; în caz contrar, nu. Acum, în locul unei uși care permite intrarea câinilor vecinilor, a ratonilor rătăcitori sau a eventualelor spărgători, câinele are propria cheie.

Mai există încă un motiv foarte uman pentru a lua serios în considerare microcipul - un câine cu un astfel de cod de identificare nu poate fi abandonat. În trecut, persoanele care voiau să scape de un câine trebuiau doar să-i scoată zgarda și plăcuța, să-l ducă într-o zonă îndepărtată și să-l dea jos din mașină.

Un câine cu microcip va conduce autoritățile direct la proprietarul înregistrat. Cipul RFID permite și urmărirea persoanelor răspunzătoare pentru dresarea câinilor de luptă sau agresivi cu oamenii. La fel ca un pistol care poartă un număr de înregistrare, și proprietarul unui câine recuperat dintr-un ring de luptă sau capturat în urma unei infracțiuni poate fi urmărit și acuzat.

Fixarea microcipului se face repede, nedureros, ca o vaccinare și este ieftină; la fel ca sterilizarea și castrarea, a început să fie inclusă în costul adopției. E bine să te gândești în felul următor: dacă i-ai pus câinelui microcip, nu vei regreta niciodată, dar dacă nu i-ai pus și îți pierzi câinele, vei regreta întotdeauna că n-ai făcut-o.

ÎN DRUM SPRE CASĂ 3: **întâlnirea cu haita umană**

Ai descoperit câinele cu energia potrivită familiei tale și stilului tău de viață. Ai aflat totul despre rasă, ai decis că te poți ocupa de orice nevoie specială și toți cei din casă sunt gata să-și asume rolul de șef de haită. Ai parcurs toate etapele adopției, inclusiv fixarea microcipului și sterilizarea sau castrarea, iar astăzi a venit ziua cea mare - momentul să aduci acasă câinele.

Din tot procesul, acesta este momentul în care majoritatea oamenilor fac cea mai mare greșală, din cauza emoției de a avea un nou

membru în familie. Se îndreaptă spre casă, scot câinele din mașină, deschid ușa de la intrare, îi scot lesa și lasă câinele liber să exploreze casa... iar bietul câine habar nu are ce se întâmplă și unde se

află. În timp ce aleargă din cameră în cameră, mirosind peste tot, poate părea încântat să cerceteze, dar nu este. Tocmai l-ai aruncat într-un mediu complet străin, fără nici o îndrumare, și primele asociații pe care le face și se vor întipări în minte. Locul este nefamiliar, miroase diferit și pare că nu poate să scape din el. Dacă ai avut și înainte în casă animale de companie, casa păstrează mirosul lor și câinele nu va fi sigur că nu invadează teritoriul altcuiva.

Așa că să revenim la ușa de la intrare, la mașină și la adăpost, înainte de a duce câinele în mașină, ia-l la o plimbare obositoare. Asta îl va ajuta să-și consume energia acumulată cât a stat în adăpost. Când ești încă în mașină, oprește la câteva străzi de casă și ia câinele la o alta plimbare, de data aceasta până la ușa casei. Asta îi va permite să se obișnuiască cu mirosurile și cu locurile din noul cartier și să înceapă să se simtă încrezător în noile locuri. De asemenea, te va cunoaște pe tine și energia ta și vei începe să-i dai încredere.

În cele din urmă, când ai ajuns acasă, încă nu e momentul să-i dai drumul câinelui înăuntru. Condu-l la oricare dintre ușile pe care intri și apoi cere-i să stea, așteptând până când manifestă o energie calmă, docilă. Când deschizi ușa, tu și familia ta trebuie să intrați primii. Numai apoi invită câinele să intre, ținut în lesă, și asigură-te că toată lumea respectă principiul „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi“ (vezi capitolul 2, pagina 45).

Ideea este să prezinți treptat câinelui noua lui locuință, camera cu

cameră, și va trebui să începi cu încăperea unde va găsi mâncare și apă, lăsându-l să aștepte până când intri pe ușă și îl inviți să intre. Cere-i să stea până când îi pregătești mâncarea și apa. După ce a mâncat, ar trebui să fie

mai relaxat. Acum îl poți lăsa să facă turul casei, evitând camerele în care nu are voie să intre.

La fel ca în cazul primei încăperi, cere câinelui să aștepte în pragul fiecărei camere, până îl inviți să intre. Ținând câinele în lesă, lasă-l să miroasă și să exploreze fiecare loc nou înainte de a-l duce mai departe. Prin acest procedeu îi comunică: „Asta este teritoriul meu. E proprietatea mea, dar îți dau voie să intri“. Astfel se va crea de la început câinelui respectul pentru ce îți aparține.

După ce ai terminat turul, a venit momentul să-i cunoască pe membrii haitei, pe rând. Lasă-l mai întâi să-i miroasă și nu permite nimănui să-i arate afecțiune când câinele se îndreaptă spre el. Nu șefii de haită merg spre subordonați, ci invers.

ÎN DRUM SPRE CASĂ 4:

Prezentarea noului câine haitei deja existente

Dacă deja ai un câine acasă, trebuie să ai grijă cum îi prezinți noul câine. Nu-i lăsa singuri față în față. Deși copiii sunt fericiți că au în casă un câine nou, câinele pe care îl ai mai de mult e posibil să nu fie la fel de încântat. În realitate, o astfel de prezentare îl poate face pe câinele casei defensiv și pe cel nou-venit nesigur, ceea ce poate crea probleme. Privește lucrurile din punctul de vedere al câinelui casei: stă liniștit la locul lui, văzându-și de treburile, când, dintr-o dată, un câine străin intră în fugă și oamenii par foarte încântați, ceea ce poate însemna că se întâmplă ceva îngrozitor. Asta este rețeta perfectă a eșecului.

Când prezinți câinele nou-venit haitei care există în casă, vei avea nevoie de ajutorul unui prieten sau al unui membru al

Janna, un malinois belgian

/S

I

n căutările noastre de câini pentru noul show, am călătorit în Olanda. În timp ce vizitam un adăpost din afara Amsterdamului, am dat peste o femelă extraordinară de malinois belgian, o rasă de mânat turmele care seamănă cu ciobănescul german. Janna fusese adusă de pe stradă. Avusese fixat microcipul, așa că adăpostul i-a sunat pe proprietari, dar aceștia au refuzat să vină s-o ia, spunând că n-o mai voiau. Ca urmare a fost plasată în casa unui bărbat în vârstă, care a murit trei ani mai târziu. Încă o dată, Janna s-a trezit la adăpost, la Dierenopvangcentrum Enschede. (Da, e scris corect! *Dierenopvangcentrum* înseamnă în olandeză „adăpost pentru animale”) Numai că de data asta Janna s-a schimbat.

Acum, la adăpost, Janna a ajuns foarte stresată. A dezvoltat un comportament obsesiv, mușcându-și crupa, șoldul, coada, și când începea să se poarte așa era foarte zgomotoasă. Continua minute în șir și nu se oprea decât atunci când obosea. Acest comportament de automutilare o umplea de salivă. Știam că o puteam ajuta pe Janna scăpând-o de obsesie și găsindu-i o casă potrivită, așa că a fost selectată pentru show-ul *Leader of the Pack*.

Când Janna a ajuns în Spania, comportamentul ei a început să se agraveze. Cum Cheri Lucas a luat-o acasă ca să stea peste noapte, Janna a deschis ușile dulapului și și-a făcut „culcuș” în el. A săpat gropi în curtea din spate și se ghemuia în ele. Acest comportament ne-a făcut să credem că Janna era însărcinată, pentru că majoritatea adăposturilor din Olanda nu practică regulat sterilizarea și castrarea.

O vizită la veterinar a stabilit că Janna nu era însărcinată, dar că era un caz grav de sarcină falsă, din cauza faptului că trecuse prin mai multe cicluri de călduri în ultimii patru ani fără să fi făcut pui. Veterinarul a stabilit că obiceiul de a-și face culcuș venea din dorința Jannei de a găsi un loc unde să-și fete puii imaginari. Era un sindrom ciudat, dar, mai mult decât atât, o stare care o făcea aproape de nesuportat pentru conviețuire. Am început cu Janna un tratament holistic și am implicat-o în exerciții de agilitate pentru a-i consuma excesul de energie. Ciobăneștii belgieni aparțin unei rase foarte energice, care trebuie să fie antrenată după un program zilnic obligatoriu.

Dintre cele trei familii care au cerut-o pe Janna, am fost atras în special de una. Un cuplu din Belgia care avea un fiu adorabil, precoce. Sven, tatăl, rămăsese infirm în urma unui accident de muncă și nu putea lucra. Mergea în baston și avea dureri cronice care adesea îl deprimeau. Sprijinul neîncetat acordat tatălui de către copil m-a impresionat. Mi-am dat seama că este o familie în care se susțin cu adevărat unii pe alții.

Deși cazul Jannei era foarte dificil din pricina timpului îndelungat de care avea nevoie pentru reabilitare, am simțit că această familie era alegerea potrivită pentru ea. Am fost convins că Sven se va strădui să o ajute pe Janna să se refacă total, exact așa cum încerca să scape și el de durerile cronice. Vor fi o echipă. În timpul selecției s-au vărsat multe lacrimi. Chiar și candidații care au fost eliminați au fost impresionați de eforturile acestei familii și au fost încântați că Sven și familia lui au fost aleși să o adopte pe Janna. ■

familiei, și rezultatele vor fi mai bune. Aranjați o întâlnire pe un teritoriu neutru în timp ce vă plimbați fiecare cu un câine - tu cu câinele pe care îl aveai deja, iar cealaltă persoană cu noul câine. Ar trebui să vă întâlniți ca din întâmplare și să începeți să vă plimbați împreună cu câinii de-o parte și de alta. E posibil să-și stârnească reciproc curiozitatea, dar important este să continuați să mergeți înainte un timp și să vă plimbați până când nivelul de energie a câinilor a scăzut.

În acest moment puteți duce ambii câini înapoi acasă; oamenii trebuie să intre primii și apoi să invite și câinii să intre. Restul procesului de prezentare este același, cu excepția faptului că acum puteți permite câinelui casei să stea fără lesă, în afară de situația în care încearcă să-l provoace la joacă pe cel nou, caz în care amândoi ar trebui să rămână cu lesa. Cu toate că încercarea de a se juca poate fi un semn că se împacă bine, folosește jocul ca recompensă după ce câinele nou-venit a făcut ce trebuia urmându-ți indicațiile și după ce s-a învățat cu noul spațiu.

Urmând aceste proceduri când aduci un câine în haita deja existentă, începi cu dreptul, demonstrezi cine e șeful și stabilești reguli, limite și restricții de la început. Vei avea mai târziu destul timp pentru afecțiune, distracții și jocuri - de fapt, pentru bucuriile vieții. Dar felul în care procedezi în prima zi va influența tot ce se va întâmpla din acel moment înainte. Merită și cel mai mic efort ca s-o faci cum trebuie.

Schimbările în viața câinelui și în viața ta

S

chimbarea face parte inevitabil din viața oricui. O casă nouă, un nou-născut, un nou partener - sunt doar câteva dintre evenimentele pe care oamenii le trăiesc. În perioadele de schimbare și de nesiguranță, este important să te gândești la viitor în timp ce mergi înainte. Nu uita să incluzi în planurile tale și câinele - schimbările îi afectează și pe câini. Dar știu din experiență că, indiferent ce le pregătește viața, câinii reușesc să se descurce mult mai bine decât oamenii.

Câinii sunt unele dintre cele mai adaptabile ființe pe care Dumnezeu le-a creat vreodată, dar cu oamenii lucrurile stau altfel. Ne agățăm de lucruri cum sunt emoțiile și amintirile. Aceste „lucruri” ne țin în loc, așa că ori trăim în trecut, ori ne e frică sau suntem îngrijorați pentru viitor, iar prezentul... este ignorat.

Adesea oamenii se miră cum de ajung la rezultate atât de rapide cu câinii pe care îi reabilitez. Răspunsul este simplu și îl găsiți în capitolul 3: câinii trăiesc în clipa de față. Le lipsește îngrijorarea sau teama de viitor. În asta constă esența capacității lor de supunere. Dacă noi, oamenii, am fi în stare să apreciem și să ne concentrăm pe ce se întâmplă aici și acum, chiar atunci când nu

suntem siguri de ce va aduce viitorul, am trăi toate plăcerile vieții de care ceilalți membri ai regnului animal se bucură.

V-ați putea întreba de ce vorbesc despre oameni într-un capitol dedicat ajutorului pe care trebuie să-l dați câinelui în timpul tranzițiilor și schimbărilor în viață. O fac pentru că oamenii sunt unul dintre principalele motive pentru care câinii au dificultăți de adaptare la schimbare. Când apar schimbări mari în viața noastră, ne proiectăm emoțiile, supărările sau agitația asupra câinelui. Câinele devine oglinda noastră. De aceea, când lucrez cu un client nou pentru prima oară, susțin că omul își spune „povestea” cu toate emoțiile, dramatismul și discernământul, în timp ce câinele îmi spune adevărul despre cele întâmplate. Când mă apropii pentru prima oară de un câine cu o problemă, de obicei observ următoarea schemă:

Oameni =

poveste + emoții + energie + discernământ + trecut/viitor

Câine =

adevăr + oglinda energiei omului + lipsă de discernământ + prezent

Divorțul, moartea, nașterea, relațiile noi sunt numai câteva dintre schimbările care apar în viață. Ele îi influențează pe oameni și, la rândul lor, oamenii îi influențează pe câini. Câinii nu știu în ce situație se află; ei știu doar că energia ta s-a schimbat.

Deși există sute, dacă nu mii de cărți care să-i ajute pe oameni să treacă prin aceste schimbări, puține au fost scrise ca să-i învețe pe stăpâni cum să facă să-și ajute câinii să treacă prin astfel de evenimente care le schimbă viața. Cu puțină planificare din timp și cu atenție, poți ajuta și câinele și pe tine să depășești orice

schimbare.

Iată câteva sfaturi de bun-simț care să te ajute să rămâi într-o stare de spirit sănătoasă, echilibrată, când lumea se schimbă în jurul tău.

TRANZIȚIA:

Plecarea de acasă

Pentru tine, plecarea de acasă poate să nu pară o schimbare importantă. Este ceva ce probabil faci în fiecare zi. Dar pentru câini, care sunt animale în esență sociale, faptul că sunt lăsați singuri poate fi neliniștitor. În natură, pentru câini este un lucru neobișnuit să plece din haită. La unii câini, faptul că sunt lăsați singuri în casă poate chiar declanșa apariția anxietății de separare (vezi capitolul 5, pagina 130). Ceea ce omul simte ca pe o mică schimbare, câinele o poate simți ca pe o schimbare importantă.

Pentru a menține echilibrul, trebuie să-ți ajuți câinele să înțeleagă că plecarea face parte din rutina zilnică și că este un lucru normal, care nu are nimic îngrijorător:

Spune-i de mai multe ori la revedere. Înainte de a lăsa câinele singur pentru perioade lungi de timp, intră și ieși de mai multe ori din casă. Când pleci de acasă la serviciu sau la școală, nu face mare caz de asta. Dacă te vede relaxat și încrezător, câinele se va simți și el la fel.

Menține energia calmă a câinelui. Înainte să ieși sau să intri în casă, asigură-te că este calm și relaxat. Înainte de a pleca dimineața, ia câinele la o plimbare lungă sau joacă un joc energetic de aport în curtea din spate. Mișcarea va ajuta câinele să se calmeze și să stea liniștit când tu pleci.

i fcpj Puțină companie poate fi de ajutor. Dacă trebuie să lași câinele multă vreme singur cât lucrezi, i-ar prinde bine puțină companie în timpul zilei. Dacă poți veni acasă la prânz, folosește acest timp ca să faci o plimbare cu el. Dacă programul nu-ți permite, atunci angajează pe cineva care plimbă câini, cu care să facă puțină mișcare și să aibă un contact uman. Activitatea va ajuta câinele să se calmeze și compania îl va face fericit.

fCjpd Dușmanul este plictiseala. Când ești plecat, asigură-te că 'Cur- ^o ce face ca sa se distreze. Un câine plictisit poate deveni anxios și distructiv. Așa că lasă jucăriile preferate într-un loc unde le poate găsi ușor cât lipsești. Dacă se poate juca, va fi mai puțin neliniștit cât nu ești acasă.

TRANZIȚIA:

Noua ta relație

Cam după un an de la divorț, am întâlnit o dominicană frumoasă pe nume Jahira Dar. Lucra ca stilist la un magazin Dolce & Gabbana, de unde îmi cumpăr unele haine pentru show-ul TV. Am luat liftul spre raionul pentru bărbați, dar s-a oprit la etajul pentru femei. Ușa liftului s-a deschis și am văzut-o. Deși liftul se oprise la etajul pentru femei, am ieșit și m-am prezentat Jahirei. După o scurtă conversație, am invitat-o la cină. Câteva zile mai târziu, am început să-i trimit fotografii cu Junior și Coco, chi- huahua familiei noastre.

După mai multe luni de întâlniri, am decis că era vremea s-o prezint pe Jahira haitei. Trebuia să fie o femeie foarte specială ca să

rămână calmă și fermă când dădea ochii cu haita mea. Mai

După o prezentare calmă, Jahira și Junior sunt membri ai aceleiași haite.

Întâi i-am prezentat-o lui Junior. Jahira își amintește întâlnirea: „Eram puțin agitată pentru că mă gândeam că dacă Junior nu mă place, atunci relația mea cu Cesar se va sfârși rapid. Dar Junior a venit spre mine singur și a dat din coadă. Apoi m-a mirosit și s-a întins alături, la picioarele mele. Imediat ce Junior m-a acceptat, restul haitei și-a urmat șeful. M-am simțit ușurată.”

Începutul unei noi relații romantice este un moment emoționant pentru oricine. Ca să fii sigur că un câine îți acceptă noul partener, trebuie să-ți faci un plan. Iată câteva reguli simple care trebuie urmate când este momentul să prezinți un nou prieten haitei:

Nu te grăbi. Nu ascunde noua relație câinelui, dar nici nu-l obliga să participe la noua relație. De la început pune în aplicare principiul „Nu atinge, nu vorbi, nu privi în ochi”,

până când câinele se obișnuiește și manifestă o stare calmă, supusă în preajma noului partener.

Lucrați împreună. După ce s-a stabilit compatibilitatea, începeți să vă împărțiți sarcinile, cum ar fi hrănirea și scoaterea câinelui la plimbare. La început faceți totul împreună și treptat lasă unele dintre aceste responsabilități în sarcina noului membru. Ai grijă să nu faci din noul partener un „străin“ în familie. Stabilește pentru câine reguli, limite și restricții conform cărora să participe la noua relație. Fii consecvent în stabilirea regulilor.

ȚȚ?) Păstrează o relație pozitivă. În cazul în care câinele și noul partener au la început o relație nereușită, nu vă certați din cauza câinelui, mai ales în fața lui. Cu toate că nu înțelege limbajul, îl poate asocia pe noul membru al familiei cu o energie negativă și cu cearta.

j ȚȚȚ TRANZIȚIA:

***!* Un nou-născut**

Deoarece câinii intră în rezonanță cu noi, știu că se întâmplă ceva neobișnuit atunci când bebelușul e pe drum. Viitorii părinți sunt de obicei într-o stare de agitație, și câinele lor o preia. Mulți viitori părinți sunt preocupați de felul în care câinele se va obișnui cu prezența viitorului bebeluș. Și așa și trebuie să fie. Am lucrat cu mulți câini din familii care nu au gestionat bine schimbarea. Sfatul meu cel mai important este să vă faceți un plan și să urmați următoarele sugestii care să asigure o tranziție

lentă care să pregătească câinele și pe toți ceilalți pentru cel ce urmează să sosească:

frîjp's Concentrează-te pe rolul de lider. Nouă luni sunt mai mult decât suficiente pentru a rezolva majoritatea problemelor și pentru a stabili reguli, limite și restricții în vederea sosirii bebelușului, așa că folosește acest timp ca să-ți consolidezi poziția de șef de haită și să te asiguri că, în ceea ce-1 privește, câinele este într-o stare de calm și supunere.

Fii conștient de propria energie. O sarcină afectează întreaga familie. Te poți simți agitat, neliniștit sau îngrijorat - ori cele trei stări se pot combina. Nu uita, câinele va fi oglinda emoțiilor tale.

frTn Fă cunoscut mirosul bebelușului. înainte de a aduce copilul
! j J {j

v — a c a s ă , trebuie să aduci un obiect care are mirosul bebelușului - de exemplu, o păturică. în timpul acestui exercițiu, este esențial să stabilești limite clare. Ține obiectul în mână și îndeamnă câinele să-l miroasă de la distanță. Făcând acest lucru, îi comunică câinelui că obiectul este al tău; apoi lasă câinele să miroasă obiectul. îi arăți astfel că noul obiect îți aparține și că în preajma lui câinele va trebui să urmeze regulile stabilite de tine. în felul acesta începe procesul de respectare a bebelușului.

4 Stabilește limite în jurul camerei bebelușului. îți recomand să începi prin a interzice intrarea în camera copilului. Determină câinele să priceapă că există o barieră invizibilă pe care nu poate s-o treacă fara permisiunea ta. Deoarece

Energia calmă, fermă este cheia prezentării bebelușului câinelui familiei.

căinele se va fi acomodat cu mirosul bebelușului, va fi mai puțin tentat să încalce regula. În cele din urmă, îi poți permite câinelui să cerceteze și să miroasă unele lucruri din cameră sub supravegherea ta. Repetă această activitate de mai multe ori înainte de sosirea bebelușului.

5

Păstrează controlul prezentării bebelușului. Înainte să se întâlnească cu bebelușul, ia câinele la o plimbare lungă ca să-și consume energia. La întoarcerea acasă, nu lăsa câinele să intre până când nu este într-o stare de calm și supunere. Persoana care ține copilul trebuie să fie foarte calmă și fermă. Câinelui va trebui să i se permită să miroasă bebelușul, dar cu păstrarea distanței. În timpul primei întâlniri, nu aduce copilul prea aproape. În cele din urmă, câinelui i se va permite să vină tot mai aproape de bebeluș, cu condiția să rămână într-o stare de calm și supunere.

În cazul în care câinele se arată agitat, renunță la prezentare. Încearcă din nou mai târziu, când câinele se calmează.

fr-FTi Nu uita de câine. Un nou-născut poate copleși o familie,
j 1 6 j j

---așa că este important să vă găsiți timp să acordați atenție câinelui. Un câine nu are nevoie de jucării sau de o atenție specială ca să se simtă dorit; pur și simplu trebuie să încerci să menții rutina zilnică în ceea ce privește plimbarea și hrana. Asta îl va ajuta să se simtă în siguranță și să se relaxeze în legătură cu noul membru al familiei și cu toată atenția pe care o primește copilul.

În fiecare septembrie, când cei doi fii ai mei, Andre și Calvin, încep

TRANZIȚIA:

X 5

Începe școala

Școala, întregul nostru program se schimbă. Trec câteva săptămâni până când ne obișnuim din nou cu obligația de a ne scula dimineața devreme, cu stresul de a ajunge la timp la școală și cu obiceiurile de după școală - sportul, lecțiile și joaca. După libertatea din timpul vacanței de vară, Andre și Calvin trebuie să revină la regulile, limitele și restricțiile pe care le impune în mod firesc școala. Dar nu sunt singurii.

Deși începutul școlii este de obicei un moment emoționant, distractiv pentru oamenii din familie, pentru câine momentul poate însemna singurătate și plictiseală. Cât e vara de lungă, probabil că mereu stă cineva acasă cu câinele. Când toată lumea s-a întors la programul de toamnă, câinele se poate simți neglijat, poate face o depresie sau chiar să dezvolte o anxietate de separare.

Simptomele depresiei se manifestă prin apatie, lipsă de energie, pierderea poftei de mâncare, tendința câinelui de a se ascunde sau de a sta ghemuit și lipsa dorinței de a se juca. Spre deosebire de depresie, anxietatea de separare la câine (vezi capitolul 5, pagina 130) se manifestă printr-un comportament haotic, la care se adaugă faptul că latră excesiv și scheaună, zgârie cu disperare ușile, ferestrele și gardurile ca să scape, roade și își face nevoile în casă. Câinii care suferă de anxietate de separare sunt în extaz când membrii familiei se întorc acasă, în timp ce câinii cu depresie nici măcar nu se pot mișca din culcuș.

În cazul în care câinele manifestă tulburări în perioada când începe școala, iată câteva sfaturi pentru o tranziție mai lină:

Include câinele în rutina de dimineată. Simpla rutină poate ajuta la calmarea stresului pe care îl simte câinele. Programul familiei trebuie să includă pe toată lumea. În fiecare dimineată, cineva va trebui să se scoale mai devreme, fie și cu doar 15 minute, ca să scoată câinele la o plimbare sau la joacă în curte înainte de a începe ziua. Asta îi va dovedi câinelui că încă vă pasă de el și îi va consuma energia în plus, ceea ce îl va face să distrugă mai puțin în timp ce sunteți plecați.

Exersează „plecarea de acasă“. În primul exemplu de tranziție din acest capitol, v-am arătat care sunt etapele necesare pentru a scăpa câinele de stresul plecării de acasă. Copiilor le poate părea rău că lasă câinele acasă peste zi, dar trebuie să-și stăpânească emoțiile când pleacă. În cazul în care câinele simte că sunt supărați, probabil că va fi supărat și el. Când toată lumea vine acasă de la școală sau de la muncă, aveți grijă să nu acordați mare importanță acestui lucru.

Creează o rutină pentru seară. La sfârșitul unei zile lungi este ușor să uiți de câine. Trebuie pregătită masa, trebuie făcute lecțiile, și toată lumea este obosită de activitățile de peste zi. Dar câinele v-a așteptat toată ziua și mai mult ca sigur nu și-a consumat energia. După cină, scoateți câinele la plimbare și să se joace.

TYI TRANZIȚIA:

| ! ■ | j

5

•T- * Separarea și divorțul

Inevitabil, despărțirile vin la pachet cu împărțirea bunurilor materiale cum sunt casa, mașina și mobila. Orice avocat specializat în divorțuri sau consilier marital o să vă spună că aceste lucruri sunt cel mai ușor de împărțit la o despărțire. Inșă copiii și animalele de companie sunt mai greu de împărțit. Din nefericire, lupta pentru custodie se dezlănțuie mult prea des. După ce eu și soția mea, Ilusion, am divorțat, fiii noștri au ales să trăiască fiecare cu alt părinte: Andre a ales să trăiască cu mama lui, în timp ce Calvin a ales să stea cu mine. Astfel de schimbări sunt grele pentru orice familie și pot fi foarte dificile și pentru câine, care vă va simți tensiunea și neliniștea.

Dacă tu și partenerul vă despărțiți, iată câteva strategii care să contribuie la o tranziție mai lină pentru câine:

vi

Evitați certurile pe custodie. Legile divorțului din majoritatea statelor tratează câinii ca pe un bun. Asta înseamnă că pot fi

împărțiți la fel ca mașinile sau ca mobila. Nu lăsa să decidă instanța cine ia câinele. Încearcă să rezolvi problema cu fostul partener înainte ca animalul să devină o victimă a conflictului. Dacă aveți copii în urma căsătoriei și aceștia

sunt apropiați de câine, adesea recomand ca acesta să rămână cu copiii. Multa lume a început să includă câinii în contractul prenupțial ca să evite cearta într-o eventuală despărțire.

Gândiți-vă la copii. Conform unor cercetări, copiii din familiile în care există câini trăiesc un stres mai mic după divorț decât cei din familiile fără câini. Asta explică de ce câinii ca tovarăși de viață sunt indispensabili în timpul tranzițiilor și al schimbărilor, și copiii par să beneficieze cel mai mult de prezența lor permanentă în casă.

Urmărește problemele de comportament. Câinii care trăiesc un divorț sunt adesea agresivi, cu toate că înainte n-au fost niciodată. Energia încordată din familia care divorțează îi poate afecta pe câini în același fel ca pe membrii familiei. Este important ca în timpul separării câinii să facă multă mișcare, ca să-și poată elibera anxietatea și să iasă din mediul stresant.

Vei fi pus în situații diferite. Fii sincer cu tine în legătură cu alegerile pe care le faci în viață și cu felul în care va arăta viața ta după divorț. Mult prea des am văzut câini proveniți din familii divorțate duși la adăpost. Soții care au vrut câinele la divorț descoperă că nu pot avea grijă de el pentru că lucrează și programul nu le permite sau pentru că se văd cu altă persoană căreia nu-i plac câinii.

Încearcă să-ți păstrezi calmul. Cel mai important lucru pe care nu trebuie să-l uiți în timpul separării este că emoțiile tale se vor oglindi în comportamentul câinelui. Învățând cum să te liniștești pe tine și să proiectezi în jurul câinelui

o energie calmă și fermă va fi nu numai un lucru foarte bun pentru câine, dar va ajuta și restul familiei.

TRANZIȚIA:

Mutarea si călătoriile

În medie, americanii se mută la fiecare cinci ani. Având în vedere durata medie de viață a unui câine, asta înseamnă că te poți muta de două sau de trei ori în timpul vieții lui. Psihologii spun că mutarea se află pe lista celor zece cele mai traumatice evenimente din viața omului. Dacă este așa, îți poți imagina ce efect poate avea mutarea pentru câine. Iată câteva sfaturi de bun-simț care să facă mai ușoară tranziția spre o casă nouă, mai ales dacă mutarea presupune o călătorie pe distanță mare:

Du câinele la un consult medical. Consultă medicul veterinar ca să afli dacă poate suporta o călătorie și ce măsuri de precauție medicale sunt necesare pentru a te asigura că o poate face în siguranță. În general, câinii pot rezista 72 de ore fără hrană. Junior și cu mine am călătorit în toată lumea și în diminețile când plecăm în călătorie nu-i dau să mănânce.

Exersați. Exersați. Exersați. Gândește-te la câine ca la un astronaut. Înainte de decolare, astronautii exersează petrecerea timpului într-un spațiu închis cu posibilități limitate de hrană. Obişnuiesc să-și controleze anxietatea stând în spatele zidurilor o perioadă la fel de lungă ca în spațiu. Fă același lucru cu câinele folosind o cușcă sau o geantă de voiaj, de preferat aceeași cușcă sau geantă cu care câinele va călători în momentul plecării. Crește treptat timpul pe care îl petrece înăuntru.

3

Fă din cușcă un loc plăcut. Ajută câinele să asocieze călătoria cu un lucru pozitiv.

4

Nu regreta și nu te arăta supărat. Va simți imediat emoțiile și asta îl va neliniști.

Fă-ți temele. Dacă te muți într-o țară străină, cercetează legile legate de carantină. În unele țări, anumite rase sunt interzise și nu vrei să-ți fie confiscat câinele la vamă. Dacă este băgat în carantină, încearcă să vizitezi câinele în fiecare zi. Cere autorităților de control al animalelor permisiunea să-l iei la plimbare.

5

Asigură-i o cameră! În cazul în care călătorești cu mașina, caută în drum hoteluri care să primească animale de companie. Nu lăsa câinele în mașină peste noapte. Dacă urlă sau latră în camera de hotel, probabil că este agitat și încearcă să comunice. Nu-i recompensa comportamentul cu afecțiune sau compătimire. Încearcă să duci câinele afară pentru o plimbare lungă, ca să-și consume energia.

6

Fă mișcare înainte de a pomi la drum. Indiferent de felul în care călătorești cu câinele, du-1 la o plimbare lungă în dimineața călătoriei, ca să-și consume energia. Călătoria va fi mai puțin stresantă pentru el dacă nivelul energiei va fi redus.

TRANZIȚIA-

5

Un deces în familie

Povestea unui ciobănesc german pe nume Capitân a fascinat întreaga țară în 2011. Capitân a fugit de-acasă după ce stăpânul lui, Manuel Guzman, a murit în 2006. O săptămână mai târziu, familia Guzman, care trăia în Cordoba, Argentina, l-a găsit cu inima zdrobită, plângând pe mormânt. Câinele și-a petrecut următorii șase ani în cimitir și a fost luat în grijă de groarii care l-au hrănit și îngrijit.

Un câine care a pierdut un tovarăș sau un membru al haitei poate da semne de anxietate, precum lipsa poftei de mâncare, un comportament izolat și chiar o dorință de atenție și afecțiune, încrederea și sentimentul de apartenență la haită dispare odată cu pierderea unui membru al haitei. Unii câini pot rătăci în jurul casei, încercând să împace mirosul persistent al membrului haitei decedat cu faptul că nu mai poate fi găsit niciodată.

Iată câteva sfaturi pentru a-ți ajuta câinele să depășească această perioadă:

1 Câinii nu jelesc. Așteaptă-te să manifeste unele semne de supărare, cum ar fi lipsa de poftă de mâncare și apatia. Este firesc.

e Câinii cunosc mirosul morții. Dacă este posibil, lasă câinele să miroasă ceva ce aparține mortului, astfel încât să aibă un sentiment al sfârșitului.

3 Nu renunța la rutină. Nu deveni brusc inactiv cu câinele. Este momentul când are cea mai mare nevoie de plimbări lungi. Încearcă să schimbi traseul ca să-i modifice starea de spirit sau du câinele într-un loc nou la plimbare. Nu

compătimi câinele, ci încearcă să păstrezi cât mai constant aceeași rutină. Continuă să-i oferi o conducere puternică.

^ Viața merge înainte. Oferă câinelui noi provocări, un nou .1 ambient și noi aventuri cât mai curând posibil, astfel încât să-și dea seama că viața merge înainte.

De când mă știu, câinii au fost cei mai buni profesori ai mei. Iar Daddy, primul câine care a fost mâna mea dreaptă, la sfârșitul vieții lui m-a învățat una dintre cele mai importante și mai dificile lecții. Am fost norocos să lucrez cu Daddy timp de 16 ani, și m-a învățat să stăpânesc arta acceptării.

Cu puțin înainte de sfârșitul vieții, în februarie 2010, am avut un incredibil moment de contact vizual între noi. M-a privit insistent cu ochii lui de culoarea mierii, într-un fel care a făcut să mi se strângă inima. Acum mă gândesc că asta a fost felul lui Daddy de a-mi spune că am început să devin prea comod în viață, în ceea ce privește munca și relațiile mele. Moartea lui, câteva zile mai târziu, a făcut parte dintr-un fel de trezire emoțională. A fost felul lui Daddy de a-mi spune: „întreaga ta viață trebuie să se schimbe”.

Plecarea lui Daddy a fost foarte grea pentru mine și pentru familia mea. I-am plâns moartea și am încercat să-i celebrăm realizările vieții. După două luni, mândrul meu pitbull albastru, Junior, devenea mâna mea dreaptă. Tranziția s-a petrecut în mod firesc. Intr-o zi, Junior și cu mine ne-am plimbat împreună spre vârful muntelui de la DPC și s-a uitat la mine cu o privire care mi-a amintit de privirea pe care mi-o arunca din când în când Daddy. Era o privire plină de nemărginită iubire și de încurajare, ca și cum Junior ar fi spus: „O să fie bine, Cesar. Sunt alături de tine, dar trebuie să fii și tu alături de mine”.

Daddy și cu mine am împărțit 16 ani minunați.

A fi șef de haită nu înseamnă numai să-ți îndrumi haita să treacă prin schimbări, înseamnă să treci și tu prin ele. Nici un membru al haitei nu poate rămâne încremenit în trecut sau să devină îngrijorat pentru viitor când se confruntă cu schimbarea.

Schimbarea și tranziția reprezintă modalități prin care viața îi încearcă pe șefii de haită și îi ajută să-și dezvolte în continuare abilitățile de conducători. În călătoriile mele am întâlnit mulți oameni care se confruntă cu serioase schimbări de viață determinate de tot felul de evenimente - de la dificultăți economice până la dezastre naturale. Dar ceea ce îi unește pe toți este faptul că toate aceste încercări scot la iveală ce e mai bun în noi și în câinii noștri. Și dacă suntem în armonie cu natura și respectăm Principiile de bază, putem folosi aceste cunoștințe pentru a deveni mai puternici și a merge înainte plini de încredere.

Formula desăvârșirii

Câteva veri la rând, am vorbit la un eveniment anual în Aspen, Colorado, numit „Cesar Whispers in Aspen“, inițiat de Prietenii Adăpostului de Animale din Aspen. Este un eveniment social important, așteptat de iubitorii de câini și de mulți dintre cei care fac din Aspen reședința lor temporară de vară. Din public fac parte adesea lideri ai unor companii prezente în Fortune 500, artiști, personalități media și politicieni.

Uimitor este că am fost invitat să vorbesc despre câini și despre ceea ce eu numesc „calitatea de șef de haită“. Ce aș putea avea eu, un biet copil provenit din clasa muncitoare din Mexic, de oferit celor mai de succes oameni din Statele Unite? Se pare că am multe de oferit. Știu că secretul unor relații mai bune cu câinii lor le poate schimba în bine propriile vieți. Secretul? Eu numesc asta formula desăvârșirii.

Această formulă, dezvoltată de-a lungul multor ani de muncă cu câinii și cu oamenii, este cel mai bun mod pe care îl știu de a accede la puterea conducătorului. Implicându-te într-un program regulat

de mișcare, disciplină și afecțiune (în ordinea asta), ești mai bine pregătit să te descurci în orice situație de viață (vezi capitolul 4, pagina 81). Această formulă se bazează pe Legile naturale ale câinelui și pe Principiile de bază de care ne-am ocupat în primele capitole ale cărții. Formula ascute instinctele și este cheia dezvoltării energiei calme, ferme, care te poate ajuta să te simți mai realizat în tot ceea ce faci. Pune în aplicare formula și vei avea relații mai bune cu câinele, cu cei dragi și cu tine însuși.

Formula desăvârșirii este simplă, dar nu este întotdeauna ușor s-o urmezi cu consecvență. Dacă ar fi fost ușor, toată lumea ar fi făcut-o, iar eu aș fi rămas fără slujbă. Câinii ar fi echilibrați, și toată lumea ar fi fericită. Dar ceea ce face din ea o provocare este faptul că cere timp. Cere implicare. Cere dăruire. Este nevoie de capacitatea de a i te dăruir, indiferent de dificultăți. Și cere să ai capacitatea de a-ți analiza viața sincer și de a recunoaște când lucrurile nu mai sunt în echilibru. Ca să te ajut să înțelegi în ce constă formula desăvârșirii, intenționez să descompun fiecare element ca să mă asigur că vei ști cum s-o aplici pentru a îmbogăți viața câinelui și pe a ta.

DESĂVÂRȘIREA PARTEA I:

Mișcarea

Primul pas în crearea unei haite echilibrate este și regula numărul unu în formula desăvârșirii - mișcarea. Ori de câte ori am avut probleme în viața mea, mișcarea m-a pus pe picioare. Acum îmi dă un scop, energie, concentrare, coerență și posibilitatea de a elibera tensiunea, stresul și excesul de energie.

Pentru oameni, mișcarea poate fi considerată un element al spiritualității - te înalță, te transformă, te eliberează de orice

Patinajul pe roțile alături de câinele tău este o modalitate grozavă de a consuma energia acumulată.

te împovărează. Când am început să alerg ca să-mi schimb viața după divorț, am început să mă trezesc la 4:30 dimineața cu o energie reînnoită. Fie alergam cu câinii, fie intram în ringul de box cu un antrenor pe nume Terry Norris, care cândva l-a făcut knockout pe Sugar Ray Leonard.

Toată lumea știe că mișcarea este bună, chiar dacă 25% dintre americani nu o fac regulat. Chiar și mai puțini oameni se implică într-un fel de mișcare viguroasă și regulată, care cred că este esențială atât pentru tine, cât și pentru câinele tău. Dormi mai bine, arăți mai bine, gândești mai limpede și trăiești mai mult. Sedentarismul pe perioade lungi de timp poate anula efectele pozitive ale unui program regulat de exerciții fizice energice. Un studiu publicat în revista *Circulation* concluzionează că, pentru fiecare oră de privit la televizor, riscul unei persoane de a muri de probleme cardiace crește cu 11%.

FII ACTIV

Cel mai bun mod ca să renunți la canapea este să-ți iei un câine. În timpul unei vizite în Canada, am întâlnit un tânăr care lucra ca angajat într-un magazin de cauciucuri. Supraponderal, după ce a văzut la televizor show-ul meu, a decis să înceapă să facă mișcare împreună cu câinele său. Acest tânăr care cândva era obez a slăbit mai mult de 45 de kilograme și a început propria afacere în care plimbă câinii dimineața. Arată grozav, se simte grozav și este din nou sănătos.

Când mă plimb cu haita mea pe dealurile din jurul DPC, starea de bine pe moment este incredibil de puternică. Sunt în armonie cu Mama Natură și fac ceva bun pentru corpul meu. Cineva m-a întrebat de curând la ce mă gândesc când mă plimb cu cei 50 de câini. Răspunsul a fost că nu mă gândesc la nimic. Pentru mine, plimbarea câinilor înseamnă a simți, nu a gândi... înseamnă un sentiment de liniște și pace.

Pentru prea mulți oameni plimbarea câinelui este o experiență stresantă. Suntem îngrijorați de apropierea altui câine sau de un vecin despre care știm că nu iubește câinii. Ne temem să nu latre câinele, să nu alerge prea repede sau să nu tragă de lesă. Asta nu înseamnă să trăiești clipa și într-o astfel de stare de spirit nu vei ajunge niciodată să fii calm. Nu e de mirare că în Statele Unite câinii fac mai puțină mișcare decât oriunde altundeva în lume. Proprietarii sunt prea stresați.

La următoarea plimbare cu câinele încearcă să trăiești clipa, încearcă să nu te gândești la ziua de muncă sau la copiii de la școală. Încearcă mai ales să nu fii îngrijorat de prostiile pe care le face câinele la plimbare. În schimb, imaginează-ți o perioadă de timp calmă, plăcută și plină de bucurie petrecută împreună. Rămâi concentrat la peisaj, la mirosuri și la zgomotele străzii.

Concentrează-te la replicile nerostite între tine și câine. Dacă mintea începe să-ți rătăcească și îți dai seama că începi să te îngrijorezi, concentrează-ți atenția pe respirație. Poți folosi și exercițiile de energie pe care le-ai învățat în capitolul 4.

TIMPUL NECESAR PENTRU MIȘCARE

Timpul acordat mișcării câinelui va depinde, bineînțeles, de nivelul lui de energie, de abilitățile fizice și, în unele cazuri, de caracteristicile rasei. Câinii bătrâni sau cei cu un nivel redus de energie pot obosi după un tur sau două pe străzile din jur, în timp ce câinii cu un nivel ridicat de energie, în special cei din grupele câinilor utilitari, sportivi și de vânătoare, pot avea nevoie de mai mult de o oră de plimbare și e posibil să fie nevoie să o completați cu alergare și cu excursii. Cu toate că puii pot fi foarte energici, nu au suficient tonus muscular pentru o mișcare foarte viguroasă, dar, în general, te anunță când au făcut destulă mișcare, intrând în starea de odihnă când și-au consumat energia.

Indiferent de situație, ține cont de următoarele indicații când faci mișcare cu câinele:

- 4) Ai grijă la supraîncălzire. E valabil și pentru tine, și pentru câine; dacă te simți prea încins, probabil că tot așa este și câinele. În zilele prea calde, încearcă să faci mișcare dimineața devreme sau seara și ia cu tine multă apă. În cazul în care câinele dă semne de insolație, cere imediat ajutor medical.

Simptomele insolației sunt gâfâitul și respirația dificilă; salivatul în exces, gingiile palide și uscate; slăbiciunea și confuzia; voma și diareea. Dacă nu poți duce câinele imediat la veterinar, udă-i corpul cu apă rece sau călduță (niciodată

de la gheață). Dacă e posibil, în timp ce-1 stropești cu apă folosește și un evantai.

fj Fii consecvent cu programul de mișcare. Dacă alergi doi kilo- metri în weekend și apoi ești inactiv în timpul săptămânii nu faci decât să provoci un stres suplimentar articulațiilor tale și celor ale câinelui. Este mai bine să faci mai multe plimbări scurte în timpul săptămânii - cel puțin de două ori pe zi — decât să încerci să concentrezi toate exercițiile într-o singură ședință. Dacă nu poți să ieși în fiecare zi din săptămână la plimbare cu câinele, atunci găsește variante în interior:

- Pune câinele să alerge în sus și în jos pe scări (desigur, supravegheat).
- Inventează o cursă cu obstacole cu obiecte din casă pentru a-și exersa agilitatea.
- Ascunde în jurul casei bunătați cărora câinele să le ia urma și să le găsească.
- Jucați „măgarul la mijloc“ sau jocul cu mingea.
- Pune câinele pe banda de alergare și apoi învață-1 să alerge sau să meargă pe ea.

Fie că vă plimbați de două ori pe zi (de preferat) sau alternați zilele în interior cu zilele afară, respectarea cât mai exactă a programului va ajuta câinele să-și mențină echilibrul.

Ai grijă de picioarele câinelui. Când aleargă pe ciment - mai ales când e încins de soare - puii își pot răni pernutele, care chiar se pot jupui. Câinii tineri trebuie să facă mai multe pauze, alergând pe suprafețe moi, cum este iarba, până li se formează călușul care să-i protejeze. In cazul câinilor adulți, ai grijă la suprafețele fierbinți, mai ales când e vorba despre

asfalt, care îi poate arde foarte repede în zilele însorite, mai ales în miezul zilei. Suprafețele de beton albe sau de culori deschise rețin mai puțin căldura și sunt mult mai sigure. Pe vreme foarte caldă, încearcă să nu stai mult timp în intersecții și parcări și lasă câinele să se răcorească regulat în locuri cu iarbă. Poți testa locurile în care nu e bine să lași câinele să meargă multă vreme umblând și tu în picioarele goale. Dacă piciorul tău nu poate suporta căldura, probabil că n-o să-i placă nici câinelui.

f f^p'l Află care sunt limitele câinelui și ale tale. Când câinele este '■Czrh într-o stare calmă, supusă, o să-ți comunice când a făcut destulă mișcare. De asemenea, cu cât petreci mai mult timp fiind atent la plimbare, cu atât o să-ți dai seama care este starea de spirit a câinelui și vei ști când s-a saturat. Dacă sunteți la jumătatea drumului și unul dintre voi este prea obosit să meargă mai departe, nu e nici o problemă să vă odihniți câteva minute până când sunteți pregătiți să vă reluați plimbarea. De asemenea, cunoscând limitele câinelui, vei putea descoperi orice problemă medicală sau altă cauză de îngrijorare - de exemplu, dacă un câine căruia îi place să facă plimbări lungi de trei ori pe zi vrea dintr-o dată să se oprească în timpul unei plimbări scurte înseamnă că poate avea o problemă care necesită o vizită la veterinar.

Mișcarea este importantă și sănătoasă atât pentru tine, cât și pentru câinele tău. Când faceți împreună o plimbare bună, câinele va fi echilibrat, tu vei fi în formă și amândoi veți trăi cea mai plăcută experiență.

Disciplina este o parte esențială în satisfacerea nevoilor câinelui.

DESĂVÂRȘIREA PARTEA A 2-A:

Disciplina

Alături de *dominare* și *control*, *disciplină* este încă unul dintre acele cuvinte pe care oamenii le pot percepe cu ușurință ca fiind negative, așa cum am arătat în secțiunea „Cum trebuie citită această carte“ (vezi pagina 15). Dar observați că acest cuvânt este foarte apropiat de cuvântul *discipol* și că amândouă își au originea în cuvintele latinești care înseamnă elev și, respectiv, învățătura pe care o primește un elev. Deci, în loc să te gândești la disciplină ca la o pedeapsă, este mai bine să te gândești că tu predai și câinele tău învață, lucrând împreună ca o echipă.

Când am venit pentru prima oară în Statele Unite, am observat imediat cât de indisciplinată poate fi societatea americană când vine vorba despre câini. Câinii americanilor primesc de mâncare ce vor, dorm unde vor și se așază unde vor. Câinii americanilor au mai multe

culcușuri, multe jucării și o grămadă de bunătați. În Mexic, câinii nu au culcuș și dacă vor să se distreze sau să se joace primesc un băț. Nu e ceva rău să-i dai câinelui jucării sau un pat în care să doarmă. Problema apare când câinii încep să fie tratați ca niște oameni. Acesta este, în general, primul pas spre pierderea controlului asupra limitelor pe care trebuie să le aibă un câine. Când vezi câini care ignoră în permanență indicațiile stăpânului, explicația este de obicei lipsa de disciplină. Dar, dacă stăpânii lor le stabilesc un mediu corespunzător, cu reguli și limite, acești câini se pot schimba.

Am trecut printr-o situație similară, nu cu mult timp în urmă, când am recunoscut că în familia mea lucrurile n-au mai fost într-o stare de echilibru. Un psihiatru mi-a comunicat la telefon un lucru care mi-a sfâșiat inima, și anume că fiului meu, Calvin, i s-au prescris medicamente pentru ADHD, tulburarea de deficit de atenție/hiperactivitate. Este o tulburare comportamentală obișnuită în copilărie, care poate fi greu de diagnosticat și încă și mai greu de înțeles.

Divorțul n-a fost dificil doar pentru mine; i-a costat mult și pe copiii mei. Ne-a despărțit familia și a adus multă nesiguranță în viața lui Calvin. Privind în urmă, văd lucrurile foarte clar: dieta lui Calvin s-a transformat în mese constând în cereale dulci și batoane de ciocolată. Părea ursuz, obosit și nemotivat. Avea rezultate slabe la școală și devenise nerespectuos cu adulții.

După acel telefon, mi-am dat seama că - mai mult decât orice altceva - Calvin avea nevoie de disciplină și de înțelegere. Divorțul a întrerupt toate obiceiurile casei. Asta l-a înlăturat din familie pe șeful haitei și a urmat un vid de conducere. Mie îmi revenea sarcina să restabilesc regulile, limitele și restricțiile pentru el și să impun exercițiile, disciplina și afecțiunea. Puteam folosi această schemă pentru a crea un mediu mai stabil pentru fiul meu și pentru a-l ajuta să-și regăsească echilibrul.

Un psiholog zen observa recent că definiția disciplinei este „să-ți amintești exact ceea ce vrei“. Astfel am abordat situația lui Calvin. Mi-am amintit ce fel de fiu am vrut să fie Calvin, ce fel de părinte aş putea fi și am intrat în acest rol. Am construit în jurul lui Calvin o nouă echipă care să-l susțină - o școală nouă care să fie atentă la nevoile lui; prieteni noi concentrați pe sport sau pe hobby-uri; și Jahira și cu mine, doi adulți plini de grijă și răbdători. Am muncit cu toții ca să-l scăpăm pe Calvin de medicamente și să-l readucem la o viață sănătoasă.

Disciplină înseamnă să ai o minte sănătoasă. Și asta nu se poate obține decât dacă îți impui reguli, limite și restricții. Iată un scurt exercițiu pe care Calvin și cu mine l-am folosit ca ne ajute să recăpătăm o minte sănătoasă:

Gândește-te la un moment din viață când te-ai simțit plin de elan. Ce anume ți-ai dorit cu ardoare? O relație? O slujbă? Recunoaștere din partea familiei? Dacă trebuie, întoarce-te în copilărie, pentru că aceea este perioada când instinctul nu este împiedicat de influența oamenilor și de timp.

1

Scrie zece minute despre perioada din viața ta când te-ai simțit plin de elan. Ce gândeai, ce simțeai sau chiar ce sperai ori pentru ce te rugai? Cum simțeai lucrurile? Descrie energia, emoțiile. Ce provocări ai depășit pentru a obține ceea ce doreai cu atâta nerăbdare?

2

Acum pune pe hârtie cât de diferită ar fi viața ta în prezent dacă ai proceda la fel cum ai făcut ca să obții ce ai vrut atunci, știind că nu ai putea da greș. Cum ar afecta asta relația cu tine însuși, cu munca ta, cu oamenii din jur și cu câinele tău?

3

4

Care sunt cele trei lucruri pe care le-ai putea face ca să trezești
acea stare de spirit în orice moment vrei? Care sunt cele trei

lucruri pe care ai dori cu ardoare să le dobândești? Care sunt cele
trei măsuri pe care le poți lua pentru realizarea acelor obiective?

Acest mic exercițiu îți reechilibrează gândirea și îți canalizează
energia.

DESĂVÂRȘIREA PARTEA 3:

Afecțiunea

Dragostea este unul dintre cele mai mari daruri pe care le putem
împărtăși. Este unul dintre multele motive pentru care iubesc atât de
mult câinii. Sunt animale afectuoase. Te iubesc necondiționat. Cu toate
acestea, afecțiunea oferită câinelui la momentul nepotrivit poate fi în
detrimentul lui. Nu poți iubi un câine dacă nu îți roade pantofii noi,
așa cum nu poți iubi un alcoolic dacă nu mai bea sau un

*Iubirea necondiționată este doar unul dintre nenumăratele daruri
pe care ni le fac câinii.*

copil dacă își face curat în cameră. Animalele și oamenii au în egală măsură nevoie de reguli, limite și restricții - chiar și când este vorba de iubire.

Afecțiunea capătă multe forme și nu înseamnă întotdeauna mâncare. Un câine care este animalul de companie al familiei poate căpăta afecțiune sub formă de bunătați, poate fi periat sau mângâiat. Dar tot afecțiune poate fi și lauda, o jucărie preferată sau un moment de joacă cu un alt câine compatibil.

Însă cel mai important este să nu oferi niciodată câinelui afecțiune când nu este într-o stare de calm și supunere. Nu mângâia un câine care este neliniștit, agitat sau temător - asta doar îi va crea o stare de confuzie. Deoarece câinele trăiește în prezent, afecțiunea ta nu-i va schimba starea. Doar îi comunică: „Este foarte bine că te simți așa“. Afecțiunea oferită într-un moment nepotrivit consolidează comportamentul nedorit, deoarece câinele va învăța să folosească acest *comportament ca să-ți câștige afecțiunea*.

La oameni, afecțiunea este puțin mai complicată. Fiind raționali și emoționali, pentru oameni afecțiunea capătă mai multe forme și mai multe sensuri. Ne arătăm afecțiunea ca să se ne încurajăm unii pe alții (îmbrățișări), ca să sărbătorim (batem palma) și în semn de iubire (sărutări). Exista atât de multe dimensiuni și manifestări ale afecțiunii pentru că oamenii sunt ființe emoționale. Dar recompensa prin afecțiune ne poate ajuta pe noi și pe cei dragi să rămânem fideli rutinei exercițiilor și disciplinei. Când suntem echilibrați, este ușor să oferim și să primim afecțiune. Această ultimă parte a formulei desăvârșirii poate fi o motivare puternică.

Acum, pentru că ai înțeles formula desăvârșirii, în capitolul următor o să-ți spun poveștile adevărate ale unor oameni care au folosit formula desăvârșirii în viața personală ca să rezolve diferite probleme sau ca să ajute alți oameni.

Un câine mai bun, o viață mai bună

Formula desăvârșirii creată de mine mi se pare cel mai bun mod pe care îl cunosc de a dobândi puterea ca lider de haită. Implicându-te într-un program de mișcare, disciplină și afecțiune, vei fi mai bine pregătit să faci față tuturor provocărilor care îți ies în cale în viață. Formula îți ascute instinctele, este cheia dezvoltării unei energii calme și ferme și te ajută să te simți mai împlinit în tot ce faci.

Bazată pe principii și tehnici pe care le-am dezvoltat în munca mea alături de câini și de tovarășii lor, oamenii, această formulă poate face mai bună și viața oamenilor. Pe mine efectiv m-a salvat. M-a ajutat să-mi refac relațiile de familie, să-mi pun pe picioare afacerea și să-mi reclădesc respectul de sine.

___ **S**

I f*ti*) UN ADEVĂRAT SALVATOR DE VIETI:

v¹—O **Comandantul Angus Alexander**

De-a lungul timpului am întâlnit mulți oameni care au aplicat în propria viață, cu mult succes, formula desăvârșirii. Șeful

Salvamand Angus Alexander și câinele său, Jack, în misiune de patrulare.

programului County Lifeguard din Los Angeles a inclus elemente ale formulei în cadrul instruirii tinerilor salvamari.

„Multe dintre lucrurile pe care le facem aici le facem datorită lui Cesar“, spune comandantul Angus Alexander. El conduce programul Cartierului General al Salvamarilor din Departamentul Regional de Pompieri din Los Angeles pe plaja de lângă Santa Monica. Cu ani în urmă, locul a fost sediul centrului de fitness în aer liber Muscle Beach. Astăzi este un amestec de turiști și de localnici care vin să se distreze sub soarele Californiei.

Ca ofițer de serviciu pentru întreaga coastă din regiune - în total 72 de kilometri comandantul Alexander, în vârstă de 50 de ani, coordonează supravegherea oceanului și eforturile de salvare, asigurându-se că Paza de Coastă, Departamentul Regional al Poliției din Los Angeles și cei 600 de salvamari muncesc cot la cot pentru a păstra în siguranță viețile a zeci de mii de amatori de plajă. Secretul lui? „Mișcare, disciplină și afecțiune, în ordinea asta“, spune el. „De asemenea, impun reguli, limite și restricții/4

Comandantul Alexander este de multă vreme fânul show-ului meu televizat. După ce și-a dresat propriul labrador negru, Jack, ca să salveze înotători folosind tehnicile mele (Jack apare în „Câine care salvează un om din ocean“ pe You-Tube), a decis să aplice principiile și personalului. Dimineața devreme, toți angajații fac exerciții fizice (mișcare) urmate de măturat, curățat, cernit, întreținere (disciplină), un obicei care este răsplătit cu avantaje primite regulat (afecțiune - în acest caz, mâncare). „Soția mea este bucătar-șef¹, spune comandantul Alexander. „Salvamarii mei știu că dacă rămân în formă și își fac datoria, vor fi răsplățiți la cină cu cele mai bune paste cu puțință.“ Rezultatele sunt remarcabile. Echipa lui salvează aproximativ 1000 de surferi pe an. Cazurile de înece au scăzut cu 50% față de acum zece ani (în 2011 a fost un singur caz), iar echipa comandantului Alexander nu a fost niciodată mai unită și mai atentă, spune el.

CÂINE SĂNĂTOS, OM SĂNĂTOS:
Jillian Michaels

Scopul pe care îl urmăresc atunci când le predau oamenilor formula desăvârșirii este să-i ajut să aibă un câine sănătos, bine echilibrat. Inșă faptul de a-i ajuta pe stăpâni să intre mai bine în rolul de șef de haită este un lucru bun atât pentru ei, cât și pentru câini. Totul începe cu prima etapă a formulei desăvârșirii - mișcarea.

Jillian Michaels știe câte ceva despre mișcare. Și acum, după ce a lucrat cu mine, știe câte ceva și despre formula desăvârșirii. Jillian este o specialistă în sănătate și întreținere, cunoscută pentru munca ei de antrenor de fitness, autor și star în reality show-ul *The Biggest Loser*. Se întâmplă și să-i placă la nebunie câinii, o iubire care a

început încă de pe când era o fetiță

Jillian Michaels discutând cu mine despre câinii ei.

supraponderală. „Am fost foarte singură și tot ce aveam erau câinii - îmi erau ca niște frați. În momentele cele mai triste sau de singurătate câinii mi-au fost alături.”

Astăzi, Jillian duce propria bătălie cu greutatea bine ținută sub control și convinge nenumărați oameni să-și schimbe viața pentru una mai bună. Este și stăpâna a trei câini pe care i-a salvat: Seven, un ogar italian metis, Harley, un terrier metis, și Richard, un chihuahua. Deși Jillian este specialistă în exerciții fizice, când are nevoie de ajutor cu Seven știe că trebuie să apeleze la alt expert. A venit la mine. Problema cu Seven a fost că mârâia la calul lui Jillian, alerga pe după picioarele lui, iar Jillian se temea ca Seven să nu se rănească sau să nu-i provoace vreo rană calului.

Am lucrat cu Seven, dar am petrecut ceva timp și cu Jillian, ca de la antrenor la antrenor. Pentru că am învățat-o cum să folosească formula desăvârșirii, Jillian a reușit să corecteze comportamentul nedorit al lui Seven. Iată ce spune ea: „Știi că pare magie, dar nu este. Am reușit să impun această nouă atitudine în diferite momente ale zilei. S-a produs o schimbare uriașă a personalității.”

A doua etapă a formulei desăvârșirii este disciplina, o parte foarte

importantă în munca pe care Jillian o face cu oamenii care au probleme cu alimentația și cu greutatea. Le dă sfaturi despre importanța rutinei zilnice și, încă o dată, apar în prim-plan formula desăvârșirii și câinii: „In zilele când nu te simți în stare să te ridici de pe canapea, câinele o să-ți dea un ghiont, o să te tragă și o să scâncească până când iese la plimbarea zilnică. In loc să consideri că are un comportament enervant, te poți gândi la el ca la ceva care te motivează. “ După ce a lucrat cu mine, Jillian a reușit să preia ceea ce a învățat despre formula desăvârșirii și să pună în practică un nou mod de a-și gândi felul în care lucrează cu clienții ei. „Îmi petrec mult timp încercând să-mi imaginez de ce oamenii se comportă așa cum o fac, iar acum, când am o perioadă grea, uneori încerc pur și simplu să fac o schimbare și în același timp analizez lucrurile mai profund. Schimbă comportamentul și apoi analizează ce se ascunde sub el.“ Jillian poate renunța la afecțiune și uneori chiar alege o cale directă și dură. Când crede cu convingere că cel mai bun mod de a-1 ajuta pe om este o sinceritate brutală, o face, dar când momentul i se pare potrivit poate oferi și un sprijin afectuos. „Eu cred că un câine este cea mai pură formă de energie la care poți avea acces, ca formă necondiționată de iubire. Nu contează dacă tu crezi că ești urât sau că oamenii nu te iubesc, nici că ți-ai pierdut slujba - ești sigur că vei continua să fii iubit de câine.“

(c~ SCHIMBAREA ÎN VIAȚA MEA:

v—■) Cesar Millan

Comandantului Alexander și lui Jillian formula desăvârșirii le-a făcut viața mai bună. În cazul meu, formula mi-a salvat viața.

Am întâlnit mulți oameni deosebiți care mi-au povestit cum au aplicat unele dintre principiile mele pentru a-și îmbunătăți viața, dar nimeni nu m-a impresionat mai mult ca o persoană pe care am întâlnit-o la o ședință de autografe, în noiembrie 2011. Numele lui este Mike. Și n-o să-l uit niciodată.

Managerul meu și cu mine eram în Toronto, Canada, într-un magazin. Am dat autografe, am strâns mâini și am făcut fotografii. Era aproape de sfârșitul unei zile lungi când un bărbat tânăr, în jur de 30 de ani, abia s-a târât spre mine. Era slab și palid. Managerul meu a încercat să se așeze între noi, dar tânărul a fost insistent și a ajuns la câțiva centimetri de mine.

„Cesar“, a spus el, „numele meu este Mike și am SIDA. Am venit azi aici ca să-ți spun că mi-ai salvat viața“. Pentru o fracțiune de secundă am înghețat, dar apoi l-am îmbrățișat mai tare decât am îmbrățișat vreodată pe cineva în viața mea.

Mike a continuat să explice că-și pierduse orice speranță de viață după ce a fost internat cu SIDA. Fiind în spital a descoperit reality show-ul *Dog Whisperer*, care l-a fermecat.

Curând a început să aplice în propria viață principiile valabile pentru șeful de haită și formula mișcare, disciplină și afecțiune. Treptat, și-a găsit din nou un țel. Și-a acceptat situația medicală. Cu hotărârea unui pitbull, a decis că va continua să meargă înainte și a început să trăiască din nou.

Mike fusese blocat și nu mai putea merge înainte. Situația s-a schimbat când a introdus în rutina zilnică mișcarea, disciplina și afecțiunea. Combinația i-a permis să-și găsească voința de a trai și să învingă boala. Din tot ce mi-am imaginat că aș putea realiza, singurul lucru la care nu m-am gândit a fost că aș putea salva viața cuiva. Povestea lui Mike a fost un dar, unul care m-a ajutat să-mi dau seama cât de binecuvântat am fost.

Cât a durat drumul de întoarcere spre aeroportul din Toronto, m-am gândit la povestea lui Mike — călătoria pe care a făcut-o și faptul că eu am fost cel care a determinat-o - și momentul mi s-a părut atât de emoționant că am început să plâng. Atunci mi-am dat seama cât de mult s-a schimbat propria mea viață în ultimul an, începând din clipa când fosta mea soție, Ilusion, mi-a spus că vrea să divorțeze. Din acel moment, drumul meu a fost unul chinuitor, plin de imensă durere și incertitudine. În mașină mi-am dat seama cât de fericit am fost să fiu în stare să ajut pe cineva ca Mike. Mi-am dat seama că am ieșit din acea perioadă neagră un bărbat mai puternic, mai înțelept, mai recunoscător pentru norocul în viață și mai hotărât ca oricând să fiu un șef de haită puternic.

Când am primit vestea divorțului, în martie 2010, eram deja îndurerat. Iubitul meu pitbull, Daddy, murise doar cu o lună înainte. Moartea lui Daddy mă zguduise profund, dar știam că supărarea o să treacă. În martie, eram în Irlanda, prins în vârtejul unui turneu european în care am vorbit în fața unor mulțimi de peste 7 000 de oameni. În dimineața prezentării de la Dublin, am primit un apel telefonic transatlantic de la soția mea din Los Angeles, care îmi spunea că vrea să divorțeze. Eu îmi imaginam că lucrurile mergeau grozav. Dar treptat am știut sau am înțeles ce urma să mi se întâmple. Viața mea avea să se schimbe pentru totdeauna și eu - Cesar Millan, șeful de haită pentru milioane de stăpâni de câini din întreaga lume - nu voi putea niciodată controla, nici schimba direcția sa. Era îngrozitor.

De-a lungul anilor, eu și Ilusion ne-am străduit să păstrăm în echilibru diferențele noastre înnăscute cu cerințele căsătoriei, cu show-ul TV și cu cei doi copii. N-a fost ușor. Ne-am despărțit și am luat-o de la capăt de mai multe ori. După 20 de ani împreună și cu o viață atât de lungă în față, sfârșitul a venit brusc. Nu eram pregătit.

Din cauza divorțului, am fost obligat, pentru prima oară, să văd

lucrurile așa cum erau în realitate. Când am examinat deciziile de afaceri cu care am fost de acord de-a lungul anilor, am fost nevoit să constat cât de modeste erau multe dintre ele! Am cedat drepturile și numele. Am fost de acord cu contracte pe care n-ar fi trebuit să le semnez niciodată. Partenerii mei spuneau un lucru, dar contractele lor indicau cu totul altceva. Am realizat că nici măcar nu dețineam proprietatea asupra numelui „Dog WhispererA

Trăgând linie, nu aveam decât hainele, mașina și Centrul de Psihologie Canină. Tot restul-inclusivshow-ulTV și casaîn care am trăit și am crescut o familie - aparținea altcuiva. Când managerul afacerilor mele a trecut în revistă situația mea financiară, m-a informat că eram falit. În realitate, aveam un bilanț negativ după șapte ani de apariții la televiziune și nu știam de ce.

La început am fost furios și m-am retras la Centrul de Psihologie Canină, unde am fugit de toată lumea. Nu voiam nici un contact uman. Plin de energie negativă, m-am frământat și am stat ore întregi cu haita. În cele din urmă, stresul și supărarea pe care le-am trăit și-au făcut efectul asupra câinilor. În haita care înainte de moartea lui Daddy număra 20 de câini au rămas numai câțiva. Eram devastat că nu mă puteam ajuta pe mine și că nu-mi puteam ajuta propria haită.

Am văzut cum reacționează câinii la stres. Când un câine își pierde echilibrul, intră rapid într-o stare negativă sau de panică. Nu mai vrea să stea alături de alți câini sau de oameni. Izolarea este o reacție fizică la un mediu instabil, care se află la baza oricărei probleme de comportament canin: mușcat, ros, săpat, lătrat excesiv, stăpânirea teritoriului și agresivitate. Aceste probleme sunt destul de ușor de rezolvat la un câine. A fost de 10 000 de ori mai greu să le rezolv pentru mine.

M-a cuprins o furie animalică: voiam să distrug lucruri; voiam să-mi distrug afacerea; voiam să mă rănesc pe mine și pe cei din jur. Nu m-am simțit niciodată atât de devastat emoțional. Nu mă puteam ierta pentru ce s-a întâmplat. Eram copleșit de sentimentul eșecului și am pierdut orice încredere în mine. Puțină lume știa ce se întâmpla în realitate în mine, cu excepția fratelui meu, Erick, și a managerului meu. Mi-am ascuns starea de fiii mei, de asociații în afaceri, de părinții mei. La fel ca Mike din Toronto, m-am întrebat dacă mai aveam vreun motiv să trăiesc.

Am atins punctul cel mai de jos în mai 2010, când am încetat să mai mănânc. Am fost șocat să constat că am ajuns de la 80 de kilograme la 60 în numai 40 de zile. Am încetat să muncesc și rareori dormeam mai mult de patru ore pe noapte. În tot acest timp, eu și Ilusion am fost separați, dar nu divorțați legal și m-am dus acasă în încercarea de a-mi reface căsnicia. Discuția a mers prost și la sfârșitul ei am știut că mariajul nostru era terminat.

Am crezut că și viața mea era terminată, așa că am făcut un lucm prostesc. Am încercat să-mi pun capăt vieții luând niște pastile. Nu știu ce am luat sau câte. Îmi amintesc doar sentimentul că îmi doream să mă aflu în altă parte, oriunde, numai acolo unde eram nu. Următorul lucru pe care mi-l amintesc a fost că m-au dus de urgență la spital cu salvarea. Am cerat șoferului de ambulanță să mă ducă la ferma bunicului din Mexic. Voiam să fiu departe de toate.

A doua zi, am fost mutat într-un spital de psihiatrie și pus sub observație. Trei zile mai târziu, mi s-a dat drumul și, la fel ca Mike, am decis să-mi restabilesc echilibrul interior și să-mi găsesc un nou scop în viață. Nu mi-am găsit un scop nou decât după ce am îmbrățișat din nou propriile principii și formula desăvârșirii.

Nu puteam schimba direcția pe care a luat-o viața mea. A trebuit s-o accept. Astfel, totul a părut mai luminos. Energia

Văzând mulțimea care a participat în 2012 la National Pack Walk, mi-am amintit ce privilegiu minunat este să fii șef de haită.

a revenit. Am început să mănânc și să dorm din nou. Treptat, am mers înainte, în parte datorită „hайтеi” extraordinare de oameni din jurul meu și câinilor care au rămas la Centrul de Psihologie Canină. Am introdus din nou în viața mea mișcarea regulată. Am creat un set de reguli, limite și restricții pe care să le urmez personal. Și am împărtășit afecțiunea cu prietenii, cu familia și cu câinii care mi-au dat motivația și inspirația să mă ridic din nou.

Adesea oamenii se miră cât de repede ajung la rezultate cu câinii pe care îi reabilitez. Așa cum am mai spus, răspunsul este simplu: câinii trăiesc în prezent. Nu sunt chinuiți de greșelile trecutului sau de teama de viitor. Cum am început să nu mă mai uit înapoi și am renunțat să mă tem de viitor, am început să apreciez din nou ce se întâmplă aici și acum.

Acum mi-am refăcut haita - am în prezent 22 de câini; tocmai am

terminat filmările la noul reality show *Leader of the Pack*\ fiul meu, Calvin, locuiește cu mine și a început propria carieră TV; am și o iubită frumoasă, pe nume Jahira, care are grijă de mine și de haită ca și cum ar fi a ei.

Viața mea s-a schimbat cu totul, datorită tuturor experiențelor pe care le-am trăit alături de câinii mei mai mult de 22 de ani din viață. Fără lecțiile pe care mi le-au dat și fără înțelepciunea pe care am dobândit-o lucrând cu ei, poate n-aș fi fost în stare s-o iau din nou de la capăt.

Mi-am dat seama că a fi șef de haită nu înseamnă un moment în timp. Un șef trebuie să continue să evolueze, să învețe și să înfrunte provocările vieții. Unui șef nu trebuie să-i fie frică sau rușine să se sprijine pe haită și să permită altui membru din haită să-l ajute să păstreze echilibrul. Și, indiferent cât de greu de trecut este obstacolul, nu te bloca.

Toate aceste provocări m-au ajutat să găsesc în mine forța de a trece peste momentele grele. Și, de câte ori mi se pare că sunt epuizat sau mă întreb dacă am urmat calea dreaptă, mă întorc la momentul din Toronto 2011. Mă gândesc din nou la Mike și la formula desăvârșirii care, oricât de puțin, poate l-a ajutat să-și salveze viața. Mike m-a ajutat dându-mi putere în momentele mele grele și mi-a amintit de incredibile lucruri pe care oamenii - și câinii lor - le pot duce la bun sfârșit cu ajutorul formulei corecte. Oriunde ai fi, Mike... Dumnezeu să te binecuvânteze.

Surse online

DRESAJ ȘI COMPORTAMENT CANIN Cesar's Way www.cesarssway.com Web site-ul lui Cesar Millan

International Association of Canine Professionals
canineprofessionals.com

Asociația internațională a profesioniștilor din domeniu

RASE DE CÂINI

American Kennel Club www.akc.org Informații detaliate despre rasele de câini

North Shore Animal League *www.animalleague.org* Cea mai mare agenție mondială pentru salvarea și adopția animalelor

SĂNĂTATEA CÂINELUI

American Veterinary Medical Association www.avma.org Informații despre comportamentul și sănătatea câinilor

ASISTENȚĂ PENTRU ANIMALE

American Society for the Prevention of Cruelty to Animals
www.aspca.org

The Humane Society of the United States *humanesociety.org* Last Chance

for Animals www.lcanimal.org CĂLĂTORIA CU CÂINELE

PetFriendlyTravel.com www.petfriendlytravel.com

Informații turistice despre destinații unde animalele sunt bine-venite

ACTIVITĂȚI PENTRU CĂINI K9 Nose Work

www.kcfnosework.com Introducere în disciplina sportivă a luării urmei

North American Flyball Association www.flyball.org Informații despre antrenamente și turnee de flyball

United States Dog Agility Association www.usdaa.com Informații despre competiții de agilitate canină

Credite foto

FOTOGRAFII: 1, Gelpi/Shutterstock; 2-3, Michael Reuter; 11, Doug Shultz; 13, National Geographic Channels; 18, HeUeM/Shutterstock; 21, Ji Sook Lee; 27, Todd Henderson / MPH-Emery/Sumner Joint Venture; 28, Viorel Sima/Shutterstock; 32, cynoclub/Shutterstock; 35, Viorel Sima/Shutterstock; 40, Michael Reuter; 44, Sainthorant Daniel/Shutterstock; 48, Robert Clark/National Geographic Stock, Wolf and Maltese dog provided by Doug Seus's Wasatch Rocky Mountain Wildlife, Utah; 50, Kiselev Andrey Valerevich/Shutterstock; 63, Burry van den Brink/Shutterstock; 68, Bob Aniello; 71, National Geographic Channels; 72, Anke van Wyk/Shutterstock; 76, Stockbyte/Getty Images; 84, WilleeCole/Shutterstock; 86, George Gomez; 89, PK-Photos/iStockphoto; 90, cynoclub/Shutterstock; 92, Goldution/Shutterstock; 94, Warren Goldswain/Shutterstock; 101, dageldog/iStockphoto; 105, Damien Richard/Shutterstock; 114, dageldog/iStockphoto; 120, Michael Pettigrew/Shutterstock; 124, Erik Lam/Shutterstock; 131, SuperflyImages/iStockphoto; 134, Larisa Lofitskaya/Shutterstock; 138, Eric Isselee/Shutterstock; 145, Cheri Lucas; 149, Erik Lam/Shutterstock; 153, Cheri Lucas; 156, Susan Schmitz/Shutterstock; 163, Cheri Lucas; 169, Josh Heeren; 172, Rob Waymouth; 177, Willee Cole/Shutterstock; 181, Michael Reuter; 182, Lobke Peers/Shutterstock; 185, Frank Bruynbroek; 190, Frank Bruynbroek; 196, Angus Alexander; 198, MPH-Emery/Sumner Joint Venture; 204, George Gomez.

ARTĂ VECTORIALĂ: Fernando Jose Vasconcelos Soares/Shutterstock; vanya/Shutterstock; veseHn gajin/Shutterstock; ntnt/Shutterstock; ylq/Shutterstock; Boguslaw Mazur/Shutterstock;

ananas/Shutterstock; Leremy/Shutterstock;
k_sasiwimol/Shutterstock; Alexander A. Sobolev/Shutterstock;
DeCe/Shutterstock; nemlaza/Shutterstock; Thumbelina/Shutterstock.

